

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOSOFICKÁ
KATEDRA FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY

POSTAVENÍ ŽEN V MUSLIMSKÉM SVĚTĚ A JEHO REFLEXE V ČESKÝCH
MÉDIÍCH
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Nikola Vlková

VEDOUCÍ PRÁCE: Vít Machálek, Dr.

2008

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola VLKOVÁ**

Studijní program: **B6101 Filozofie**

Studijní obor: **Religionistika**

Název tématu: **Postavení žen v muslimském světě a jeho reflexe v českých médiích**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvodní části práce budou věnovány postavení žen v muslimském světě. Studentka nejprve rozebere přístup k "gender" problematice v pramenech islámu (Korán a hadíthy) a pak se bude zabývat situací žen v různých zemích dnešního muslimského světa. V další, stěžejní části práce pak bude zkoumat obraz postavení muslimských žen v českých médiích posledních let. Následně pak provede srovnání reality s jejím mediálním obrazem a shrne výsledky svého bádání na dané téma.

Pisatelka bude vycházet z literatury, z internetových stránek (muslim.cz, feminismus.cz aj.) a z vlastního průzkumu, článků v českých periodících. Využijte mj. těchto snadno dostupných titulů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Frouzová, Magdalena (ed.). Mříže v ráji. Praha: Všehrad, 2006.

Frouzová, Magdalena (ed.). Závoj a džíny. Praha: Vyšehrad, 2005.

Klímová-Pumerová, Květa. Mužům vstup zakázán. Praha: Portál, 2005.

Kropáček, Luboš. Islámský fundamentalismus. Praha: Vyšehrad, 1996.

Kropáček, Luboš. Islám a západ. Praha: Vyšehrad, 2002.

Kropáček, Luboš. "Žena v islámské kultuře". Religio 4.2 (1996):157-165.

Kříkavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. Islám - ideál a skutečnost. Praha: Panorama, 1990.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Vít Machálek, Ph.D.

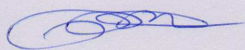
Katedra religionistiky a filosofie

Datum zadání bakalářské práce:

30. dubna 2007

Termín odevzdání bakalářské práce:

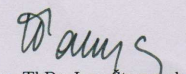
31. března 2008

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

doc. ThDr. Ivan Štampach
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi v uplynulých měsících dopomohli k tomu, aby mohla vzniknout tato práce. Největší dík však patří mému vedoucímu práce Vítu Machálkovi, Dr. za četné konzultace, užitečné rady a praktické připomínky v průběhu psaní práce.

Abstrakt

Předložená bakalářská práce se zabývá postavením ženy v muslimském světě a jeho reflexí v českých médiích. První část je věnována islámu jako náboženskému systému, který vychází zejména z Koránu a hadíthů, jakožto základních pramenů islámů. Pro pochopení postavení ženy v islámu je důležité popsat, jak byla chápána osobnost ženy před příchodem islámu, jak nahlíží na ženu Korán a hadíthy a jak se k muslimským ženám staví islámské právo. V následující kapitole se zaměříme nejprve na historický vývoj postavení muslimských žen, poté popíšeme, jaké postavení zaujímají muslimské ženy v dnešních muslimských státech a v některých zemích Evropy. V této kapitole jsou zmíněny sekularizované státy jako Turecko či Tunisko, tradiční státy jako Afghánistán a Saudská Arábie a v neposlední řadě také Irán jako šíitský stát. Z evropských států je to Německo a Francie, což jsou státy s nejvyšším počtem muslimů. Třetí část práce se zabývá pohledem českých médií na muslimské ženy. Tato část přináší na základě analýzy článků ze tří českých médií shrnutí, jak nahlíží česká média na různé problematiky týkající se muslimských žen. Z vybraných médií se jednalo o Mladou Frontu Dnes, deník Právo a internetový server Eurabia.cz. V závěrečné kapitole provedu srovnání reality s jejím mediálním obrazem. V kapitole se zaměřím na nejčastěji řešené problematiky v daných třech médiích a následně provedu jejich srovnání s realitou.

Klíčová slova: islám, muslimské ženy, média

Abstract

The presented bachelor thesis deals with the position of a woman in the Muslim world and its reflection in the Czech media. The first part is dedicated to Islam as a religious system which starts especially from the Koran and hadiths as the basic roots of Islam. To understand the position of a woman in Islam it is necessary to describe how the personality of a woman was accepted before Islam was introduced, how the Koran and hadiths see a woman and what place Muslim women have in Islamic law. In the following chapter the historical development of Muslim women and then the position of Muslim women in Muslim countries and some European states today is described. In this chapter secular states as Turkey or Tunisia are mentioned, traditional states as Afghanistan and Saudi Arabia and also the state of no little importance Iran – Shia state. From Europe these are Germany and France which are states with the highest number of Muslims. The third part of the essay is concerned with the depicting of a Muslim woman by the Czech media. This part brings the summary based on analysis of articles from three Czech media. It shows how the Czech media inspect different problems of Muslim women. The chosen media were „Mladá Fronta Dnes“, „Právo“, and internet server „Eurabia.cz“. In the final chapter the comparison of reality and media coverage is done. In the chapter the most discussed problems in these three media are stressed and then the comparison with the reality is done again.

Key words: islam, women in islam, media

Obsah

Úvod.....	1
I. ŽENY V PRAMENECH ISLÁMU	3
I.1. Ženy v předislámské Arábii.....	3
I.2. Ženy v Koránu a hadíthech.....	5
I.3. Muži a ženy v islámském právu (šarí'a)	14
I.3.1. Rodinné právo	15
I.3.1.1. Polygamie	16
I.3.1.2. Rozvod	18
I.3.2. Trestní právo	19
I.3.3. Dědické právo	20
I.3.4. Pravidla oblékání.....	21
II. POSTAVENÍ ŽEN V MUSLIMSKÉM SVĚTĚ.....	25
II.1. Historický vývoj a jeho interpretace – včetně feministických	25
II.2. Muslimky v dnešním světě.....	29
II.2.1. Ženy v muslimském světě.....	29
II.2.1.1. Turecko.....	30
II.2.1.2. Afghánistán.....	33
II.2.1.3. Saúdská Arábie	34
II.2.1.4. Tunisko	35
II.2.1.5. Irán.....	37
II.2.2. Muslimské ženy v Evropě.....	39
II.2.2.1. Francie	40
II.2.2.2. Německo.....	42
III. Pohled českých médií na ženy v islámském světě	45
III.1. Islámské země z pohledu českých médií	45

III.1.1. Mladá fronta Dnes	51
III.1.1.1. Oblékání	51
III.1.1.2. Terorismus.....	54
III.1.1.3. Ženská práva	55
III.1.1.4. Násilí	56
III.1.1.5. Politika	57
III.1.1.6. Ostatní	58
III.1.2. Deník Právo a Seznam.cz	59
III.1.2.1. Oblékání	59
III.1.2.2. Terorismus.....	59
III.1.2.3. Ženská práva	60
III.1.2.4. Násilí	63
III.1.2.5. Ostatní	65
III.1.3. Eurabia.....	66
III.1.3.1. Oblékání	67
III.1.3.2. Ženská práva	68
III.1.3.3. Násilí	70
III.1.3.4. Politika	74
III.1.3.5. Ostatní	74
III.1.4. Shrnutí	76
IV. Srovnání reality s jejím mediálním obrazem	78
Závěr.....	85
Seznam literatury.....	88
Seznam použitých internetových zdrojů.....	91
Seznam příloh.....	101

Úvod

Otázce postavení žen v islámské kultuře se během posledních let věnovalo mnoho západních i muslimských autorů. Málou které téma soudobého islámského světa je tolik zatíženo zkreslujícím orientalismem¹ evropského pohledu a subjektivními představami, které se ne vždy opírají o dobrou znalost islámské kultury. Cílem mé práce bude popsat co nejobjektivněji postavení muslimských žen a následně porovnat toto postavení s jeho obrazem v českých médiích.

Práce by měla být rozdělena do čtyř základních částí. V úvodu první kapitoly, která by měla být kompilační, se zaměřím na postavení žen v předislámské době. Poté se budu zabývat postavením muslimských žen z pohledu posvátné knihy islámu Koránu, dále pak výroky Muhammada hadíthy a v neposlední řadě islámským právem šaría. V islámském právu se budu podrobněji věnovat právu rodinnému, trestnému a dědickému. V závěru kapitoly bych také ráda popsala pravidla oblékání mezi muslimskými ženami.

Na začátku druhé kapitoly popíši historický vývoj postavení muslimských žen a některé interpretace, které byly v průběhu vývoje vytvořeny. V hlavní části druhé kapitoly, která bude vytvořena na základě kompilační metody, se budu snažit zaměřit především na postavení muslimských žen ve vybraných muslimských a evropských zemích. Rozhodla jsem se do tohoto výběru zařadit dva sekularizované státy (Turecko, Tunisko), dále dva státy s tradičním pojetím islámu (Saudská Arábie, Afghánistán) a jeden stát šíitský (Irán). Ze západních států bych ráda zmínila situaci muslimských žen v Německu a ve Francii, protože tyto státy patří k zemím s nejvyšším počtem muslimů.

Otázka, jak nahlíží na postavení muslimských žen česká média, se stane hlavním tématem třetí kapitoly. Stěžejní pro mě bude zjistit, jakým problematikám ve vztahu k muslimským ženám se vybraná česká média nejvíce věnují a jaký k nim zauímají postoj. V první části této kapitoly zpracuji články z vybraných českých médií. Druhá část kapitoly bude zaměřena komparačně. Pokusím se všechny získané

---

¹ orientální ráz, prvek, způsob nazírání

informace, které mi poskytnou jednotlivé články ze třech médií, přehledně zpracovat do tabulek a grafů, z nichž se poté budu snažit vyvodit patřičné závěry.

V poslední čtvrté kapitole provedu srovnání reality s jejím mediálním obrazem. Zaměřím se především na nejčastěji řešené otázky týkající se postavení muslimských žen a poté provedu srovnání reálií muslimského světa (2.kapitola) s pohledem českých médií (3.kapitola).

V bakalářské práci budu vycházet z vlastní četby a analýzy Koránu a hadíthů, přičemž využiji překladu Koránu od Ivana Hrbka.² Při citování veršů z Koránu již dále nebudu odkazovat na tohoto autora, ale uvedu vždy pouze jednotlivé súry a verše. Mnohé hadíthy budu citovat s odkazem na islamweb.cz a některé sama přeložím ze sbírky hadíthů z angličtiny. Sekundární literaturu budou tvořit převážně práce českých orientalistů. K významným představitelům české orientalistiky, jejichž díla mě při mé práci nejvíce ovlivnila, patří především Luboš Kropáček a Miloš Mendel. V celé práci použiji transkripci podle knihy *Duchovní cesty islámu*, jejímž autorem je právě výše uvedený Luboš Kropáček.

---

² Hrbek, Ivan. *Korán*. Praha: Levné knihy, 2006.

I. ŽENY V PRAMENECH ISLÁMU

V úvodu této kapitoly se zaměřím na postavení žen v předislámské době. Poté se budu zabývat postavením muslimských žen z pohledu posvátné knihy islámu Koránu, dále pak výroky Muhammada hadíthy a v neposlední řadě islámským právem šaría. V islámském právu se budu podrobněji věnovat právu rodinnému, trestnému a dědickému. V závěru kapitoly se budu zabývat problematikou a pravidly zahalování.

I.1. Ženy v předislámské Arábii

Vyznavači islámu pokládají své náboženství za přirozenou monoteistickou víru a řád daný Bohem. Slovo islám znamená „*odevzdání se do vůle Boží*“. Muslimové věří, že tuto Boží vůli zvěstovali lidem proroci, z nichž poslední – **Muhammad** – působil v 7. století n. l. v Arábii. Před vystoupením Muhammadovým zůstávala úroveň poznání Arabů nízká, tuto dobu proto muslimové označují za věk džáhilíje (nevědomosti). V rámci svého tématu se v této kapitole zaměřím na změny v postavení žen po příchodu islámu ve srovnání se staroarabskou předislámskou džáhilíjí.

Velká část obyvatel předislámské Arábie vedla kočovný život pastevců, organizovaných v pokrevních svazcích rodů, klanů, kmenů a kmenových konfederací, jež tvořily rámeček společenské sounáležitosti, vzájemné pomoci a kolektivního bezpečí. Islám vznikl v prostředí, kde se rodové zřízení již postupně uvolňovalo a rozkládalo a stále více se prosazovala subjektivita jedince, psychicky i majetkoprávně. Staré tradice a hodnoty předků se však těšily neslábnoucí úctě. Za nejvážnější ctnost předislámských Arabů platila *murúwa*, mužnost, projevující se odvahou, šlechetnou velkorysostí a pohostinností. Staří Arabové si také vysoce cenili znalosti kmenových genealogií a dějin, výmluvnosti a poezie.³

V předislámské Arábii byla osobnost ženy chápána jinak než v období po příchodu islámu. Pokud měla žena dost štěstí, aby nebyla pohřbena zaživa hned po narození, byla celý život utlačovaná a zotročená. V předislámské Arábii panovala neomezená polygamie. Mluvit o nějakých právech žen v těchto „manželstvích“ se dá opravdu jen stěží. Existovaly 4 typy sňatku. První byl obdobný dnešnímu. Při druhém

---

³ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 9-10.

pak muž řekl manželce, aby se vydala za někým, koho on sám určil, a měla s ním dítě. Ženu si pak vzal zpět, až když se její těhotenství stalo viditelným. Hlavním důvodem tohoto zvyku bylo mít dítě z vysoko postavené rodiny. Třetí typ zahrnoval skupinu mužů, kteří měly pohlavní styk s jednou ženou. Když tato žena porodila, vybrala si jednoho z nich za otce a ten si potomka vzal. Poslední typ by se dal přirovnat k dnešní prostituci. Pokud se ženě narodilo dítě, otce vybral soudce. Po vzniku islámu Muhammad zrušil všechny typy těchto „sňatků“ kromě prvního. Polygamie byla v době před vznikem islámu obvyklá, množství žen nebylo nijak omezeno, ani neplatila žádná pravidla. Muž se mohl rozvádět, kdykoliv se mu zachtělo a kolikrát chtěl. Časté potom bylo, že po uplynutí určité doby si muž ženu vzal zpátky k sobě. I tuto ponižující praktiku islám zrušil a stanovil, že po třetí nabývá rozvod konečné platnosti a muž si nesmí stejnou ženu vzít, pokud mezitím nebyla provdána za jiného muže. Také na cizoložství nebylo v té době nic špatného, naopak muži dcery a manželky k prostituci nutili, aby vydělaly peníze. K dalším zvykům té doby patřila například povinnost žen obcházet náhé chrám (Kábu). Tento zvyk byl později také Prorokem zrušen.

Mezi seriózními autory existuje shoda o větším či menším zlepšení postavení žen po nástupu islámu. Muhammad dbal o vzdělávání žen v muslimské společnosti. Sám se jednou týdně věnoval jejich výuce, kdy ženy zasvěcoval do základních článků víry a odpovídal na jejich otázky. Korán a Muhammadův osobní příklad poskytly ženám důstojnější postavení, než měly ve staroarabské džahíliji. Korán zakázal zabíjet z chudoby novorozená děvčátka. Pokyny Koránu a Proroka položily základ právním úpravám, které jsou dodržované dodnes. Teoretiky islámského obrození jsou dnes vykládány tak, že islám dal ženě právo na dědictví, majetek, rozvod a hmotné zabezpečení o staletí dříve, než toho bylo dosaženo v Evropě.⁴

V počátcích vzniku islámu měly ženy také již možnost být společensky aktivní. Jako příklad bývá uváděna žena proroka Muhammada - Chadídža. Ta se stala uznávanou mekkánskou obchodnicí. Muhammad pro ni pracoval a ona sama si ho vybrala za manžela. Muhammad a Chadídža spolu vytvářeli rovnocenný a uznávaný pár.

---

⁴ Kropáček, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 83-84.

Ibn Warraq, kritik islámu, ve své knize: „*Proč nejsem muslim*“, uvádí příklady některých myslitelů, podle kterých na tom byly islámské ženy po vzniku islámu právě naopak v mnoha ohledech hůře. Autor v knize píše, že beduínské ženy, pracující po boku svých manželů, se těšily značné osobní svobodě a nezávislosti. Při chování dobytka nebyly ženy ani uzavřeny, ani nuceny se zahalovat. Žily aktivním životem a jejich přínos obci byl oceňován a respektován. Pokud manželé zacházeli s ženami surově, mnohé ženy prostě uprchly k sousednímu kmeni. **At-Tabarí**, arabský historik z desátého století, podává zprávu o Abú Sufjánově manželce Hind bint Otba. Jeho popis poukazuje na nezávislost arabských aristokratek před příchodem islámu. Podle Tabarího ženy přísahaly věrnost podobně jako muži, vyjednávaly s novým vojenským velitelem města, se samotným Muhammadem, a vůči novému náboženství byly často otevřeně nepřátelské. Jako příklad Tabarí uvádí právě Hind, která Mohamedovi vyčítala, že stanovil ženám podmínky, které nestanovil mužům. Warraq dále uvádí egyptskou feministku **Nawal el Saadawi**, která píše o regresi arabské ženy v islámské filosofii a kultuře ve srovnání s jejím postavením v době Mohamedově a v duchu islámu. Podobně je zde uveden také Alžírčan **Rachid Mimoni**, který říká, že je zřejmé, že na vině není Alláhovo náboženství, nýbrž jeho interpretace. Mimoni tím chce říci, že za ponižující postavení ženy nemůže islám.⁵

I.2. Ženy v Koránu a hadíthech

Postavení ženy v islámu formují dva náboženské prameny, **Korán**, považovaný za přímé slovo Boží, a **hadíthy**, tradice o výrociích a činech proroka Muhammada.

Korán (arab. al-Qur'án) je svatým písmem muslimů a obsahuje sbírku textů, přednášených Muhammadem v průběhu více než dvaceti let jeho prorocké činnosti. Slovo Qur'án je podstatné jméno slovesné ke qara'a, což znamená citovat, přednášet číst. Qur'án znamená tedy přednášení, recitování a čtení toho, co bylo Muhammadovi zjeveno od Boha. Podle ortodoxního učení islámu je Korán nestvořeným slovem Božím,

---

⁵ Warraq, Ibn. *Proč nejsem muslim*. Praha: Votobia, 2005, s. 407-408.

existujícím od věčnosti. Korán jako kniha je rozdělen do 114 kapitol, které se nazývají *súry*. Každá *súra* pak obsahuje určitý počet menších celků a ty se nazývají *ája*.⁶

Pro všechny muslimy zůstává Korán nestvořeným slovem samotného Boha. Platí v každé době a na každém místě. Jeho myšlenky jsou pro muslimy absolutně pravdivé a nelze je nijak zpochybňovat. Povinností muslima je těmto věcem věřit a podřizovat se božským příkázáním. V Koránu je ženám věnována jedna z nejdelších *súr*, *súra* čtvrtá. Korán se zmiňuje o ženě Mohamedova strýce **Abu Lahab** a také o jedné z Mohamedových žen, **Zainab**. Jako nejdůležitější žena v Koránu je uváděna **Panna Marie**, nazývaná v posvátné knize islámu Marjam. Podle Marjam je pojmenována devatenáctá *súra* a jméno Marjam je také jediné, které Korán přímo zmiňuje. Ostatní ženy nejsou v Koránu pojmenovány vlastními jmény, ale jsou označovány jako ženy svých manželů. Eva je tak například pojmenována jako manželka Adama.

"A ty Adame, obývej s manželkou svůj ráj!"⁷

"Adame, obývej s manželkou svou zahradou!"⁸

Pokud jde o akt stvoření, tak neexistuje kategorický rozdíl mezi ženou a mužem. Stvoření lidstva z jednoho člověka zmiňují následující verše:

„Lidé, bojte se Pána svého, jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů a žen.“⁹

„Vás pak stvořili z bytosti jediné, z níž potom udělal družku její.“¹⁰

„A on je ten, jenž vás stvořil z bytosti jediné a z ní utvořil i manželku její, aby přebývala u ní.“¹¹

---

⁶ Hrbek, Ivan. Korán. Praha: Levné knihy, 2006, s. 46-47.

⁷ Korán, *Súra Rozpoznání* 7: 18/19.

⁸ Korán, *Súra Kráva* 2: 33/35.

⁹ Korán, *Súra Ženy* 4:1.

¹⁰ Korán, *Súra Skupiny* 39: 8/6.

¹¹ Korán *Súra Rozpoznání* 7: 189.

Podle Ibn Warraqa z těchto veršů někteří muslimští teologové vyvodili, že prvotním stvořením byl muž. Žena byla stvořena až druhotně pro mužovo potěšení a odpočinutí. Tato legenda pak byla dále rozvíjena, a tím se jen potvrzovala údajná podřadnost žen. Legendě se postupně dostalo posvátného charakteru a kritizovat ji proto znamenalo kritizovat samotná boží slova, která jsou neměnná a absolutní.¹²

Příběh o Adamovi a Evě se dále objevuje v následujících súrách:

I pravili jsme: „*Adame, obývej s manželkou svou zahradu tuto! Jezte z ní podle libosti, kdekoliv se vám zachce, avšak nepřibližujte se k tomuto stromu, abyste se nestali nespravedlivými!*“¹³

Však Satan mu našeptával a řekl: „*Adame, mám ti ukázat strom nesmrtelnosti a království nepomíjející?*“ A pojedli oba ze stromu a objevila se jim jejich nahota a začali si šít oděvy listí rajského. Adam neposlušný vůči Pánu svému byl a z pravé cesty se uchýlil. Bůh zde trestá Adama a Evu za to, že ho neposlechli. V těchto verších se neuvádí nic, co by ukazovalo na skutečnost, že to byla Eva, kdo Adama svedl. Podle Ibn Warraqa byl přesto vytvořen muslimskými vykladači a právníky příběh o pokušitelce Evě a toto vyprávění se stalo významnou součástí muslimské tradice.¹⁴

Častým tématem v islámu je oddanost vůči mužům. Ženám je doporučována skromnost a cudnost ve vystupování:

*"Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednom z vás před druhými, a proto že muži dávají z majetků svých. A ctnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit. A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijete je! Jestliže vás jsou však poslušny, nevyhledávejte proti nim důvody! A Bůh věru je vznešený, veliký."*¹⁵

V evropských zemích bývá často diskutována a zkreslována podstata a význam mnohoženství. V súře Ženy se uvádí:

---

¹² Warraq, Ibn. *Proč nejsem muslim*. Praha: Votobia, 2005, s.410.

¹³ Korán, Súra Kráva 2: 33/35.

¹⁴ Warraq, Ibn. *Proč nejsem muslim*. Praha: Votobia, 2005, s.411.

¹⁵ Korán, Súra Ženy 4: 34.

„Bojíte-li se, že nebudete spravedliví k sirotkům, berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři a čtyři, avšak bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy si vezměte jen jednu.“¹⁶

Tento verš byl dříve interpretován jako uzákonění polygamie a jako zjevná výzva, aby si muži dopřáli více manželek, pokud k tomu mají možnosti. Současní reformisté z řad ulamá tento verš naopak vykládají jako zákaz mnohoženství. Tvrdí, že je vyloučeno, aby muž zajistil všem svým ženám rovnost v materiálním smyslu a citové rovině.¹⁷

Dalším významným veršem, který se týká polygamie, je verš:

„Nikdy vám nebude možno, abyste byli spravedliví mezi ženami, i kdybyste si to přáli. Neprojevujte však jedné z nich úplnou náklonnost a nenechávejte jinou jakoby visící ve vzduchu! Dosáhnete-li dohody a budete-li bohabojní-vždyť Bůh je věru odpouštějící, slitovný.“¹⁸

K dalším důležitým veršům patří verše zdůrazňující rovnost mužů a žen před Bohem.

„A ten, kdo koná dobré a je věřící - ať je to muž, či žena - ten vejde do ráje a nebude ošizen ani o slupku pecky datlové.“¹⁹

„Mužům náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní, a ženám náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní - ať již je toho málo, nebo mnoho - jako podíl určený.“²⁰

„Lidé, bojte se Pána svého, jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů i žen. A bojte se Boha, v Jehož jménu se vzájemně prosíte, a dbejte na pravidla o pokrevních svazcích, neboť Bůh zajisté nad vámi je pozorovatele.“²¹

---

¹⁶ Korán, Súra Ženy 4: 3.

¹⁷ Křikavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 143-144.

¹⁸ Korán, Súra Ženy 4: 128/129.

¹⁹ Súra Ženy 123: 124.

²⁰ Korán, Súra Ženy 8: 7.

²¹ Korán, Súra Ženy 1.

Ve vztahu k bohu jsou si obě pohlaví rovná. Jak muž, tak i žena musí plnit pět základních povinností islámu - modlit se pětkrát denně, vyznávat víru, dodržovat půst v měsíci ramadánu, platit náboženskou daň z příjmu a alespoň jednou za život vykonat pouť do Mekky. Role ženy jako věřící bytosti určuje její výchozí legislativní a sociální pozici, formuje její postavení v manželství, v dědictví, při rozvodu, v konkubinátu a také určuje její základní práva a povinnosti.²²

K veršům věnujícím se problematice rozvodu patří například verše:

„Proroku! Rozvádíte-li se svými ženami, tedy se s nimi rozved'te v ustanovené pro ně lhůtě a počítejte přesně dny čekající lhůty a bojte se Boha Pána svého! Nevyhánějte je z jejich domů a necht' z nich neodcházejí, leda kdyby se dopustily hanebnosti zjevné. A toto jsou omezení Boží, ten sám sobě křivdí. Ty nevíš, ale možná že Bůh později způsobí nějakou jinou věc.“²³

„Ubytujte ženy své po rozvodu tam, kde sami bydlíte, podle možností svých. Nečiňte jim žádnou újmu s úmyslem je utiskovat. Jsou-li těhotné, přispívejte jim, pokud neporodí. A jestliže kojí pro vás dítě vaše, dávejte jim jejich odměnu a dohodněte se vzájemně podle zvyklosti uznané, však narazíte-li na obtíže, dejte je kojit k ženě jiné.“²⁴

K významným patří také verše věnující se dědictví:

„A žádají tě o vysvětlení. Odpověz: „Bůh vám dává toto vysvětlení o dědictví v boční linii: zahyne-li muž, aniž měl dítě, a má-li sestru, náleží jí polovina toho, co zůstavil, a také on dědí po ní, nezanechala-li ona dítě. Jestliže jsou dvě sestry, náleží jim dvě třetiny toho, co zůstavil. A má-li bratry a sestry, pak muži připadne podíl dvou žen. A Bůh vám to objasňuje, abyste nebloudili. A Bůh je vševědoucí o každé věci.“²⁵

„Vám náleží polovina z toho, co zůstavily manželky vaše, jestliže neměly mužského potomka. A jestliže měly mužského potomka, patří vám z toho, co zůstavily, jedna čtvrtina poté, když byly vyplaceny odkazy a uhrazeny dluhy jejich. A manželkám patří jedna čtvrtina toho, co zůstavíte, jestliže nemáte mužského potomka. A jestliže

---

²²Kropáček, Luboš. „Ženy v islámu.“ [online], [cit. 2008-01-10].

URL: < <http://econnect.ecn.cz/soc/Texts/tema/Islam/Islam-index.html>>.

²³ Korán, Súra Rozvod 1.

²⁴ Korán, Súra Rozvod 6.

²⁵ Korán, Súra Ženy 175: 176.

*máte mužského potomka, pak patří manželkám jedna osmina toho, co jste zůstavili po vyplacení odkazů a po uhrazení dluhů. Jestliže muž nebo žena zanechají dědictví po boční linii a mají bratra nebo sestru, pak každému z obou patří jedna šestina. A je-li jich více, pak jsou podílníky na jedné třetině po vyplacení odkazů a po uhrazení dluhů aniž se tím někomu uškodí. A toto je ustanovení od Boha a Bůh je vševědoucí, blahovolný.*²⁶

Korán ženám nařizuje nosit hidžáb například v súře Světlo:

*„A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby kromě těch, jež jsou viditelné. A necht' spustí závoje své na ňadra svá. A necht' ukazují své ozdoby jedině svým manželům.*²⁷

*„A není hříchem pro starší ženy, které již nemají naději na sňatek, jestliže odloží své oděvy, aniž ovšem staví na obdiv ozdoby své. Však zdrží-li se toho, bude to pro ně vhodnější. A Bůh je slyšící a vševědoucí.*²⁸

Mezi další pak patří verše v súře Spojenci:

*„Proroku, řekni svým manželkám, dcerám svým i věřícím ženám, aby přitahovaly k sobě své závoje! A toto bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány a nebyly uráženy. A Bůh je odpouštějící, slitovný.*²⁹

*„Vy, kteří věříte! Nevcházejte do domů prorokových, pokud vám to nebude dovoleno, kvůli jídlu, nečekajíce, až bude připravené! Jste-li však vyzváni, vstupte! A když dojdete, rozejděte se a nepouštějte se do důvěrných hovorů, neboť to se dotýká proroka a on se před vámi stydí! Avšak Bůh se nestydí říci pravdu! Když žádáte manželky prorokovy o nějaký předmět, žádejte o to přes závěs, to bude čistší pro srdce vaše i srdce jejich. A není vám dovoleno bolestně se dotýkat posla Božího ani se kdy oženit s manželkami jeho po něm, a to je před Bohem hřích nesmírný.*³⁰

---

²⁶ Korán, Súra Ženy 13: 12.

²⁷ Korán, Súra Světlo 24:31.

²⁸ Korán, Súra Světlo 24:59/60.

²⁹ Korán, Súra Spojenci 33:59.

³⁰ Korán, Súra Spojenci 33:53.

V Koránu je sice stanovena povinnost se zahalovat, z veršů však jasně nevyplývá, kterých částí těla se nařízení dotýká. Předpis o zahalování tváře závojem bude proto pravděpodobně až pokoránský.

Druhým nejvýznamnějším zdrojem vedle Koránu jsou **hadíthy**, ověřené příběhy z Mohammedova života, které mají sloužit ke správné interpretaci Koránu. Hadíthy hovoří o mnohém podobně jako Korán. Arabské slovo hadíth znamená “novinu”, “zprávu” nebo “vyprávění”. V užším významu pak označuje nejen jednotlivou zprávu, ale i celý její soubor, celou tradici. K označení hadíth je často přidáván přívlástek “ctihodný” tedy “al-hadís aš-šaríf”. Výroky Proroka Muhammada se zpočátku nezapisovaly, ale předávaly se pouze ústně. Teprve později Prorok povolil jejich zapisování. Přesto byla většina hadíthů nadále tradována ústně po dlouhé generace, a to již od Prorokových současníků (sahábí), jejich následovníků (tábicún) až po další jejich následovníky (tábicún at-tábicín). Velmi důležitý je proto záznam těch, kteří tyto zprávy předávali, a také těch, kteří je zapisovali. Ti, kteří zprávy předávají, se nazývají tradenti, a podle spolehlivosti tradentů jsou pak jednotlivé hadíthy rozděleny podle spolehlivosti do tří skupin:³¹

1. správné (sahíh)
2. dobré (hasan)
3. slabé (da‘íf)

Věda o hadíthech (cilm al-hadís) nezůstala jen u tohoto dělení. Existuje mnoho klasifikací hadíthů. Pro základní třídění je hadíth složen ze tří částí. **Matn** (text) **isnád** (řetěz vypravěčů) a **taraf** (část nebo začátek věty textu, který referuje k výroku, činům nebo vlastnostem Proroka).

Hadíthy zahrnují velký počet výroků a ustanovení o ženách. Tyto hadíthy představují velmi široké spektrum názorů: od výroku Muhammada, ve kterém říká, že ženy jsou hlavní populací pekla, a jmenuje jejich hlavní nedostatky, až k vysokým oceněním hodnot dobrých manželek a matek, pod jejichž nohama, jak praví jeden

---

³¹ „Hadíthy-předmluva“. [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: <Dostupné z <http://islamweb.cz>>.

hadíth, leží ráj. Hadíthy například říkají, jak se má žena modlit, jak má hovořit s muži či jaké má žena majetkové nároky v manželství.³²

Postavení a roli ženy popisují tyto hadíthy:

„Nejlepšími věřícími ve víře jsou ti, kteří mají nejlepší chování, a nejlepší z vás jsou ti, kdo se dobře chovají ke svým manželkám.“³³

Tento hadíth nabádá muslimy – manžely, aby byli ke svým manželkám laskaví, nikdy jim neubližovali, byli k nim shovívaví a snášeli jakékoli chyby, které by mohla žena mít.

„Svět je pouze pochoutka a největší pochoutkou tohoto světa je zbožná žena.“³⁴

Hadíth vyzývá muslimy k tomu, aby si vybírali počestné manželky, protože ony jsou důvodem štěstí na tomto světě a pomáhají mužům v uctívání Boha. Když si člověk vybere dobrou ženu, tak získá pocit klidu, co se týče jeho dětí, majetku a rodinné pověsti.

„Dejte pozor, abyste nevešli do místa, kde žijí ženy.“ Jeden z ansárů řekl: „Posle Boží, a co kdyby to byl mužský příbuzný manžela?“ Odpověděl: „Když vejde příbuzný, je to horší než věčné zatracení.“³⁵

Tento hadíth poukazuje hlavně na zákaz vstupu mužů, a to i když to jsou manželovi příbuzní, na místo, kde by byl s ženou o samotě.

„Bůh prokazuje milost také ženě, která vstává v noci a modlí se, a probudí svého manžela za stejným účelem, a pokud manžel odmítne, postříká mu tvář vodou“³⁶

Hadíth nabádá muslimy k tomu, aby spolupracovali pro uctívání Boha a ve zbožných skutcích. Manželské páry jsou nabádány k tomu, aby jeden druhého budil k noční modlitbě a pomohli si čímkoli, co by je mohlo probrat.

---

³² Kropáček, Luboš. „Žena v islámské kultuře“. *Religio*. roč.4,č.2,s.16

³³ „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“[online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

³⁴ Muslim. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“[online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

³⁵ Muslim, Al- Bucháří. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“[online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

³⁶ Abú Dawúd. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“[online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

„Posel Boží (NBŽM) proklel zženštilé muže a mužatské ženy.“³⁷

Muži mají zakázáno se chovat jako ženy, co se týče pohybu, mluvy, šatů, ozdob a čehokoli jiného, co je považováno za přirozené.

„Žena se vdává kvůli čtyřem důvodům: Pro bohatství, pro původ, pro krásu a pro náboženství.“³⁸

Potřebu recitace Koránu během menstruace popisuje hadíth:

Vypráví A'íša: „Prorokovi záleží na mém klíně, a proto recituje Korán vždy, když mám menstruaci.“³⁹

V islámských debatách o zahalování jsou nejčastěji citovány tyto hadíthy:

Á'íša vyprávěla, že jednou vstoupila Asmá', dcera Abú Bakrova, do Prorokova domu a měla na sobě průsvitné šaty. Prorok řekl: Asmá'! Když žena dosáhne věku menstruace, měla by ukazovat jen toto - a ukázal na svou tvář a ruce.⁴⁰

Posel Boží přikázal, že ve sváteční den by měly všechny dospělé ženy, panny i menstruuující ženy jít na místo modlitby, aby uzřely dobro a poselství muslimů. Jedna žena se zeptala: „A co když některá z nich nemá džilbáb?“ Odpověděl: „Tak by jí její sestra měla přikrýt svým džilbábem.“⁴¹

Umm Salama vypravuje, že byla spolu s Mamjmúnou jednou s Prorokem. Řekla: „Když jsme s ním byly, přišel syn Umm Makrúm a vešel do domu. To se stalo poté, co nám byl přikázán hidžáb.“ Posel Boží řekl: „Skryjte se před ním“. Řekla jsem: „Posle Boží! Není snad slepý, a tudíž nás nemůže ani vidět, ani poznat?“ Posel Boží řekl: „Jste snad slepé? Nevidíte jej?“⁴²

A'íša vyprávěla, že se posel Boží modlíval o ranní modlitbu a s ním věřící ženy zahalené do hábitů. Potom se vrátili do svých domovů a nikdo je nepoznal.⁴³

---

³⁷ Al-Bucháří. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti“.[online], datum poslední aktualizace 20.10.2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

³⁸ Al-Bucháří. *But if you Desire God and his Messenger*. Helsinky: Sylvia Ikar, 2006, s.104.

³⁹ Al-Bucháří. Chapter on Menstruation, no. 206.

⁴⁰ Abú Dawúd, Chapter of Dressing, no.3580.

⁴¹ Al-Bucháří. Chapter on Menstruation, no. 313.

⁴² Abú Dawúd, Chapter on Dressing, no.3585.

⁴³ Al-Buchání, Chapter on Prayer, no. 359.

V knize darů je popisován hadíth o oblékání: *Vypráví Alí: „ Prorok mi dal oblečení jako dar a já ho nosil. Když jsem však viděl známky zlosti na jeho tváři, roztrhal jsem oblečení na kusy a rozdělil ho mezi své manželky. “*⁴⁴

I.3. Muži a ženy v islámském právu (šarí'a)

Pevná struktura muslimské ummy je tvořena a řízena šarí'ou, „cestou“, kterou určil Bůh a vysvětlil ji v Koránu a v sunně. Písmo a Prorokovo učení nelze aplikovat bez formy a metody. K jejich vytvoření došlo v různých školách islámské právní vědy - **fiqh** (poznání, uvědomění si). Šarí'a je ušlechtilá představa a pevné přesvědčení o chodu vesmíru, jenž je v Božích rukou. Šarí'a je prostřednictvím, díky němuž obec muslimů přetrvává po generace v sepětí svých členů, což je možné právě díky pevnému poutu každého muslima. Fiqh vymezil přesně práva a míru odpovědnosti různých kategorií osob a velmi podrobně klasifikoval veškeré úkony, činy i věci z nábožensko-morálního a právního hlediska.⁴⁵

Některá práva vznikají již dítěti před narozením (ochrana života, dědictví). U dospělých pak fiqh rozlišuje podle rozsahu právních způsobilostí tři základní kategorie: svobodné muslimky a muslimy, otroky a jinověrce. Plnoprávný je pouze svobodný muslim, který je dospělý a duševně zdravý. Dospělým, tj. plnoletým, se mladík nebo dívka stávají dosažením puberty, po případě ve věku patnácti lunárních let. Nabývají tak způsobilosti k právním úkonům a zároveň jsou nadále povinni plnit všechny zákonitosti, které ukládá šarí'a. O něco níže než plnoprávný muž stojí svobodná žena muslimka. K některým náboženským úkonům není oprávněna a jiné zase není povinna konat. Při výkupném z krevní msty, svědectví a dědictví se žena počítá jako polovina muže. Svědecké výpovědi dvou žen mají tedy stejnou platnost jako svědectví jediného muže. Trestní právo je k ženě někdy mírnější (například v případě odpadlictví od islámu). V manželství má žena méně práv, manžel ji může trestat, ale má i právo na výživné a v majetkoprávních otázkách je muži rovna.⁴⁶

---

⁴⁴ Al-Bucháří. Chapter of Gifts, no.1166.

⁴⁵ Frederick M. Denny. *Islám a muslimská obec*. Praha: Prostor, 2003, s. 97-98.

⁴⁶ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 117-119.

Ačkoliv islámští právníci poukazují na to, že rozdíly mezi čtyřmi uznávanými právními školami jsou minimální, v otázkách týkajících se práv žen jsou velmi významné. Tyto čtyři madhaby byly v minulosti nazvány podle svých zakladatelů a předních zákonodárců. Jsou jimi Abú Hanífá, Málík Ibn Anas, Muhammad Ibn Idrís aš-Šafíí a Ahmad Ibn Hanbal. V málíkovském právním směru jsou v otázkách dědictví bráni v úvahu pouze příbuzní z otcovy strany, což odráží kmenové uspořádání na Arabském poloostrově. Hanífovský právní směr pak naopak přiznává dětem dcer a sester dědictví v případě, že otec nemá syny. Mimo to dovoluje hanífovský právní směr ženě také uzavřít smlouvu o svém vlastním sňatku, jehož podmínkou je jen příslušnost ke stejné společenské vrstvě, zatímco ostatní právní školy vyžadují mužského opatrovníka, který by smlouvu uzavřel. Přísné dodržování kmenových zvyklostí mezi některými Berbery ze Severní Afriky způsobilo, že byla zdejšími ženám upřena jakákoliv dědická práva.⁴⁷

I.3.1. Rodinné právo

Muž a žena jsou podle Koránu chápáni jako boží stvoření, předurčená k životu v páru. Pár a z něj vzniklá rodina jsou pak základem islámské společnosti. Převaha muže, která plyne z některých koránských veršů, má být chápána jako výzva k fyzické ochraně ženy a rodiny. Mužova ochrana spočívá v hmotném zajištění a ochraně rodiny. Je tak odpovědný za blahobyt rodiny. Mužova ochrana by však neměla bránit ženě v tom, aby měla vlastní majetek. Například prorokova žena Chadídža byla nesmírně bohatá a rozhodla se použít svého bohatství v souladu s cestou Boží.⁴⁸

Manželství je muslimům Koránem v podstatě nařízeno jako bohublý stav, upevňující islámskou společnost. Staromládenectví je chápáno jako prohřešek proti etickým normám, ze kterého může vzniknout hřích v podobě mimomanželského styku. Podle tradice by měli rodiče vybírat dětem partnery. To se dnes však mění. Ačkoliv musejí rodiče s nastávajícím ženichem či nevěstou souhlasit, vybírají si je mladí lidé stále častěji sami. Šarí'a nestanovila nejnížší hranici pro uzavření sňatku.⁴⁹

---

⁴⁷ Kouřilová, Iveta; Mendel, Miloš. *Cesta k prameni*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003, s. 35-36.

⁴⁸ Chajrí, Šajch Fadlulláh. *Islám*. Praha: Ikar, 2001, s. 192.

⁴⁹ Křikavová, Adéla; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 142-143.

Ve většině islámských zemí s výjimkou některých monarchií arabského poloostrova je věková hranice 16 let. Předpokladem sňatku je souhlas ženy. Bývá buď vyjádřen nebo je obsažen v přítomnosti ženy na svatebním aktu. Mlčení dívky je tedy chápáno jako její souhlas. Po materiální stránce se manželství řídí zásadou rovnosti. Rodina dívky očekává, že bude mít v rodině svého muže existenční zajištění, jaké měla v rodině svého otce. Právně je sňatek chápán jako smlouva mezi mužem a ženou. Ve smlouvě je obsažen článek o výkupném, které je rozděleno na dvě nestejně části. První část je zaplacená před svatbou a je chápána jako část nevěstina osobního majetku. Druhá část se nevěstě vyplatí pouze tehdy, je-li později svým mužem vyhnána. Výkupné je výlučným vlastnictvím nevěsty, nikoliv její rodiny. Nevěsta přitom nemá právo zasahovat do diskuze o výši výkupného. Podle šari'cy je výkupné majetkem ženy a nelze je zcizit nebo promlčet.⁵⁰

Během manželského života má muž právo ženě zakázat vycházet z domu a může také omezit i návštěvy jejich příbuzných. Žena má zase právo odmítnout doprovázet muže na cestách. Jako matka má žena právo péče o děti až do puberty u dívek a do 7-9 let u chlapců. Jakékoliv spoluvlastnictví šari'ca neuznává. Ženě patří svatební mahr a náklady na živobytí. Stravu, ošacení a dům nebo alespoň místnost, ve které bude bydlet, jí proto musí poskytovat manžel.⁵¹

I.3.1.1. Polygamie

Často probíranou otázkou je otázka mnohoženství v islámu. Mnozí muslimští myslitelé poukazují na fakt, že Korán omezuje počet na čtyři ženy. Tvrdí, že předtím, než Mohammed obdržel Korán, mívali muži v Arábii někdy i stovky žen. Islám zavedl určitou zdrženlivost a tím postavení žen pozvedl. Muslimové také tvrdí, že mnohoženství není v Bibli odmítnuto, a proto nemohou lidé ze Západu tvrdit, že je tento zvyk nemorální. Dále tvrdí, že muži a ženy jsou rozdílní: žena přirozeně touží pouze po jednom muži, kdežto muž touží po mnoha ženách, proto je islám z jejich pohledu realističtější než křesťanství, neboť k tomu přihlíží.⁵²

---

⁵⁰ Křikavová, Adéla; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 143.

⁵¹ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 128-129.

⁵² Spencer, Robert. *Islám bez závoje*. Praha: Triton, 2006, s. 92-93.

Polygynie⁵³ byla běžná v raném středověku, kdy především kmenové války oslabovaly mužskou populaci. Současný islám hovoří o polygynii jako o něčem nepřirozeném. Údaje o výskytu polygynie v islámu jsou známy již od 19. století díky zájmu intelektuálů a státních úřadů v Osmanské říši, opírajících se o vysokou úroveň místní správy na jí ovládaných územích. Z údajů vyplývá, že již v 19. století polygynie byla zřídka se vyskytujícím jevem. Bylo to způsobeno ekonomickým vývojem, kdy vesničané odcházeli do měst, rozpadem velkorodin, změnami ve vlastnictví půdy atd. Většina mužů nebyla schopna zajistit materiální potřeby více žen.⁵⁴

Častou námitkou ze strany kritiků polygamie bývá fakt, že polygynie je v islámu povolena, zatímco polyandrie nikoliv. Takto argumentují obvykle ti, kteří považují islám za nepřátelský vůči ženám. Jako odpověď bývá uváděno, že v případě polygynie není problém s identitou dětí. Každé z nich zná svou matku a všechny mají také téhož otce. V případě polyandrie je však s jistotou známa pouze matka. Otcem může být kdokoliv z manželů. Polyandrie by také vytvářela těžkosti týkající se dědického práva.⁵⁵

Často se také argumentuje v otázkách mnohoženství tím, že polygynie řeší problém mužů ženatých s neplodnými ženami, či problém vyššího počtu žen než mužů. Obhájci polygynie mnohdy zdůrazňují, že šarí'ca stanovila pro mnohoženství omezení, díky němuž dovoluje muži vzít si pouze čtyři manželky. Podmínkou pro uzavření sňatku s druhou, třetí či čtvrtou manželkou je manželova povinnost chovat se k nim všem spravedlivě. Manželka má navíc právo souhlasit s tím, že si její muž přivede domů jinou ženu, nebo naopak nesouhlasit s cizí ženou a nechat se s mužem rozvést.

Dnes je mnohoženství ve většině islámských zemí zvláštností. Pouze v bohatších zemích, jako je Saudská Arábie, Kuvajt a Spojené arabské emiráty, se rodinné právo řídí šarí'cou v klasické podobě. V současné době tedy polygamie v islámských zemích není významná svým rozsahem, ale jen tím, že je vůbec možná.

---

⁵³ Polygynie je přesnější termín než polygamie, jež znamená buď polygynii (více žen jednoho manžela) nebo polyandrii (více mužů téže ženy). Pouze polygynie je v islámském právu povolena.

⁵⁴ Křikavová, Adéla; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 144-146.

⁵⁵ Kouřilová, Iveta; Mendel, Miloš. *Cesta k prameni*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003, s. 38.

I.3.1.2. Rozvod

Manželství zaniká úmrtím, rozvodem nebo prohlášením soudce, že sňatek je neplatný.

Rozvod má podle šari'fy nejčastěji podobu zapuzení či propuštění ženy mužem. Zapuzení může být podle formulace odvolatelné nebo konečné. Zapuzující výrok je třeba pronést třikrát, nejlépe vždy až po měsíci, aby se omezil škodlivý účinek prchlivého jednání. Podle klasických právních ustanovení se pak muž se svou ženou může oženit znovu jenom tehdy, jestliže mezitím měla manželství s jiným mužem. Zapuzením muž ztrácí mahr, který ženě vyplatil, včetně šperků, které jej často jako součást svatební smlouvy doprovázejí a patří výhradně k ženě. Rozvedená žena se nesmí po dobu čekací lhůty znovu provdat. Muž ji po tuto dobu musí ještě živit a má nárok na dítě, které by se v té době narodilo. Lhůta trvá u těhotné ženy až do porodu, jinak po tři měsíční období. Během této doby si muž smí ženu vzít bez jakýchkoliv formalit nazpět. Rozvod může nastat také vzájemnou dohodou bez finančních nároků anebo mužovou přísahou, že se nadále zdrží styku s danou ženou. Její dodržení má po čtyřech měsících platnost konečného rozvodu. Manželství také může zaniknout tehdy, jestliže muž pod přísahou tvrdí, že žena se dopustila nevěry a porodila dítě, které není jeho, zatímco ona pod přísahou toto tvrzení popírá. Podle obecné zásady platí vždy přirozeně předpoklad, že otcem dítěte je matčin manžel.⁵⁶

Právo na rozvod má také žena. Mezi nejčastější důvody je uváděno například zlé zacházení s ní a s jejími dětmi ze strany muže, špatné zacházení ze strany členů mužovy rodiny, jestliže muž tomu nechce nebo nemůže zabránit. Dalším důvodem je také delší nezdůvodněná nepřítomnost manžela, stejně jako impotence. Jednotlivé právní školy se liší v názoru na ženiny pohnutky k rozvodu. Šáfi'ovská právní škola povoluje ženě rozvod po pěti letech mužovi nepřítomnosti. Rigidní málikovský ritus stanovuje lhůtu 99 let. Prorok sám povolil ženě rozvod i za předpokladu, že už svého muže nemiluje. Právní autority, které se podílely na vypracování právní vědy, ale nebyly už tak liberální. Chce-li se žena rozvést, musí žádat místního soudce-*kádího*. Dojde-li k rozvodu, tak má muž svou ženu zahrnout poslední vlnou laskavosti a provést rozvod důstojně. Vyslovení zapuzované formule má být spíše symbolické ukončení vztahu, na

---

⁵⁶ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 129.

kterém se již předem manželé dohodli za přítomnosti kádího o všech podmínkách. Muž musí ženě vrátit veškerý hmotný majetek, který si do manželství přinesla. Zároveň musí vrátit také i druhou část výkupného, jehož výše je určena ve svatební smlouvě. V současnosti už ve většině zemí není rozvod tak jednoduchou záležitostí, jak si mnoho lidí myslí. V Tunisku nebo Turecku dnes může žena požádat o rozvod dokonce bez udání důvodů. V Egyptě pak může žena požádat o rozvod pro dlouhodobé zanedbávání, impotenci muže nebo kvůli hrubosti. Žena žijící v Egyptě navíc ještě rok po rozvodu dostává od muže výživné podle počtu dětí a finanční úhradu po dobu dvou let. Ženě jsou také ze zákona přiřčeny děti.⁵⁷

I.3.2. Trestní právo

Na poli trestního práva spojují právníci právo Boží (haqq Alláh) s lidským (haqq ádamí) v nesourodý systém kombinující dva typy trestů. Za přestoupení zákona se ukládají tresty určené Koránem a nazývané koránským termínem hadd („vymezení“). Za mírnější formu trestu je pokládán ta[‘]zír, který určuje soudce tehdy, nejsou-li splněny všechny předpoklady k vymezení haddu. V oblasti haqq ádamí se jedná o trestání běžných trestných činnů na základě žaloby, ze strany postižených. Tresty haddu se ukládají za křivé nařčení z cizoložství (qadhf), za smilstvo (ziná), opilství, krádež, loupežné přepadení a odpadlictví od islámu (ridda). Ve všech těchto případech se povaha a stupeň provinění podrobně zkoumají a pachatelé se dává příležitost projevit pokání (tavba), díky němuž může být změněna kvalifikace viny a zmírněn trest.⁵⁸

Za smilstvo je považován pohlavní styk mimo zákonný manželský svazek. Cizoložství ženatých či vdaných žen se trestá ukamenováním. U předmanželského styku hadd se vyměřuje trest bičování (100 ran) a případně též vyhnanství. Křivé nařčení je trestáno osmdesáti ranami. Korán požaduje, aby spáchání cizoložství bylo potvrzeno čtyřmi přímými svědky. Nařčená žena má možnost se čtyřnásobným prohlášením bránit. Koránské ustanovení o čtyřech svědcích je vázáno k příběhu Muhammadovy ženy Á’iši, osočované mnohými lidmi z nevěry poté, co se vrátila v doprovodu cizího muže z pouště, kde hledala ztracený náhrdelník. Ve staleté praxi

---

⁵⁷ Křikavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 146-147.

⁵⁸ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 133.

byla provinilá žena často trestána přímo od svých příbuzných. K tomuto způsobu trestání se dodnes zákonodárství některých muslimských států staví značně benevolentně. Smrtí se trestá také odpadlictví od islámu u muslimských mužů. Ženy jsou v obdobném případě uvězněny a bity, dokud se „nezmění“.⁵⁹ V Iránu a Saudské Arábii, se cizoložství trestá kamenováním.⁶⁰

Trestání podle šaría bylo v moderní době postupně nahrazováno trestně právními systémy přizpůsobovanými západním vzorů. V polovině našeho století byly tresty haddu vykonávány příležitostně jen v Saudské Arábii, Jemenu a Afghánistánu. Od sedmdesátých let nastupuje období opětovné fundamentalistické islamizace trestního práva v řadě zemí: za vlády Zijául-Haka v Pakistánu, v Iránu od vítězství islámské revoluce (1979), v Súdánu podle rozhodnutí Nimajrího (1983), v monarchiích při Perském zálivu (mezistátní dohoda z roku 1982) aj. Někdy má mít zavedení těchto trestů spíše jen deklarativní ráz.⁶¹

I.3.3. Dědické právo

Dědické právo se opírá o pokyny v Koránu, které vycházejí ze staroarabských zvyklostí, ale jsou pozměněny, tím, že přiznávají právo dědit také ženám. Složitý systém určování podílů u jednotlivých příbuzných dal vznik odvětví vědě o povinných podílech-fiqhu. Těchto skupin je devět. Od nejbližších příbuzných po státní pokladnu. Z pozůstalosti se nejprve musí odečíst veškeré dluhy. Synův podíl je vždy dvojnásobný oproti podílu dcery. Počítat se musí s tím, že syn musí jednoho dne zajistit svou ženu a děti, kdežto každá dcera naopak může spoléhat na to, že jí prostředky k obživě musí podle zákona poskytnout manžel a později i syn. Nikdy proto nebude muset materiálně pečovat o nikoho jiného než o sebe. Tyto předpisy se staly „nejfeminističtějšími“ právními ustanoveními.⁶²

Závěti je zpravidla určen vykonavatel poslední vůle, jenž rozděluje pozůstalost pod dohledem soudce (*kádího*). Bylo a je tradicí, že v závěti byla odkázána jedna třetina

---

⁵⁹ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 133-134.

⁶⁰ Müller, Zdeněk. *Islám*. Praha: Svoboda, 1997, s. 134.

⁶¹ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 133-135.

⁶² Delcambrová, Anne-Marie. *Muhammad slovo Alláhovo*. Bratislava: Slováry, 1996, s. 173-174.

majetku na dobročinné účely. Dobročinné nadace (*waqf*) – která onen majetek spravovala, aby výnos z majetku, který byl odkázán vydělával peníze na věčný čas (odkazovány byly ponejvíce nemovitosti, jejichž výnos byl určen pro vydržování škol či obecních špitálů).⁶³

Pokud jde o dědictví, předepisuje Korán to, že každá dívka, která se stane po otci sirotkem, dostane jako dědictví takovou část majetku, která se rovná polovině majetku připadajícího mužskému potomkovi. Polovinu majetku obdrží dcera tehdy, když zemře otec bez mužských potomků. Zbytek se potom rozdělí mezi vdovu, příslušníky rodiny a otcovy bratry). Vdova obdrží čtvrtinu dědictví po svém manželovi v případě, že zemřel bez potomků, osminu dostane, pokud má děti. Členové manželovy rodiny dostanou podle zákona stejně velké dědictví. Třetina tedy připadne otci, třetina matce, pokud ovšem neměl zemřelý syny. Pokud syny měl, tak každý z rodičů dostane šestinu majetku. Je důležité si uvědomit, že Korán nařizuje manželovi starat se o ženu a děti a to ať už byly chudoba či majetek jeho ženy jakékoliv. Dále také umožňuje i vdané ženě nezávislost v řízení a vedení vlastního majetku (věno, obvěnění a dědictví).⁶⁴

I.3.4. Pravidla oblékání

Jedním z mála náboženských projevů, který vyvolává mezi lidmi velmi silné emotivní reakce, je zahalování muslimských žen. Západem bývá zahalování většinou chápáno jako symbol útlaku muslimských žen. V muslimském světě dochází také k častým diskuzím o zahalování, v kterých vedou muslimské feministky kampaně proti této praxi.

Zahalení mělo a dodnes má mnoho místních podob, dalších jmen a barev. Arabské slovo *hidžáb* bývá překládáno jako závoj, zároveň však může označovat cokoli, co překáží v pohledu-zástěnu, závěs nebo zeď. Kořen slova *hadžaba* znamená skrývat. Tento význam se posléze rozšířil a slovo *hidžáb* začalo označovat něco, co odděluje, vymezuje či vytváří překážku. Korán mimo to užívá i dvě další slova, *džilba* a

---

⁶³ Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 134.

⁶⁴ Delcambrová, Anne-Marie. *Muhammad slovo Alláhovo*. Bratislava: Slováry, 1996, s. 173-174.

chibar. Slovo džilba se také někdy užívá jako označení pro závoj, může však označovat kápi a svrchní oděv. Slovo chibar označuje také závoj, ale zároveň znamená i šál.

V jednotlivých islámských zemích bývají názvy oděvů nazývány odlišně. V Alžírsku, Tunisku a Maroku se používá hajk, achníf, safsáří či adžár. V Sýrii, Izraeli, Egyptě a Iráku se můžeme setkat s abájou, izarem, tarnou, milhafou, čanbarem či burqou. V Iránu se používá burda, piča, čádor a rubant. V Turecku jačmek, harmanija, jalek či entari. V Indii a Pákistánu se pak používá slovo burka.⁶⁵

Úlohou hidžábu není ženu utlačovat ale chránit ji před zvědavými pohledy cizích mužů, před pokušením, které je spojováno s necudným či provokativním oblečením, a také před tím, aby byla žena obtěžována anebo vnímána pouze jako sexuální objekt, a ne jako plnohodnotný člověk.⁶⁶ Mnoho muslimů a muslimek si zvykly vnímat závoj jako ochranu jeho nositelky, znak její nedostupnosti, důstojnosti a určité asexuality. Velká část muslimek proto nosí hidžáb z vlastního přesvědčení jako výraz kulturní identity a hrdosti na příslušnost k islámu.⁶⁷

Přesto dnes najdeme i některé případy muslimské žen, které hidžáb nenosí. Mnohé by rády, ale jsou přesvědčeny, že kdyby si zavázali na hlavu šátek, nemohly by navštěvovat školu díky společenským předsudkům a omezením, které dnes sužují nejen mnohé západní, ale dokonce i některé muslimské země. Mnohé muslimské ženy nejsou dostatečně obeznámené se svou náboženskou povinností anebo mají mylný dojem, že hidžáb je znakem méněcennosti, o což se zasluhuje vytrvalá propaganda ze strany západních médií a modernizátorů.⁶⁸

Islám nestanovil přesně styl či druh oblečení muslimky, přesto ale existují určité požadavky, které musí být splněny. Mezi nejdůležitější patří ustanovení částí těla, které musí být zahaleny. Na základě veršů koránu a sunny učenci definují ženskou nahotu-awra, jako celé tělo s výjimkou tváře a rukou po zápěstí. Pokud jde o to, co má být zahalené, to závisí od konkrétních okolností: Před cizími muži a také při modlitbě a

---

⁶⁵ Warraq, Ibn. *Proč nejsem muslim*. Praha: Votobia, 2005, s. 436.

⁶⁶ Saqálibí, A, Hasna. „Zahalování od A do Z“. [online], datum poslední aktualizace 23.03 2007, [cit. 2008-03-07]. URL: < <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/zahalovani/zahalovani-od-a-do-z>>.

⁶⁷ Kropáček, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s.89.

⁶⁸ Saqálibí, A, Hasna. „Zahalování od A do Z“. [online], datum poslední aktualizace 23.03 2007, [cit. 2008-03-07]. URL: < <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/zahalovani/zahalovani-od-a-do-z>>.

pouti do Mekky si musí žena zahalit celé tělo s výjimkou tváře a rukou. Pokud se žena obává, že by odhalení tváře a rukou mohlo vést k pokušení, má se v prvních dvou případech zahalit úplně.

O pouti je však povinnost mít tvář a ruce odhalené. Před blízkými příbuznými a před muslimskými ženami si musí žena zahalit vše mezi pupkem a koleny. Před nemuslimskými ženami je žena povinna si zahalit vše, co není odhaleno při práci, tedy vše mimo tváře, šíje, krku, kotníků a rukou po lokty. U mužů je nahota definována mezi pupkem a koleny. Tyto části jsou zahalené vždy a spatřit je mohou pouze manželky a konkubíny. Mužům není povoleno nosit zlato či hedvábí, ale ženám to povoleno je.

Muži, kteří dosáhli puberty, jsou povinni svou awru zahalovat před každým mužem nebo ženou. Mužské oblečení by se nemělo podobat ženskému, a také by nemělo být provokativní a moc upnuté. Muslim by se měl svým oblečením identifikovat jako muslim. Ženy i muži jsou omluveni v zahalování pouze v případech nezbytnosti, jakým je například lékařské vyšetření.⁶⁹

Mezi další požadavky patří volnost oděvů. Oblečení musí být volné proto, aby neukazovalo ženské křivky. Oblečení musí být zároveň natolik silné, aby nebyla vidět barva kůže či křivky těla. Velmi důležitý je také skromný vzhled. Oblečení by nemělo přitahovat pozornost mužů. Nemělo by být také lesklé, průsvitné a mít křiklavé barvy. Žena se také nesmí oblékat tak, aby vypadala jako muž, či nevěřící.⁷⁰

Muslimský oděv je dnes chápán různými způsoby. Je mnoho důvodů, proč se muslimské ženy zahalují. Některé z nich se podřizují tlaku okolí, jiné naopak šátek nosí z vlastního přesvědčení. Nošení hidžábu může rovněž znamenat vyjádření solidarity či odmítnutí moderního západního světa. Západní feministky zahalování chápou jako znak podrobenosti a nižšího postavení muslimských žen vůči mužům. Z pohledu muslimských žen však hidžáb vyjadřuje identitu. Závoj je pro muslimky symbolem cudnosti a hlavně je projevem islámského náboženství. Je to také zdroj hrdosti muslimky. Jako příklad se dají uvést ženy, které v sedmdesátých letech minulého století

---

⁶⁹ Saqálibí, A, Hasna. „Zahalování od A do Z“. [online], datum poslední aktualizace 23.03 2007, [cit. 2008-03-07]. URL: < <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/zahalovani/zahalovani-od-a-do-z>>.

⁷⁰ Institut islámských informací a výchovy. „Otázka hidžábu“. [cit.2008-03-07]. URL:< <http://groups.msn.com/islamiccommunityofczechsisters/hidbzahalen.msnw>>.

demonstrovaly proti iránskému šáhovi, nosily hidžáb a považovaly ho za „vlajku odporu“.

Podobný příklad nacházíme i u alžírských žen, které v padesátých letech minulého století protestovaly proti francouzské koloniální nadvládě. Je důležité uvědomit si, že muslimské ženy na rozdíl od žen západních chápou akt zahalování jako možnost vnímat sebe samotnou jako nezávislého člověka, osvobozeného od nutkání předvádět se na veřejnosti, nikoliv jako člověka utlačovaného islámem a podřízeného svému muži.

II. POSTAVENÍ ŽEN V MUSLIMSKÉM SVĚTĚ

Na začátku druhé kapitoly popíši historický vývoj postavení muslimských žen a některé interpretace, které byly v průběhu vývoje vytvořeny. V hlavní části druhé kapitoly se zaměřím především na postavení muslimských žen ve vybraných muslimských a evropských zemích. Rozhodla jsem se do tohoto výběru zařadit dva sekularizované státy (Turecko, Tunisko), dále dva státy s tradičním pojetím islámu (Saudská Arábie, Afghánistán) a jeden stát šíitský (Irán). Ze západních států bych ráda zmínila situaci muslimských žen v Německu a ve Francii, protože tyto státy patří k zemím s nejvyšším počtem muslimů.

II.1. Historický vývoj a jeho interpretace – včetně feministických

*„V počátcích arabsko-islámské civilizace vstupuje žena téměř plně svobodná na pole politiky, lásky i citu. (stává se partnerkou proroků, či ženou bojovníků). Relativně svobodné postavení ženy se měnilo v závislosti na hlubokých ekonomických a sociálních změnách v prvním století hidžry. Velmi významnou úlohu v tom sehrál sociálně-kulturní substrát v oblastech, které Arabové při svých výbojích obsadili. Vznikaly jednotlivé právní školy a do nich se promítla tehdejší běžně uplatňovaná společenská praxe, jejíž rysy muslimští Arabové často přebírali od Byzantinců nebo Peršanů. Také společenský status ženy byl právně zakotven v souladu s úrovní ekonomicko-sociálních vztahů panujících v arabsko-islámském chalífátu. Středověký islám se stal duchovním výtvozem obchodnické a řemeslnické kultury městské společnosti. Původní ideál muslimské obce s jeho sklonem k rovnostářství a uznávání čistých mravních hodnot a beduínský živel, to vše bylo zatlačeno, dokonce tím vším bylo i opovrhováno“.*⁷¹

Ve středověku se o postavení žen v muslimských společnostech zajímali někteří teologové a filozofové, většina z nich ženě nepřiznávala stejná práva jako muži. Teolog středověku **al-Ghazzalí** (zemřel 1111) viděl úkol ženy jen v péči o domácnost, děti a mužovu spokojenost. Zároveň ale vysoce oceňoval hodnotu prosté zbožnosti nevzdělaných žen. Filosof **al-Farábí** (zemřel 950) přiznává ženě stejné duševní schopnosti jaké má muž, ale žádné důsledky pro své sociální, etické a intelektuální

---

⁷¹ Křikavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s.134

konstrukce z toho nevyvozoval.⁷² **Ibn Síná** (v latinizovaném přepisu Avicenna, zemřel roku 1037) soudil, že u ženy v duši převažují iracionální části, čímž se tedy příliš nelišil od svých křesťanských kolegů. V té době jediný **Ibn Rušd** (Averroes, zemřel 1198) ženu plně docenil a domáhal se pro ni rovnoprávnosti a uplatnění ve veřejném a hospodářském životě.⁷³

Také otázka propojení víry a politiky byla v průběhu vývoje islámu intenzivně diskutována, reformátoři však byli mezi 9. a 12. stoletím vymýceni ortodoxním proudem. Je třeba mít na paměti všechny tyto historické skutečnosti. Mnohdy totiž narazíme na zjevné protiklady v interpretaci základních náboženských textů a také v každodenní praxi. Takto se velmi často můžeme setkat například s názorem, že Korán v žádném ze svých veršů výslovně nenakazuje zahalování žen – a přesto je závoj jedním z hlavních „poznávacích znaků“ muslimek.

At-Tabarí (zemřel 923) ve svém komentáři ke Koránu dochází k závěru, že pasáž ve které se píše: „kromě těch, jež jsou viditelné“ odkazuje na ruce a tvář. Dále dodává, že kromě rukou a tváří mohou být odkryty i prsteny, náramky a zdobení hennou na rukách. Zbytek ženského těla ale nesmí být odhaleno. **Ibn Kathír** (zemřel 1373) ve svém komentáři naopak říká, že si ženy mají zahalovat tváře. Kathír odkazuje na **Ibn Sírína** (zemřel 110), který byl názoru, že si ženy mají zahalovat celé tělo s výjimkou levého oka. Šáfiovský učenec **Muhammad Fírúzábádí (zemřel 1417)** vnímal ženské oděvy na základě zkušeností ze své doby a své odkazy opíral o **Ibn Abbáse** (zemřel 688). Fírúzábádí tvrdil, že ozdoby, které mají ženy skrývat, jsou zdobené pásy a náramky. Větu „kromě těch, jež jsou viditelné“ chápe jako ženské šaty a větu „necht' spustí závoje své na ňadra svá“ vykládal tak, že mají ženy spustit své závoje přes hrud' a hrdlo.⁷⁴

Všechny tyto různorodé názory dokazují praxi lišící se na různých místech a v různých dobách. Pohled at-Tabarího z 9. století se liší od pohledu Káthíra z 13.století a rovněž názorů Fírúzábádího z 15.století. Proto je zřejmé, že se ideál a praxe v průběhu

---

⁷² Kropáček, Luboš. „Žena v islámské kultuře.“ *Religio*. roč.4,č.2,s.161.

⁷³ A.Dvorská. „Ženy v islámu“. [online], 25.6. 2005. [cit.2008-01-10]. URL: <<http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=269476>>.

⁷⁴ Kouřilová, Iveta; Mendel, Miloš. *Cesta k prameni*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003, s. 62.

času měnily a místní kulturní vlivy utvářely jednotlivé interpretace v různých historických kontextech.

Také problematika polygynie bývá často diskutována a různě interpretována. První veřejný nesouhlas s polygynií vyjádřil egyptský reformátor **Muhammad Abduh** (zemřel 1949) ve svém komentáři ke Koránu. Ve svých komentářích dochází k závěru, že polygynie je v rozporu s původní podstatou manželství. Zároveň, ale zdůrazňuje potřebu, aby možnost polygamie zůstala otevřená pro případ války či neplodnosti ženy. **Muhammad Muttawallí aš-Ša'ráwí** a jiní se snažily nalézt racionální argumenty ve prospěch polygynie. Muttawallí uvedl, že muži pobývají ve společnosti v menšině, jelikož umírají ve válkách a neprovdané ženy by měli problémy nalézt materiální zajištění.

Muhammad Asad (zemřel 1992) zdůrazňuje, že polygammní sňatky jsou možné jen ve výjimečných případech. Říká, že přestože jeden koránský verš stanovuje nutnost chovat se k manželkám stejně, jiný verš říká, že city stojí nad lidskou kontrolou a že stejné zacházení se týká pouze vnějšího chování. Asad tedy dochází k závěru, že některé koránské verše znamenají morální zákaz polygynních manželství. Také šajch Darš, říká, že přestože je polygynie povolena, tak není doporučována a je na ni nahlížena jen jako na opatření ve výjimečných případech.⁷⁵

Každý ze zmíněných učenců nahlíží na polygynii z vlastní perspektivy. Ša'ráwího postoje patří do tradičnějších vzorců, kdežto vzorce například Darše reprezentují změnu a předkládají nové interpretace. Odlišná chápaní hadíthů a Koránu mají vliv na vzniku různých interpretací u jednotlivých učenců.

Mezi interpretace islámu a jeho vztahu k ženám patří i výklady islámských feministek. Profesorka ženských studií a studií Blízkého východu **Leila Ahmed** (narozena 1940) ve své knize *Ženy a gender v islámu*⁷⁶ píše, že existují dva odlišné a v otázkách rodu si konkurující směry. Dále tvrdí, že politické, náboženské a právní autority v době rozmachu islámu na Středním východě, jejichž interpretační a právní odkaz od té doby toto náboženství definuje, naslouchaly pouze mužským názorům a islám interpretovaly

---

⁷⁵ Darsh, S. M. *An Outline of Islamic Family Law*. London 1984, s. 9.

⁷⁶ Ahmad, Leila. *Women and Gender in Islam*. London 1992.

ve prospěch mužů. Názorové odlišnosti v současnosti nacházíme i mezi jednotlivými školami, které se interpretací základních textů islámu zabývají.⁷⁷

Pákistánská teoložka **Riffat Hassan** (narozena 1943) je jednou z průkopnic feministické teologie a zastává názor, že tradiční patriarchální křesťanství a islám diskriminují ženy mimo jiné i proto, že se vžilo špatné čtení Bible a Koránu. Hassanová chce prokázat, že Korán přiznává ženám i mužům stejnou váhu a že nadřazování mužů bylo vyvozeno z mylné interpretace. Autorka dospívá k názoru, že tradiční patriarchální křesťanství a islám diskriminují ženy, ale nová interpretace Koránu a Bible v duchu feministické teologie umožní lépe pochopit Písmo a tradiční víru obou náboženství.⁷⁸

Podle jihoafrické muslimské aktivistky **Shamimy Shaikh** (narozena 1960) považují muslimské feministky Korán a Proroka Mohameda za osvobozující sílu a cítí se být inspirovány islámem a muslimskými ženskými hrdinkami. Autoritu Koránu a hadíthů nijak nezpochybňují, jen se zasazují o jejich interpretaci ve smyslu, který považují za správný. Podle Shaikh je reinterpretace Koránu důležitá i proto, že např. týrané věřící muslimky nepřistoupí na možnost rozvodu, protože jim to někdo řekne, ale informováním o skutečnosti, že podle Koránu na to mají právo.⁷⁹

Mezi další výrazné osobnosti na poli islámského feminismu patří Maročanka **Fatima Mernissi** (narozena 1940), socioložka a autorka knih pojednávajících o tomto tématu. Její dílo *Politický harém* obsahuje natolik ostrou kritiku muslimské společnosti, že se dostalo až na seznam zakázaných marockých knih. Feministická práce Mernissi se na rozdíl od přístupu Shaikh více orientuje na diskuse o autenticitě hadíthů a veršů Koránu a jejich zasazování do historického kontextu. Autorka požaduje jejich reinterpretaci v duchu moderní doby a rozvrácení patriarchálních společenských struktur, tak aby se na jedné straně islám znovu oživil v duchu rovnosti obou pohlaví a na straně druhé nedošlo k rozpadu společnosti a ztrátě hodnot, jak k tomu podle ní dochází na Západě. Fatima Mernissi tvrdí, že ještě desetiletí po Prorokově smrti neexistoval ustálený text Koránu, hadíthy byly neustále falzifikovány a nesprávně reprodukovány a navzdory veškeré opatrnosti generací učenců se do kánonu

---

⁷⁷ A.Dvorská. „Ženy v islámu.“ [online], 25.6. 2005. [cit.2008-01-10]. URL: < <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=269476> >.

⁷⁸ Kropáček, Luboš. „Žena v islámské kultuře.“ *Religio*. roč.4,č.2,s.158.

⁷⁹ Dvorská, Alice.. „Ženy v islámu.“ [online], 25.6. 2005. [cit.2008-01-10]. URL: < <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=269476> >.

pravděpodobně dostaly některé chybné. Ve svých publikacích také píše, že několik hadíthů, které mají ospravedlňovat podřízení ženy, bylo interpretováno za velmi podezřelých okolností.⁸⁰

Mezi významné islámské feministky patří také **Nawal el Saadawi** (narozena 1931), egyptská levicová disidentka, psychiatrička a spisovatelka (kniha *Zahalená tvář Evy*).⁸¹

Spolu se svým manželem **Sherifem Hetatou** (narozen 1931), taktéž lékařem, publikuje a přednáší o útlaku žen v islámské společnosti, ale zároveň nezapomíná ani na ostrou kritiku západní kapitalistické společnosti a procesu globalizace. Jedním ze zásadních problémů současné doby je podle ní fragmentace znalostí, tedy jejich roztržnění na malé kousky, které spolu zdánlivě nesouvisí a mezi nimiž jsme se odnaučili hledat souvislosti.⁸²

Islámské feministky si myslí, že příčinu dnešního nerovnoprávného postavení žen nelze nalézt v Koránu samotném, nýbrž faktu, že jej až dosud interpretovali muži. Na islámském učení založené emancipační argumenty proto nejsou žádnou zvláštností.

II.2. Muslimky v dnešním světě

V této kapitole se budu zabývat postavením muslimských žen v některých muslimských a evropských státech. Kapitolu rozdělím na dvě části. První část se bude věnovat podrobného pohledu na ženy v pěti muslimských státech. V druhé části, se zaměřím na muslimské ženy, které se narodily nebo strávily velkou část svého života v Evropě. Zde se bude jednat o dva západní státy, ve kterých žije nejvyšší počet muslimů.

II.2.1. Ženy v muslimském světě

Na světě dnes žije kolem 6,2 miliard lidí. Více než 1,2 miliardy jsou muslimové. Muslimové tvoří většinu obyvatel ve 44 zemích, které vytvářejí souvislý pás od

---

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ El Saadawi, Nawal. *The Hidden Face of Eve: Women in the Arab World*. New York 1980.

⁸² Dvorská, Alice. „Ženy v islámu“ [online] 25.6. 2005. [cit.2008-01-10]. URL: < <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=269476> >.

atlantského pobřeží subsaharské Afriky podél Středozemní moře na Blízký a Střední východ, do Afghánistánu a Iránu k hranicím Pákistánu s Indií a dále na sever do Kazachstánu, nejsevernější muslimské země.⁸³ Postavení žen je v jednotlivých muslimských státech značně odlišné. Rozdíly jsou způsobeny z velké části místní kulturou, ekonomickou situací nebo svobodnou volbou žen a jejich ambicemi. Pro svou práci jsem si vybrala pět muslimských států. Tento výběr by dán záměrně, jelikož jsem chtěla poukázat na odlišnosti ve vztahu a právech k ženě v různých zemích. Konkrétně se bude jednat o dva státy sekularizované (Turecko, Tunisko), dva státy s tradičním postojem islámu (Afghánistán, Saudská Arábie) a jeden stát šíitský (Irán).

II.2.1.1. Turecko

Pro velkou část Turků se začaly moderní dějin země psát od dob založení Turecké republiky v roce 1923. Strůjcem Turecké republiky byl **Mustafa Kemal**, známý jako **Atatürk** „otec Turků“. Kemal byl jmenován do funkce prvního tureckého prezidenta.

Atatürk byl velkým obdivovatelem západního stylu života a dal si proto za cíl přerod Turecka v moderní zemi, která by kopírovala Západ. Roku 1926 převzal Atatürk zákoník zavedený v Německu, Itálii a Švýcarsku a ukončil tak činnost chalífátu. Roku 1928 bylo Turecko prohlášeno za sekulární stát s ústavou podle západního modelu.⁸⁴

Hlavním cílem reform byla modernizace a sekularizace společnosti a zatlačení tak islámu z veřejného do soukromého života. Turecká revoluce vedená Atatürkem ve 20. a 30. letech 20. století, byla dosud nejradikálnějším pokusem o emancipaci ženy.

Diskuze o emancipaci žen byly vedeny v osmanské říši již od druhé poloviny 19. století. Ačkoliv některé ženy, které převážně pocházely z nejvyšších společenských vrstev, vystupovaly veřejně již v osmanském období, k zásadním změnám v jejich společenském postavení došlo v Turecku až ve 20. a 30. letech 20. století.

V prvním období se změny týkaly převážně jen žen, které žily ve městech. Hlavně zde se ženy mohly zapojit do veřejného života a získat tak zaměstnání. Za vzor moderní ženy byla v té době považována západoevropská žena. Symbolem nového

---

⁸³ Lunde, Paul. *Islám*. Praha: Euromedia Group, 2004, s.8.

⁸⁴ Koval, Jozef; Svobodová, Lenka. *Turecko*. Praha: Ikar, 2003, s. 58.

moderního Turecka se stala žena poslankyně, spisovatelka, tanečnice nebo také žena pilotka. Adoptivní dcera prezidenta Ayşe Afetinan, se stala profesorkou historie, zatímco její nevlastní sestra Sabiha Gökçen, pilotovala vojenský letoun. Turecká žena v této době poprvé opustila svoji tradiční roli ženy v domácnosti a převzala na sebe společenské povinnosti. Pro turecké ženy začaly být otevřeny také místní pláže. Kromě zrušení polygamie byly v Turecku zavedeny i změny v rodinném právu. V roce 1934 získaly ženy v Turecku právo volit. V novém zákoníku bylo také nařízeno, aby ženy přestaly nosit čádir-pokrývku obličeje. Zakázáno bylo i výkupné (mahr) a islámský způsob rozvodu.⁸⁵

Velmi důležité se pro Atatürka stalo také vzdělávání dívek. Zakládal dívčí školy a poskytoval dívkám studijní stipendia, proto aby se rodiny nemohly vymlouvat na nedostatek financí. Výsledkem reformy mezi lety 1925 až 1931 byl pětinasobný nárůst počtu studentek na školách. Roku 1935 přijímalo studentky již 85 procent tureckých škol.⁸⁶

Ženy z bohatších vrstev revolucí mnohé získaly. Oproti tomu se ale postavení žen z nižších vrstev příliš nezměnilo. Majetnický vztah mužů k ženám nebylo možno zrušit dekretem. Odstraněna zde nebyla také zásada výkupného či nezákonná polygamie. Turečtí rolníci žijící na venkově zde ženám nedovolovali ani pracovat. Islám v Turecku do značné míry podlehl. Přestože se Turecko změnilo postupně v poměrně vyspělý stát, řešení ženské otázky zůstalo pouze na půlce cesty. Po válce Turecko nebylo schopno konkurovat levnějšímu západnímu zboží a to vedlo k vysoké nezaměstnanosti a úpadku místních podniků. Tisíce tureckých žen tak přišlo o práci a čekala je vidina nedobrovolného návratu zpět mezi čtyři stěny svého domu. To vše proběhlo v době od 70. let 20. století, kdy se Turecko začalo opět obracet k islámu.⁸⁷

Navrácení islámu do veřejného života se projevilo na politické scéně a také v některých prvcích životního stylu. Rozmach nastal také v islámském školství. Roku 1989 se studentky škol domohly práva zahalovat si vlasy a šíjí islámským šátkem.⁸⁸ Pro

---

⁸⁵ Pirický, Gabriel. *Stručná historie státu Turecko*. Praha: Libri, 2006, s. 79-80.

⁸⁶ Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006, s. 151.

⁸⁷ Křikavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 123

⁸⁸ Kropáček, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 179-183.

věřící muslimky je v Turecku typický islámský závoj *bašörtü*, který zahaluje vlasy a ramena. Bašörtü se většinou kombinuje s jednobarevným pláštěm sahajícím až na zem. Ten se nazývá *pardesü*. Mnohé dnešní muslimky se ale také oblékají do sukní a kabátků.

V minulosti tradičně existovala společenská segregace mezi muži a ženami na venkově. Tento stav do jisté míry stále přetrvává. Chování žen na vesnici se stále posuzuje podle přísných kritérií cudnosti a cti. Muži na vesnicích stále ještě dohlížejí na to, aby jejich ženy nevypadaly vyzývavě a nezpůsobovaly tak problémy celé rodině. Od žen se na venkově očekává, že budou vést domácnost a starat se o zvířata. Na popud žen se proto dnes stěhuje do měst s nadějí na lepší život mnoho vesnických rodin.

Co se týká vzdělání, má Turecko na jedné straně jeden z nejvyšších počtů akademiček na světě, ale zároveň na straně druhé má také nejvyšší míru negramotnosti. To je způsobené jak národní politikou, k jejímž prioritám patří vzdělávání žen, tak neustálým vlivem patriarchální kultury.

Podíl žen na práci mimo domov je v Turecku velmi nízký. V roce 1955 zde pracovalo 72 procent žen v produktivním věku, zatímco v roce 2000 už to bylo jen 26 procent. Hlavní příčinou je stále častější migrace do měst. Mnoho z žen totiž ještě stále zůstává pracovat v oblasti zemědělství, a když ženy odcházejí do měst, jejich počet v této oblasti velmi klesá. Turecké ženy pracují zejména v oblastech, kde není potřeba vysoká kvalifikace a kde jsou nízké platy, jako například v oděvnictví či textilním průmyslu.⁸⁹

Turecko má zároveň, ale také jeden z nejvyšších podílů žen pracujících na vysoce kvalifikovaných postech. Tento podíl tvoří téměř 36 procent žen. Velkou část žen dnes můžeme v Turecku potkat například v právnických profesích, v bankovním sektoru nebo ve zdravotnictví. Turecko také jako první země na světě posadila do křesla předsedy Nejvyššího soudu ženu a dodnes je velmi vysoký podíl žen také mezi soudci.⁹⁰

---

⁸⁹ Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006, str. 151-158.

⁹⁰ Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006, s. 159.

II.2.1.2. Afghánistán

Ke státům, kde jsou práva žen nejvíce omezována a porušována, patří Afghánistán. Postavení žen v Afghánistánu ovlivňovalo nejvíce hnutí Táliban.

Hnutí bylo založeno v červenci roku 1994. Původní členové Tálibánu byli studenti madras, ortodoxních islámských náboženských škol. Mezi členy tohoto hnutí nepatřili pouze Afghánci. K Tálibánu se postupně připojovali mladí muslimové hlavně z Pákistánu, Saudské Arábie, Jemenu, Iráku, Čechenska, Indonésie a dalších zemí. Členové Tálibánu byli připraveni položit život v boji s nepřáteli islámu, stát se mučedníky a dosáhnout tak věčné blaženosti.

Tálibové se zpočátku žádného násilí na obyvatelstvu nedopouštěli. Na počátku svého působení se právě naopak snažili vymýtit korupci, obnovit obchod a zavést v zemi pevný řád. Zakázáno bylo také pěstování opiového máku a vyjednávání se z nepřátelými polními veliteli, kteří měli na svědomí mnoho vražd a zničeného majetku.⁹¹

Původně kladný přínos hnutí Taliban se začal postupem času měnit. Do čela vlády se postavil vůdce Tálibánu **Muhammad Umar**. Umar si dal říkat Kníže věřících, zemi přejmenoval na Islámský emirát Afghánistán a předsevzal si v něm zavést velmi tvrdý režim. Ve snaze vymýtit zločin zavedl výkon nejpřísnějších islámských trestů včetně kamenování a bičování žen. Umar ženám nařídil zahalovat si celé tělo pytlovitým přehozem, dívkám zakázal chodit do škol, vzdělávat se a sportovat. Kromě toho zbavil ženy práva na lékařskou péči, protože jim znemožnil dát se ošetřovat u lékařů-mužů. Až na vzácné výjimky ženám také zakázal vykonávat zaměstnání.⁹²

N podzim roku 2001 bylo hnutí Taliban vytačeno americkým letectvem z hlavního města Kábulu. Časté války a příchod Tálibů měli za následek útěk inteligence ze země do Evropy, Ameriky, Pákistánu či Iránu. Do Kábulu mezi tím přicházeli vesnické ženy, kterým vojáci zničili jejich domy a zabili jejich manžely. Ženy sebou do Kábulu přinesly také vesnickou kulturu. Mezi roky 2001-2002 se

---

⁹¹ Marek, Jan. *Stručná historie státu Afghánistán*. Praha: Libri, 2003, s. 77.

⁹² Marek, Jan. *Stručná historie státu Afghánistán*. Praha: Libri, 2003, s. 78.

v hlavním městě objevily různé nové tradice a zvyky. Byli zde vesničané, humanitární pomocníci, vracející se inteligence a další skupiny obyvatel.⁹³

Afghánistán pořád prochází procesem rekonstrukce po mnohaletém konfliktu. Vláda zrušila zákaz ženy zaměstnávat a dovolila chodit dívkám zase do škol, přesto ale omezení v Afghánistánu pořád trvají. Většina z žen dodnes chodí zahalených do burky. Po pádu Talibů byly sice zrušeny zákony, které ženám zakazovaly pracovat a pohybovat se po ulici bez doprovodu manžela či bratra, přesto se žena v tradiční rodině dnes musí stále skrývat i před pohledy souseda. Některé odvážnější se začínají vracet do zaměstnání, odmítají rodit mnoho dětí a bojují proti mnohoženství. Ženy se snaží většinou trpělivě, uvnitř své rodiny, prosadit svoji vlastní představu o životě. Pomalu přesvědčují muže, aby jim dovolili vyměnit burku za šátek nebo aby mohly studovat a vzdělávat se. Existuje ale velká část afghánských žen, které si burku přes obličej přetahují dobrovolně. Uvědomují si, že po tolika letech zahalování a dodržování tradic, není snadné vše hned změnit.⁹⁴

II.2.1.3. Saúdská Arábie

Saúdy, nazývané podle vládnoucího rodu Ál-Sa'úd, sjednotil v letech 1902-1932 král Abdalazíz, který vyhnal Turky a postupně ustavil říši. Velkou část Saúdů tvoří sunnitští muslimové hlásící se k wahhábovské interpretaci islámu a k islámskému právu šarí'a. Saudská Arábie je díky tomu státem, kde jsou islámské náboženské tradice a hodnoty silně dodržovány. Dodržování tradičních hodnot islámu má v Saudské Arábii velký vliv na život zdejších žen.

Ženy v Saudské Arábii musí nosit tradiční oděv, burku, nemohou mít řidičský průkaz a nehrají ani žádnou roli ve veřejném životě. Ženám není dovoleno ani cestovat bez doprovodu muže. Pouze muži zde vyřizují cestovní formalities. Pokud by však žena musela cestovat sama, potřebuje k tomu písemný souhlas od muže. Také různých večírků a společenských akcí se mohou ženy účastnit jenom v doprovodu opačného pohlaví. Ženy v Saudské Arábii nemají přístup ani k většině zaměstnání. Pracovat mohou pouze jako ošetřovatelky nebo učitelky.

---

⁹³ Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006, s. 29-30.

⁹⁴ Zimová, Iva. *Afghánské ženy*. [online] 22.03.2004 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://www.berkat.cz/Galerie/lepsicasy/Afgh.htm>>.

Také v minulosti mohly zdejší ženy pracovat pouze tam, kde poskytovaly služby pouze ženám, tedy ve zdravotnictví a školství. V soukromých podnicích pak mohly pracovat jenom tam, kde pracovaly pouze ženy a měly jen ženy zákaznice. Takovéto podniky byly častým terčem kontrol Sboru pro šíření ctnosti a potírání hříchu. Do podniků často tajně vtrhávala náboženská policie, aby zjistila, zda se tam neděje něco protistátního a protináboženského. Ženy, které podnikaly, byly při jednáních s úřady zcela závislé na svých mužských protějšcích či příbuzných.⁹⁵

V Saudské Arábii proniká oddělení mužského a ženského světa do všech oblastí života zdejších lidí. Dívky studující na univerzitách sledují přednášky z jiných místností, protože je zakázáno vyskytovat se pohromadě v jedné místnosti s cizími muži. Ženy mají také speciální ženské nemocnice, kde může pracovat většinou jen ženský personál. V Rijádu byla zavedena také speciální banka, ve které mohou pracovat pouze ženy. Ženy nemají také přístup na diskotéky, do kin a kaváren. Přes všechnu tuto skutečnost se Saudská Arábie rozhodla roku 2000 podepsat konvenci OSN o ženských právech, s výhradou, že nesmějí odporovat šar'atskému právu.⁹⁶

II.2.1.4. Tunisko

Tunisko se stalo jednou z nejzápadněji orientovaných islámských zemí. Měla jsem možnost tuto zemi dvakrát navštívit a mohla jsem se tak dozvědět více o kultuře této země a jejím vztahu k ženám. Ve větších střediscích a městech v Tunisku můžeme potkat ženy, které se pohybují po ulicích bez zahalení, oblečené v západním moderním stylu. V hlavním městě mohou navštěvovat mnoho kaváren, kin či butiků s luxusním oblečením. Čím blíže se však člověk přibližuje k menším městům a vesnicím, tím více může vidět i jiný obraz této země.

Vedle oprýskaných zdí ve starých ulicích se nacházejí v menších městech malé kavárničky, kde můžeme potkat muslimské muže v tradičním odění. Muži vysedávají před kavárnami, kouří vodní dýmky a pokřikují na procházející ženy. Velice oblíbené jsou u nich hlavně Evropanky. Nejednou se mi stalo, že mě místní muži chtěli vyměnit

---

⁹⁵ Bouček, Jaroslav. *Stručná historie Saudská Arábie*. Praha: Libri, 2005, s. 104.

⁹⁶ „Ženy v islámu“ [online], [cit.2008-05-22]. URL: <
<http://econnect.ecn.cz/soc/Texts/tema/Islam/Islam-index.html>>.

za několik velbloudů. Vždy se však chovali velmi mile a sympaticky a proto mi jejich návrhy nikdy nepřipadaly myšlené doopravdy.

V žádné jiné islámské zemi nejsou na první pohled ženy s muži tak rovnoprávné jako právě v Tunisku. Je zde zakázaná polygamie, provdávání lidí proti jejich vůli, je zde umožněn soudní rozvod a děti jsou svěřovány do péče matky. Pro **Habiba Burgibu**, který přivedl zemi k nezávislosti, byla ženská práva důležitou součástí jeho reformy.⁹⁷

Roku 1956 za vlády Habiba Burgiby byla vytvořena organizace UNFT, jako národní sdružení tuniských žen. Roku 1957 získaly ženy v Tunisu plné volební právo. Společně s novým občanským zákoníkem tvořila UNFT institucionální rámec pro sociální změny především v otázce vzdělávání (v roce 1956 bylo na 96 procent Tuniserek negramotných) a osvěty v rodinných a mateřských záležitostech.⁹⁸

Po vyhlášení nezávislosti se postavení žen v Tunisku velmi zlepšilo. Ženy jsou zrovnoprávněny s muži, mají volební právo a nemusí chodit zahalené. Když se však člověk ocitne na vesnici, vypadá situace úplně jinak, než jak je popisována v tuniských zákonících. Na tuniském venkově spočívá veškerá práce na ženě. Na vesnicích můžeme potkat ženy, které těžce pracují na polích, nosí vodu a celkově vykonávají těžkou mužskou práci.

K velkému pokroku došlo v Tunisku také ve vzdělávání žen. Počet dívek navštěvujících školu dnes činí již přes 40 procent. Od počátku 60. let je v Tunisku také volně přístupná antikoncepce.⁹⁹

Ačkoliv se situace ve vzdělání a právech žen v Tunisku o mnoho zlepšila, tak je potřeba říci, že žena na venkově nemá dnes zdaleka taková práva jako žena ve městě a pokud jde o vzdělání, tak je třeba zdůraznit, že každé druhé děvče na venkově neumí dnes ani číst a psát.

---

⁹⁷ Frouzová, Magdalena (ed.). *Mříže v ráji*. Praha: Vyšehrad, 2006, str. 166

⁹⁸ Girgle, Patrik. *Stručná historie státu Tunisko*. Praha: Libri, 2007, s. 92.

⁹⁹ Němcová, Dagmar. *Tunisko*. Jindřichův Hradec: Globus, 1995, s. 43.

II.2.1.5. Irán

Roku 1979 proběhla v Iránu revoluce vedená **Ájatolláhem Chomejním** a došlo k svržení šáha. Irán se stal největší světovou teokracií a vůdčím centrem militantního šíitského islámu.

Přísné zákony, které nastaly po revoluci, však nepanovaly vždycky. Mezi rokem 1925-1941 vládl v Iránu **Reza šáh Pahlaví**. Šáh zahájil modernizaci země po evropském vzoru. Za vzor považoval Atatürka ze sousedního Turecka. Pahlaví nechal vybudovat síť silnic, železnic a továren. Kromě toho založil i sekulární základní a střední školy a v roce 1935 založil také první univerzitu evropského stylu v Teheránu. Šáh zavedl zároveň povinnou školní docházku i pro ženy a roku 1936 zakázal ženám nošení muslimského závoje.¹⁰⁰

21. srpna 1941 vtrhla sovětská a britská vojska do Iránu a donutila Rezu Šáha Pahlavího k rezignaci ve prospěch mladého prince **Muhammada Rezy šáha Pahlavího**. Roku 1943 se konala v Teheránu konference, na které představitelé mocností (Stalin, Eisenhower a Churchill) podepsali nezávislost Iránu. Irán se proto začal od roku 1946 silně orientovat na Západ. S velkou podporou ze strany USA a Velké Británie modernizoval šáh iránský průmysl. Roku 1963 šáh vyhlásil program sociálně-ekonomických reforem, které nazval „Bílá revoluce“.

Velká část obyvatel však vnímala, že tyto reformy byly vytvořeny jen kvůli znásobení šáhova bohatství a upevnění a prohloubení amerického vlivu v Iránu. Velkým kritikem a odpůrcem šáhovy vlády se stal **Ájatolláh Rúholláh Chomejní**. Ostrou kritikou šáhovské politiky ovlivňoval Chomejní domácí veřejné mínění. Mezi lidmi začala sílit kritika proti rozmařilému způsobu života. Navzdory veškerého úsilí šáha a velké podpory ze strany USA byl Pahlavího režim zničen. Šáh byl donucen opustit 16. ledna roku 1979 Irán.

Lidé věřili, že po revoluci Irán přestane napodobovat Západ a stane se šťastnějším, ale opak se stal pravdou. Revoluce v Iránu koncem 70. let učinila ze země

---

¹⁰⁰ Cvrkal, Zdeněk. *Stručná historie státu Irán*. Praha: Libri, 2007, s. 76.

centrum islámského tradicionalismu, šíitského ražení. Byly stanoveny přísné zákony a za jejich porušení hrozily kruté tresty. V ženské otázce se to projevilo především ve znovuzavedení povinnosti nosit čádor, což bylo v šáhovském Iránu zrušeno. Ze dne na den se ženy musely začít zahalovat, protože za vykukující vlasy nebo příliš krátký kabát byly trestány bičováním. Mnohé ženy byly také vyloučeny z různých povolání.¹⁰¹

Ke konci 90. let došlo k mírnému uvolnění. Ženy se začaly bránit a bojovat za svá práva. Mnoho z nich se vydalo vzdělávat do škol. Dívky zde tvoří 64 procent ze všech studujících. S mnohými ženami v Teheránu se dnes můžeme setkat také na různých pracovních postech. Ženy můžeme vidět například na úřadech, letištích, ve školství, obchodech a dnes již také ve funkci policistky.¹⁰²

Iránská policie verbuje ženy ve věku 17 až 25 let vyšší 163 centimetrů. Hlavní podmínkou pro přijetí je dostatečná fyzická kondice a psychická odolnost. Každá policistka musí projít náročným vojenským výcvikem a musí absolvovat testy z matematiky, angličtiny, pohovor a důkladnou zdravotní prohlídku. Policistky nepracují pouze ve veřejné službě, ale uplatňují se také jako kriminalistky nebo odbornice pracující s informačními technologiemi.¹⁰³

Změna je vidět i na oblečení. Většina žen stále musí nosit čádory. Podle norem zavedených v roce 1979 by měla být žena zahalena tak, aby nebyli vidět vlasy, zápěstí ani krk. Tělo by mělo být celé zahalené ve volném kabátu. Také líčení žen by nemělo být téměř patrné. Mnoho z žen zde chodí zahaleno do černého čádoru, na rukách nosí rukavice a na nohou ponožky. Takto tradičně oblečené chodí většinou, ale pouze dívky v menších městech Iránu. V ulicích Teheránu dnes, ale můžeme potkat už velkou část žen, které nenesí závoj a jsou oděny do moderního západního oblečení.

Ještě před několika lety byly ženy, které policie přistihla nezahalené, bičovány. Roku 1997 se však v Iránu ujal moci umírněný prezident Mohammad Chátámi. Významnou roli při vítězství Chátámího ve volbách hrály hlasy iránských žen. Od roku

---

¹⁰¹ Miller, Zdeněk. *Islám*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1997, s. 135.

¹⁰² Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006, s. 128-131.

¹⁰³ „V Iránu dohlíží na veřejný pořádek policistky“. [online], 27.04 2007 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://www.zenyamedia.cz/clanky/zeny-a-islam/v-iranu-dohlizi-na-verejny-poradek-policistky>>.

1997, je také proto zatýkání žen, které v oblékání nedodržují předpisy islámu, poměrně vzácné. Dívky zde dnes chodí oblečeny v barevných šátcích, nosí moderním oblečením a jsou obvykle velmi výrazně nalíčený. S tímto stylem odívání nesouhlasí mnoho konzervativních představitelů.

Íránský konzervativní duchovní ajatolláh Mohammad Jazdí požádal policii a justici, aby přinutily ženy, žijící zvláště v hlavním městě, nosit islámský oděv. Podle Jazdího dnes nosí mladé ženy stále méně islámský oděv a zvláště šátek.¹⁰⁴

II.2.2. Muslimské ženy v Evropě

V posledních letech vyrostla v Evropě mladá generace muslimů. Jsou to potomci imigrantů, kteří přicházeli do Evropy za prací. Velká část z nich přišla z primitivního prostředí, bez velkých znalostí islámu, a dále pokračovala v šíření svého náboženství. Většina z nich přišla z Turecka, severní Afriky, Indie a Pákistánu. Původně plánovali, že se vrátí zpátky domů. Z tohoto důvodu se také odmítali integrovat do evropské kultury, a chránili si vlastní náboženství. Nakonec se, ale většina imigrantů do zemí svého původu nevrátila. Jejich děti se narodily v Evropě, osvojily si jazyk a získaly lepší vzdělání, než jaké měli možnost získat jejich rodiče. Proto také zmizel důvod, proč se vracet zpátky do své rodné země.

Muslimové tvoří v současnosti přibližně 5% obyvatel zemí EU, přičemž ve Francii je to 10%. Předpokládá se, že podíl muslimského obyvatelstva v zemích Evropské unie zřejmě do roku 2020 stoupne na 10%. Pokud by se, ale zvýšila dosavadní míra přistěhovalectví, podíl muslimů by vzrostl ještě výrazněji.¹⁰⁵

Mezi státy Evropy, ve kterých se dnes nejvíce koncentrují muslimové, patří Francie, Německo, Velká Británie a Nizozemsko. Ve Francii a Německu je počet muslimů k dnešnímu dni nejvyšší, z tohoto důvodu jsem se v této kapitole zaměřila právě na tyto dva státy.

---

¹⁰⁴ Čtk. „Íránskému konzervativci se nelíbí oblékání žen“. [online], 24.03 2000 [cit.2008-03-12]. URL: <http://revue.idnes.cz/lidicky.asp?r=lidicky&c=A000324171353lidicky_jpl>.

¹⁰⁵ Streusand, E. Douglas. Evropský islám nebo islámská Evropa? [online] 07.06 2006 [cit.2008-03-09]. Dostupné z <<http://liberalnimuslimove.blog.cz/0606/evropsky-islam-nebo-islamska-evropa>>.

II.2.2.1. Francie

Ve Francii dnes žije zhruba pět milionů muslimů. Ti tvoří kolem 8 % obyvatelstva, což je nejvyšší počet muslimů v západoevropských zemích.

První vlna muslimské imigrace do Francie se objevila již za první světové války. Jednalo se o marocké dělníky, kteří začali pracovat v místních továrnách, a o Senegalce, kteří posilovali řady pěšáků ve francouzské armádě. S počátkem 20. let žilo ve Francii už kolem 90 tisíc muslimů. Roku 1922 přišel Eduard Herriot s myšlenkou zbudovat v Paříži Velkou mešitu. Podle Herriota měla mešita symbolizovat fakt, že Francie je také muslimská a měla být také památkou na muslimy, kteří položili ve válce za Francii život.

Druhá vlna přistěhovalců byla vyvolána především díky procesu dekolonizace Maghribu a černé Afriky v letech 1955-1965. Do Francie přivedla celkově na milion muslimů ze severní Afriky a dalších oblastí. Evropa v té době prožívala léta hospodářské obnovy a potřebovala velké množství levných pracovních sil. Třetí migrační vlna pak začala roku 1981 a počet muslimů nadále vzrůstá.¹⁰⁶

Zpočátku žily přistěhovalecké severoafrické menšiny s Francouzi v klidu a málokdy došlo k e sporům. Od počátku 80. let, ale vzrostla nezaměstnanost a to vedlo k obviňování, že muslimové berou Francouzům práci.

Francouzi se muslimů obávají také díky jejich vysoké porodnosti. Ze strany protiiráckých fundamentalistů jsou navíc vytvářeny mezi arabskými dělníky stávkové akce, díky nimž se snaží bránit imigrantům, a to především ženám, aby přejímali francouzské zvyky.¹⁰⁷

Pohled většiny Francouzů na islám se začal zhoršovat koncem 80. let. Francouzská společnost reagovala negativně na manifestaci muslimů, která proběhla na pařížském náměstí v únoru roku 1989. Muslimové se zde vyjadřovali ve prospěch Chomejního fatwy, která žádala smrt Salmana Rushdieho, autora knihy Satanské verše.

---

¹⁰⁶ Müller, Zdeněk. *Islám*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1997, s. 76.

¹⁰⁷ Ardagh, John. *Svět Francie*. Praha: Balila, 1998, s. 116.

Obraz muslimů také poškodilo, když muslimské dívky odmítly ve veřejné francouzské škole odložit svůj závoj. Roku 1994 se ministr Francois Bayrou obrátil na ředitele veřejných škol, aby zabránil žákům nosit do hodin „okázalé náboženské symboly“ jako například křesťanské kříže či islámské šátky.¹⁰⁸

Zákaz, který nedovoluje muslimským dívkám nosit ve školách šátky, vyvolal jak ve Francii, tak v zahraničí vlnu kritiky, avšak Francie zároveň činí vůči své rostoucí muslimské komunitě významné ústupky. Během uplynulých let Paříž povolila použití státních prostředků na stavbu nových mešit a muslimských kulturních středisek. V roce 1905, kdy byl přijat zákon o sekularismu, ve Francii prakticky neexistovaly žádné veřejné muslimské církevní a společenské objekty. Francouzská vláda usnadňuje vytváření posvátného prostoru pro muslimy, ale zároveň zachovává sekulární charakter francouzského veřejného života.¹⁰⁹

S mnohými přistěhovaleckými Araby ve Francii jsou spojeny hlavně sociální problémy. Většina z nich je nekvalifikována s minimální znalostí jazyka. Soustřeďují se v chudých čtvrtích na okrajích měst. Zde si vytvářejí svá ghetta. V těchto ghettech pak dochází k častým krádežím a násilnostem nejen na ženách. V předměstích francouzských měst řadí gangy složené převážně z mladých Severoafričanů, díky kterým zde již několikrát došlo k cílenému znásilnění nezahalených děvčat. Míra násilí je do velké míry spjata především s problémem identity u přistěhovalců.

Ve Francii však existuje ještě jiná společnost muslimů, o které se už tak nemluví. Vzniká zde nová islámská městská kultura. Mladí muži a ženy považují islám za moderní, jedí halal hamburgery, poslouchají islámský rap a popíjejí Mecca colu. Začaly se zde objevovat také nové značky muslimského oblečení, které jsou označovány jako „etické“. Muslimkám, nabízejí zdejší oděvní firmy nové a modernější alternativy v oblékání. Hlavním cílem těchto moderních produktů je nahrazení původních západních výrobků, které nesplňovaly požadavky muslimů, výrobky jinými.

---

¹⁰⁸ Müller, Zdeněk. *Islám*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1997, s. 81.

¹⁰⁹ Streusand, E. Douglas. „Evropský islám nebo islámská Evropa?“ [online], 07.06 2006 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://liberalnimuslimove.blog.cz/0606/evropsky-islam-nebo-islamska-evropa>>.

Tato nová islámská společnost se vyznačuje také novou generací dívek a žen, které jsou vzdělané, uvědomělé a mnohem sebevědomější než byly jejich matky.¹¹⁰

Mnoho muslimů žijících dnes na Západě neprožívá islám už tak tradičně jako jejich rodiče. Takovéto chápání islámu se ale týká ve Francii převážně jen vzdělanějších mužů a žen žijících ve větších městech. Situace na okrajích Francie, kde se nacházejí ghetta, ve kterých žijí často nevzdělaní muslimové, se od tohoto nového způsobu života vzdělanějších muslimů v mnohém liší.

II.2.2.2. Německo

V Německu dnes žije více než 3 miliony muslimů z celkových 82 milionů Němců a jejich počet stále stoupá. Muslimové zde pocházejí ze 41 národů. Většina muslimů pochází z Turecka, následují muslimové z bývalé Jugoslávie, arabských zemí a jižní a jihovýchodní Asie. Podle statistik mezi červencem roku 2004 a červnem 2005 konvertovalo k islámu více než 4000 Němců. Do roku 2046 by proto podle statistik měla islám vyznávat více než polovina Němců. Přitom podle výzkumů 70 procent z nich považuje svůj vztah k muslimům za špatný a stejné procento se domnívá, že věřící muslimové se nachází v konfliktu s moderní společností.¹¹¹

Roku 1961 začalo smlouvou s Tureckem oficiální najímání levných pracovních sil z Turecka pro průmysl. Nejdříve byli tito pracovníci po dvou letech vyměňováni za jiné, později byli najímáni na neurčito. Díky krizi v roce 1973 bylo Německo nuceno rekrutování ukončit. Příliv tureckých občanů přesto pokračoval díky slučování rodin, což bylo povoleno v roce 1974. Druhou generací Turků v Německu byly proto děti prvních pracovníků, které se v Německu narodily nebo se za rodiči přistěhovaly. Dnes můžeme mluvit o generaci třetí, která se jen stěží dá označit za přistěhovalou. V Německu žije na 2,4 milionu Turků a z toho jich jen 600000 má německou státní příslušnost. Přestože se první generace Turků původně chtěla vrátit zpátky domů, tak z dnešních Turků s tím 83 % nepočítá. 62 % ze 132000 berlínských Turků chce zažádat o německé občanství. Německo si dlouho nepřipouštělo skutečnost, že je imigrační zemí a

---

¹¹⁰ Frouzová, Magdalena (ed.). *Mříže v ráji*. Praha: Vyšehrad, 2006, str. 83-89.

¹¹¹ Šťastná-Bešćecová, Kateřina. „Němečtí muslimové žádají rovnoprávnost“. *Katolický týdeník*. 2007, roč.17.

o integraci se začalo starat s velkým zpožděním. Teprve až díky nucenému dočasnému přijetí skoro půl miliónu uprchlíků z Balkánu, problémy se zapojením bývalé NDR do západního ekonomického systému a probíhající reformy sociálního státu povznesly problémy německé společnosti do popředí.

Od roku 1990 se tak Turci staly menšinou, jejíž trvalá přítomnost je dnes již sice faktem, ale která přes dlouhý pobyt v Německu vykazuje hlubokou rozdílnost od většinové společnosti spolkové republiky. Turečtí Němci jsou převážně méně vzdělaní a provozují 95000 malých podniků, rodinných obchodů, restaurací a malých výroben. V tureckých komunitách je nezaměstnanost většinou o několik procent vyšší, než je státní průměr - v berlínských čtvrtích dosahuje až 40 %. Díky nízké kvalifikaci a jazykovým problémům žije mnoho Turků ze sociální podpory.

Podle průzkumu z roku 1994 studovalo na vysoké škole 14500 Turků. Vzdělání a zaměstnanost je z velké části dána vztahem v rodině. Turecké matky vydělávají méně než muži, protože mají ve většině případů pouze omezený styk s německou společností. Některé z žen jsou dokonce "dováženy" až těsně před svatbou z Turecka a žijí v úplné závislosti na mužích. V Německu se Turci koncentrují převážně v sociálně slabých čtvrtích města. Například v Porúří, Frankfurtu či v Berlíně je dnes možné vést všední život bez velkého styku s Němci, přičemž tato tendence se posiluje.¹¹²

Německé ženy se těmto tureckým čtvrtím raději vyhýbají, protože se zde vystavují nebezpečí sexuálního obtěžování. Nejednou také došlo v Německu k zavraždění muslimky kvůli „cti“. Proto také jednu třetinu klientek z azylových domů v Německu tvoří právě Turkyně.

Během minulých let byla v Německu také velmi silně řešena otázka ohledně nošení šátků do škol. Německo není na rozdíl od Francie sekulárním státem a dochází zde tudíž k financování církve státem díky dobrovolné církevní dani. Náboženské symboly u žáků zde nepředstavují problém. Ke konci 80. let byl dokonce šátek uznán jedním z německých regionálních soudů jako soukromá záležitost studentek. Později však došlo k podání žaloby ze strany německé učitelky afghánského původu, která nebyla kvůli šátku přijata do zaměstnání. Žaloba se dostala před nejvyšší soud, který

---

¹¹² Hesová, Zora. „Gastarbeitfi, přistěhovalci, muslimové“. *Revue Politika*. 2005, roč. 4.

roku 2003 rozhodl, že vše je věcí federálních zemí. Z 16 zemí dnes 6 nošení šátků učitelkám zakazuje. Z tohoto důvodů bylo některým učitelkám, které léta učily s šátkem, nařízeno šátek sundat.¹¹³

Přestože v Německu existuje řada muslimek, které se staly poslankyněmi, učitelkami, právníčkami, lékařkami a dalšími významnými pracovníci, žije zde pořád mnoho žen v úplně jiném světě. Ve světě, který je zcela neovlivněný německým právním systémem a na který mají hlavní vliv přicházející Turci z Anatólie, tedy málo vzdělaní lidé z venkova, kteří zde stále udržují islámské tradice.

---

¹¹³ Hesová, Zora. „Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové“. *Revue Politika*. 2005, roč. 4.

III. Pohled českých médií na ženy v islámském světě

Velká část Evropanů si islám a arabské země spojuje především s terorismem, násilím, extremismem a s nerovnoprávným postavením žen. Tento pohled je utvářen médii, která se ve většině případů zaměřují pouze na negativní jevy islámského světa a přitom si nepřipouští vzájemné ovlivňování křesťanské Evropy a islámu, které probíhalo nejen v minulosti, ale které je aktuální i pro dnešní svět. Ve státech jakými je Francie, Německo či Británie dnes žije vysoký počet muslimských přistěhovalců. Díky těmto přistěhovalcům se v Evropských zemích vytváří možnost pro rozšíření obchodních vztahů a styků s arabskými zeměmi, což je pro evropské státy velmi zajímavé, protože právě arabské země patří ke státům s vysokým počtem nerostného bohatství.

V této kapitole jsem se zaměřila na obraz postavení muslimských žen v českých médiích. V další části práce uvedu články ze tří vybraných českých médií a následně vyvodím patřičné závěry.

III.1. Islámské země z pohledu českých médií

Po událostech z 11. září 2001 se začala světová média ve větší míře zabývat otázkami muslimského světa a tudíž i muslimských žen. Zejména v posledních letech se této problematice začala věnovat rovněž česká média.

Ve své práci jsem vycházela ze dvou českých deníků. Konkrétně se jedná o on-line magazín deníku Mladá fronta Dnes (idnes.cz) a on-line magazín deníku Právo a Seznam.cz (novinky.cz). Tyto dva deníky se v českých médiích nejčastěji a nepodrobněji zabývají otázkami muslimských žen, a proto jsem si je pro svoji práci vybrala. Objektem mého zájmu se vedle již zmíněných deníků stal také internetový server Eurabia. Tento server jsem si vybrala, protože na něm publikují články podobně smýšlející lidé, kteří jsou převážně negativně zaujati proti islámu. Jedná se tedy o úplně jiný druh média než, kterými jsou předchozí dva deníky. Ve všech třech zdrojích jsem se věnovala článkům, které byly datovány od 1.1.2005 do 31.12. 2007. Zaměřila jsem se tedy spíše na aktuálnější články.

Získané informace z médií jsem přehledně zpracovala v tabulkách. První tabulka popisuje celkové hodnoty jednotlivých problematik v daných médiích. Následující tabulky popisují, zda redaktor nahlíží v článku na muslimskou ženu negativně, pozitivně či neutrálně. V dalších částech kapitoly budu s tabulkami dále pracovat a vyvodím patřičné závěry.

Články z médií jsem rozdělila podle šesti kategorií, na oblékání, práva žen, ženskou politiku, terorismus ze strany muslimek a násilí páchané na nich. Jako šestou kapitolu jsem označila ostatní. Do kategorie ostatní zařadím články, které se nebudou zabývat tématy z předchozích kategorií. V podkapitolách, které se věnují jednotlivým tématikám ohledně muslimských žen, všechny zveřejněné články vyjmenuji a zpracuji k nim krátký text, ve kterém budu popisovat, jak na dané téma nahlíží jeho autor, tj. nikoliv já.

Tabulka 1: Muslimské ženy z pohledu českých medií¹¹⁴

Problematika	Média		
	Online magazín deníku MF DNES	Online magazín deníků Právo a Seznam.cz	Server Eurabia
Oblékání	11	1	7
Terorismus	2	4	0
Ženská práva	8	12	9
Násilí	3	8	19
Politika	3	0	1
Ostatní	1	5	8
Celkem	28	30	44

---

¹¹⁴ Tabulka vychází z materiálů, které poskytly dva on-line deníky (MF Dnes, Právo) a internetový server Eurabia. Články, které se věnují problematice muslimských žen, pochází z let 2005-2007.

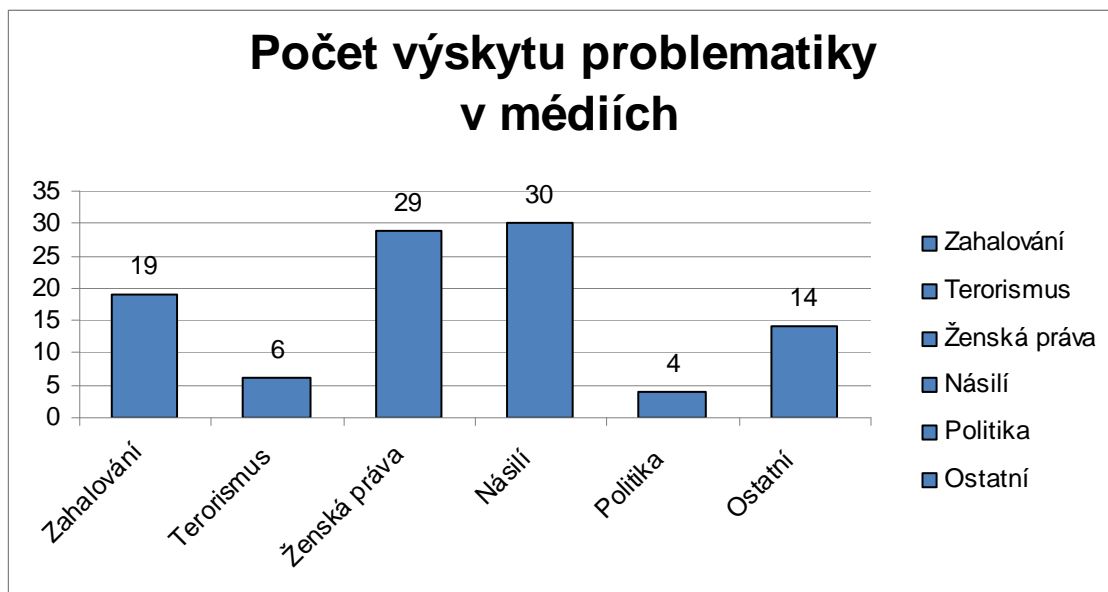
Tabulka 2: Počet výskytu problematiky¹¹⁵

Problematika	Počet výskytu v médiích
Oblékání	19
Terorismus	6
Ženská práva	29
Násilí	30
Politika	4
Ostatní	14
Celkem	102

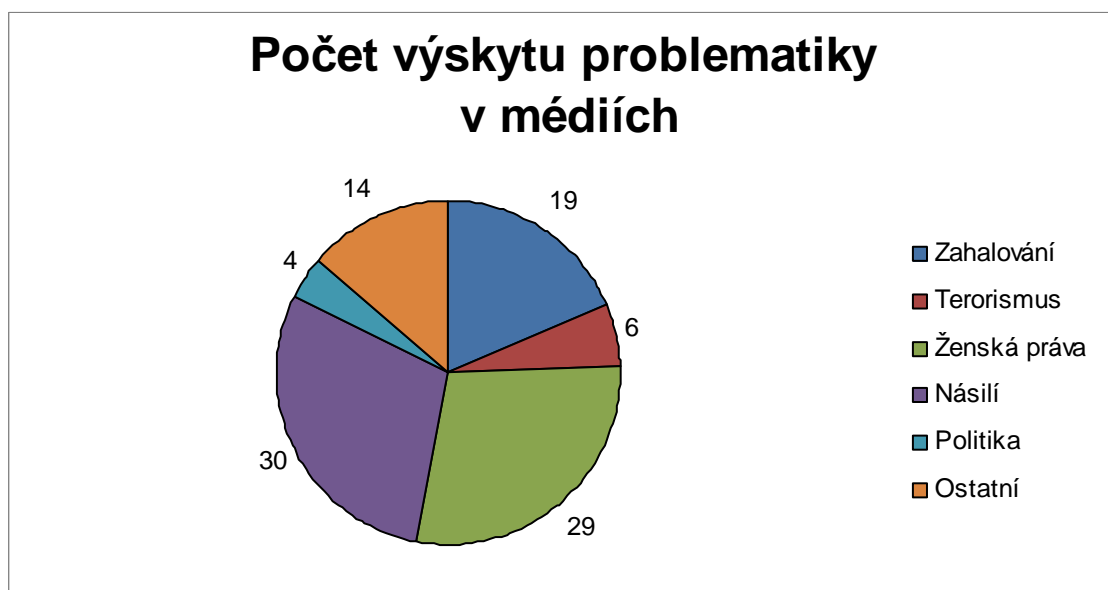
---

¹¹⁵ Tabulka znázorňuje počty jednotlivých problematik. Hodnoty jsou získány ze dvou deníků a serveru.

Graf 1: Počet výskytu problematiky v médiích¹¹⁶

Graf 2: Počet výskytu problematiky v médiích¹¹⁷

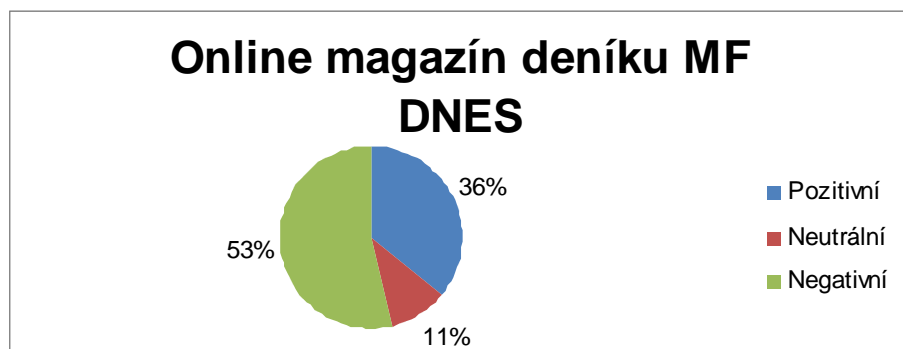
¹¹⁶ Graf vychází z materiálů, jež obsahuje tabulka 2.

¹¹⁷ Graf vychází z materiálů, jež obsahuje tabulka 2.

Tabulka 3: Jednotlivé pohledy deníku MF Dnes na danou problematiku¹¹⁸

Problematika	Online magazín deníku MF DNES		
	Pozitivní	Neutrální	Negativní
Oblékání	3	1	7
Terorismus	0	0	2
Ženská práva	4	2	2
Násilí	0	0	3
Politika	3	0	0
Ostatní	0	0	1
Celkem	10	3	15

Graf 3: Online magazín deníku MF Dnes¹¹⁹

Tabulka 4: Pohled deníků PRÁVO a Seznam.cz na jednotlivou problematiku¹²⁰

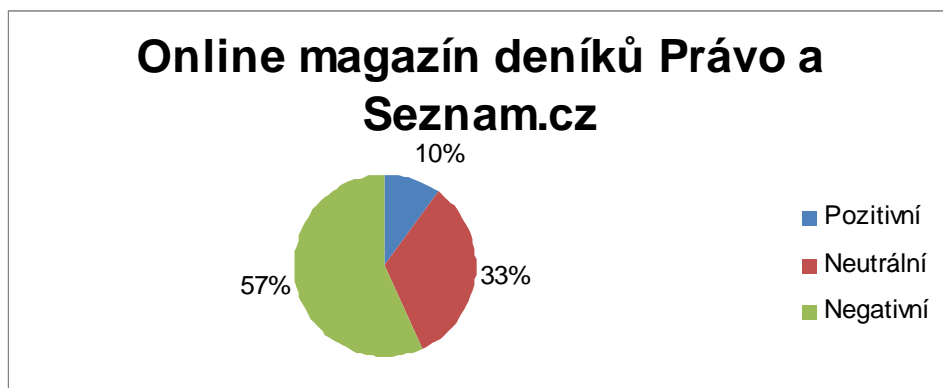
Problematika	Online magazín deníků Právo a Seznam.cz		
	Pozitivní	Neutrální	Negativní
Oblékání	1	0	0
Terorismus	0	0	4
Ženská práva	2	5	5
Násilí	0	5	3
Politika	0	0	0
Ostatní	0	0	5
Celkem	3	10	17

¹¹⁸ Tabulka vychází z materiálů, které poskytl deník MF Dnes.

¹¹⁹ Grafické znázornění jednotlivých hodnot tabulky 3 v procentech.

¹²⁰ Tabulka vychází z materiálů, které poskytl deník Právo a Seznam.cz.

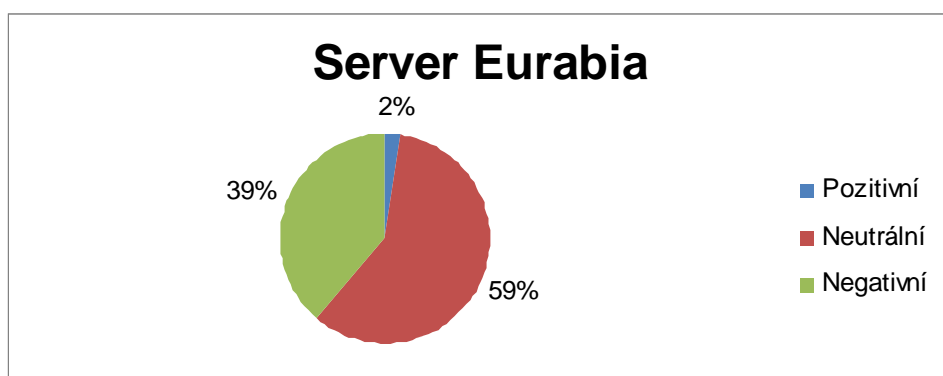
Graf 4: Online magazín deníků Právo a Seznam.cz¹²¹

Tabulka 5: Pohled serveru Eurabia na jednotlivou problematiku¹²²

Problematika	Server Eurabia		
	Pozitivní	Neutrální	Negativní
Oblékání	0	3	4
Terorismus	0	0	0
Ženská práva	0	4	5
Násilí	0	11	8
Politika	1	0	0
Ostatní	0	8	0
Celkem	1	26	17

Graf 5: Server Eurabia¹²³

¹²¹ Grafické znázornění jednotlivých hodnot tabulky 4 v procentech.

¹²² Tabulka vychází z materiálů, které poskytl server Eurabia.

¹²³ Grafické znázornění jednotlivých hodnot tabulky 5 v procentech.

III.1.1. Mladá fronta Dnes

V online deníku Mladé fronty Dnes mezi lety 2005 až 2007 se mi podařilo vyhledat 28 článků týkajících se problematiky muslimských žen. Deník se nejčastěji věnoval otázce zahalování a práv muslimských žen. Daleko méně se redaktoři zabývali problematikou týkající se násilí páchaného na muslimských ženách a účasti muslimských žen v politice. Násilí páchané ženami bylo v deníku uvedeno nejméně, a to pouze ve dvou článcích.

III.1.1.1. Oblékání

V 11 článcích zveřejněných v deníku Mladá fronta Dnes se redaktoři zabývali problematikou zahalování a oblékání mezi muslimskými ženami. V sedmi článcích nahlíželi autoři na problematiku oblékání negativně.

Mezi sedm negativních článků patří v deníku především zprávy týkající se zahalování v Evropě. Pouze dva články se věnovaly jinému tématu. Jednalo se o problematiku odívání žen v Iránu¹²⁴ a o článek popisující negativní zkušenost redaktorky deníku, která se oblékla do muslimského oděvu, poté v něm vyšla v něm do ulic města.¹²⁵ Negativní postoj tohoto článku je dán především předsudky a špatným pohledem českých obyvatel na zahalené muslimské ženy.

Problematika zahalování žen v Evropě se stala mezi reportéry, kteří psali o zahalování muslimek mezi lety 2004 až 2007 v Mladé frontě Dnes, nejčastějším tématem. O zahalování žen v Evropě bylo napsáno celkem sedm negativních článků.

První článek pojednává negativně o rostoucím počtu muslimek žijících v Evropě, které se hrdě hlásí ke svému šátku. Jako příklad je zde uvedena muslimka Ajša Azmíová, bývalá britská učitelka, která dostala výpověď ze školy kvůli svému závoji, který odmítla sundat.¹²⁶

---

¹²⁴ „Irán hodlá přitvrdit v odívání žen“. [online], 22.05 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=317287>>.

¹²⁵ Janečková, Zuzana. „Zahalená: zlodějka či teroristka?“ [online], 14. 12 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=224254>>.

¹²⁶ Vodička, Milan. „Móda evropské budoucnosti?“ [online], 30. 11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=115261>>.

Druhý článek, ve kterém Mladá fronta Dnes nahlíží na oblékání muslimských žen negativně, popisuje problematiku odívání muslimských žen v různých státech Evropy. Zpráva uvádí, že stále více muslimek v Evropě chodí zahaleno, protože se chtějí veřejně hlásit k islámu a Evropa neví, jak tento „problém“ řešit.

V posledních letech se problém zahalování řešil hned v několika zemích. V Nizozemsku byl vytvořen zákon, který zakazuje nošení roušek zakrývajících tvář na veřejnosti s tím, že důvodem je bezpečnost, neboť lidé by měli být rozeznatelní. Ve Francii bylo roku 2004 zakázáno nošení muslimských šátků ve školách. Město Maseik v Belgii od roku 2004 zakazuje taktéž nošení šátků a oděvů zakrývajících tělo a tvář na veřejnosti. Také v Itálii existuje zákon, který požaduje od lidí, aby měli na veřejnosti jasně rozeznatelnou tvář. V Německu platí zákon zakazující učitelkám nošení šátků na školách.¹²⁷

V následujícím článku píše Johanna Grohová o faktu, že zahalených žen v Evropě stále přibývá. Velká část z nich si však podle autorky nasazuje šátek pod tlakem okolí, a tudíž nedobrovolně. Pokud šátek ženy nemají, vystavují se totiž útokům a urážkám svého okolí.¹²⁸

Poslední dva články, ve kterých je nahlíženo na zahalování záporně, se věnují stejnému tématu. Popisují výzvu turecké poslankyně k tomu, aby muslimské ženy odložily závoj. Ekin Deligözová patří k pěti tureckým poslancům Bundestagu. Poslankyně několikrát vyzvala muslimské ženy, žijící v Německu, aby sundaly šátky z hlav a osvobodily se tak. „*Jsem proti nošení šátků na ulici. Je to signál o uzavřené mentalitě, o zakotvování žen do určité pozic.*“¹²⁹ Reakce turecké komunity na výzvu Deligözové k tureckým ženám, aby odložily šátky, byly velmi negativní. Turecká poslankyně za stranu Zelených byla zavalena pohružkami, včetně hrozby zabitím.¹³⁰

---

¹²⁷ „Neviditelné Evropanky“. [online] 30.11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=746471>>.

¹²⁸ Grohová, Johanna. „Co říká muslimka, která nenosí šátek“. [online], 30.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=747768>>.

¹²⁹ Deligözová, Ekin. „Šátky jsou pro muslimku údělem“. [online] 30.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=287441>>.

¹³⁰ Německo. „Hrozby smrti za výzvu k odložení šátků“. [online] 30.10 2006 URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=287441>>.

Pozitivně na problematiku zahalování nahlíží tři články (napsané během let 2005 až 2007). První článek pojednává o „moderním“ oblékání tureckých žen. Podle autora článku, Pavla Novotného chodí turecké ženy oblečeny velmi moderně, tj. podle evropských zvyků. Dokonale zahalené chodí v Ankaře jen manželky arabských diplomatů, kteří zde žijí.¹³¹

Druhý pozitivně laděný článek se zabývá zavedením nové plavkové módy pro muslimky žijící v Austrálii. Pro věřící muslimskou ženu je nepřijatelné, aby se na veřejnosti ukazovala v plavkách. Také muslimky se ale rády pohybují nebo plavou, a to je v burce velmi nepohodlné. Proto muslimská návrhářka sportovních oděvů Aheda Zanetti vytvořila z pružného, rychleschnoucího materiálu dvoudílné plavky. Horní díl plavek je volnější, má dlouhý rukáv a těsnou kapuci zahalující vlasy. Spodní díl tvoří dlouhé kalhoty. Plavky neodhalují o nic víc než tradiční burka. Podle Anxi Zanetti jsou plavky kompromisem mezi burkou a bikinami, a proto je návrhářka nazvala burkiny.¹³²

Třetí článek pochází od muslimské autorky Jany al-Oukla. Podle Jany al-Oukla je tvrzení, že zákaz muslimského šátku hájí svobodu a práva žen, které jsou týrány a utlačovány islámem, falešné. Zákaz šátku násilí nevymýtí – naopak. Tyto jevy se nevyhýbají ani evropským ženám. Násilí na ženách není tedy podle autorky omezeno ani etnikem, ani náboženstvím, ani vzděláním. Západ se v posledních letech zapojil do boje za práva muslimských žen. Podle Jany al-Oukla se lidé zabývají pouze diskuzemi ohledně oblékání muslimek, místo toho, aby hledali řešení skutečných problémů. Díky tomu dochází k prohlubování sociální diskriminace, nezaměstnanosti, rasismu, pocitu izolace od většinové společnosti a k rostoucímu napětí, od kterého je jen krůček k nenávisti.¹³³

Neutrálně na problematiku oblékání mezi muslimskými ženami nahlíží Mladá Fronta Dnes ve zprávě týkající se soudního řízení ve Velké Británii. Toto řízení muselo být předčasně ukončeno kvůli zahalené tváři muslimské advokátky. Článek danou

---

¹³¹ Novotný, Pavel. „V Ankaře vedou minisukně nad šátky“. [online], 21.07 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=172298>>.

¹³² Vaňková, Blanka. „Bikiny nebo Burkiny: Přichází nová plavková móda?“ [online], 31.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=976162>>.

¹³³ Jana al-Oukla. „Dívčí válka o muslimský šátek“. [online], 03.04 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=18306>>.

zprávu nijak nehodnotí, ale pouze ji konstatuje. Proto jsem tento článek zařadila do složky neutrální.¹³⁴

III.1.1.2.Terrorismus

O násilí páchaném ze strany muslimek byly v deníku Mladá fronta Dnes mezi lety 2005 až 2007 napsány pouze dva články. V obou člancích bylo na danou tematiku nahlíženo záporně.

První článek je věnován Muriel Degauqueové, první Evropance, která položila život ve jménu džihádu. Muriel byla původně belgickou křesťankou. Během svého života ale konvertovala k islámu. Muriel se stala pro džihádisty cennou kořistí. Když si sundala závoj, její tvář nevyvolávala podezření. Ženy nevypadají jako sebevražedné atentátnice, a právě proto se jimi často stávají. Sebevražedné atentátnice bývají nasazovány především Čečenci, Tamily na Srí Lance a tureckými Kurdy. V roce 2002 provedla sebevražedný atentát v Izraeli první Palestinka a v roce 2005 v Iráku první Iráčanka. Obě měly následovnice. Pro teroristy měla ale Muriel velký význam nejen v tom, že to byla žena, ale především proto, že to byla Evropanka. Doposud se Evropany, které se staly ženami islámských extremistů, držely v pozadí a nikdy nepřekročily hranici vedoucí k násilí. Činem Muriel Degauqueové k překročení této hranice ale poprvé došlo.¹³⁵

Druhý, novější článek vypovídá o sebevražedných atentátnicích obecně. Počet sebevražedek dnes velmi roste. Atentátnice byly v minulosti nasazovány hnutími jako severoirská IRA nebo kurdskou PKK. Největší nástup sebevražedných atentátníků, respektive atentátnic souvisí především s rozšířením radikálního islámu a jeho touhou po sebeobětování. Některé muslimské ženy se bojových akcí ale účastnily již na počátku islámu. Prorokova žena Aiša vedla jednu z prvních bitev muslimů a také prorokova vnučka Zejnab se zúčastnila bitvy u Kerbaly. Postupem času ale islámská tradice začala pěstovat ideál pokorné ženy v úloze matky, manželky a dcery. Jen málokdy lidé vzpomínali na islámské bojovnice. Tato vzpomínka se vrátila teprve

---

¹³⁴ „Soud skončil kvůli zahalené tváři advokátky“. [online], 09.11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=350841>>.

¹³⁵ Vodička, Milan. „Vstanou nové bojovnice“. [online], 10.12 2005 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=866939>>.

v posledních letech, v rámci propagandy radikálního islámu. Účast žen v boji je podle autora článku dána především krokem učiněným mužskými elitami teroristických organizací. Atentát, který spáchá žena, má mnohem větší ohlas v západních médiích. Ženy jsou také ve většině případů mnohem méně podezřívány z teroristických útoků než muži.¹³⁶

III.1.1.3. Ženská práva

Ženským právům se mezi lety 2005 až 2007 věnovali redaktoři v osmi článcích. Dva články byly napsány s negativním pohledem na práva žen v islámu, čtyři s pohledem pozitivním a dva s pohledem neutrálním.

Ze dvou negativních článků byl každý zaměřen na jinou problematiku v oblasti práv muslimské ženy. V prvním článku píše autorka o tom, že muslimky vyhlásily globální džihád mužské nadřazenosti. Muži nemají být zabíjeni, ani jim nemá být jinak fyzicky ubližováno. Mají se však vzdát své nadřazenosti, kterou zvláště v islámských zemích dávají velmi najevo.¹³⁷

Ve druhém článku píše Pavel Novotný o faktu, že by ženy do budoucna nemusely mít přístup ke svatyni Kaaba, která je srdcem saúdskoarabské Mekky, nejposvátnějšího místa islámu. Vše bylo navrženo výborem mekánských náboženských znalců, podle kterých je nevhodné, aby se v prostoru kolem Kaaby setkávali věřící obou pohlaví. Nádvoří Velké mešity patří k posvátnému místu, kde se ženy a muži modlí společně, a to již od vzniku islámu. To slouží také jako argument emancipujícím se muslimkám, které tvrdí, že právě tato praxe odpovídá Mohamedovým představám, přičemž striktní oddělení pohlaví je dílem pozdějším.¹³⁸

Pozitivně nahlíží na práva žen redaktoři ve čtyřech článcích deníku. Dva články se věnují volbě královny krásy. První z nich se zabývá volbou miss v Anglii. V roce 2005 se anglickou miss stala Hammasa Kohistaniová, osmnáctiletá muslimka původem z Afghánistánu. Angličané podle deníku dali volbou muslimské miss najevo, že nehledě

---

¹³⁶ Fingerland, Jan. „Sebevražedné atentátnice“. [online], 21.04 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=997310>>.

¹³⁷ „Muslimky vyhlásily globální džihád mužské nadřazenosti“ [online], 02.11 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=474941>>.

¹³⁸ Novotný, Pavel. „Přejí si Saúdové Mekku bez žen?“ [online] 05.09 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=49984>>.

na atentáty v Londýně nemají nic proti muslimům, kteří se integrují do života země, do níž se přistěhovali.¹³⁹ Druhý článek píše o zvolení Zajnab Sálihové královnou krásy v Bagdádu. Přestože byla miss zvolena téměř v ilegalitě, stala se soutěž podle reportéra významnou událostí, která v případě této země má větší význam než pouhé hodnocení ženské krásy, případně inteligence.¹⁴⁰

Mezi pozitivně nahlížené články na práva žen patří rovněž zprávy o bahrajnské sprinterce Al Ghasaraové, která běhá závody v hidžábu a vítězí,¹⁴¹ a o sebevědomých marockých muslimkách, které byly v roce 2006 uvedeny do kurzu pro práci ženy-duchovní.¹⁴²

K neutrálně nahlížením článkům na práva žen jsem zařadila zprávu o problému Ajat Swailemové, patnáctileté muslimské dívky, kterou odmítla přijmout do studia církevní škola v Brně.¹⁴³ Jako druhý jsem k neutrálním zprávám přidala článek týkající se seznamování muslimských žen. Tento článek jsem zařadila do neutrální kategorie, protože se nejednalo o negativní ani pozitivní pohled na seznamování muslimek, ale pouze o konstatování různých způsobů seznamování mezi muslimy.¹⁴⁴

III.1.1.4. Násilí

V deníku Mladá Fronta Dnes byly mezi lety 2005-2007 napsány tři články týkající se násilí páchaného na ženách. Ve všech třech člancích zaujali redaktoři negativní postoj v otázce páchaného násilí na ženách. Dva články se věnují vraždám ze cti provedeným ze strany otců a bratrů.

První zpráva se zabývá vraždou muslimky Hatun Sürücüové. Hatun, německá Kurdka, byla v únoru roku 2005 zavražděna, neboť svým "příliš západním" stylem života hanobila rodinu. Její život ukončil třemi ranami z pistole její bratr, který ji

---

¹³⁹ „Anglickou miss se stala muslimka.“ [online], 05.09 2005 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=158138>>.

¹⁴⁰ Kryzánek, Ladislav. „V Bagdádu zvolili diskrétně královnou krásy.“ [online], 04.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=120311>>.

¹⁴¹ Macek, Tomáš. „Zahalená atletka vítězí.“ [online], 15.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=2910>>.

¹⁴² Novotný, Pavel. „Maročtí muslimové si zvykají na ženy duchovní.“ [online], 27.02 2007 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=336162>>.

¹⁴³ Karásková, Ivana. „Církevní škola nepřijala muslimku.“ [online], 14.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=218059>>.

¹⁴⁴ Senková, Zita. „Hledám manžela. Zn.: Jsem muslimka.“ [online], 13.08 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=975948>>.

zastřelil na autobusové zastávce. V té době bylo jejímu bratrovi osmnáct let. Po roce byl Ayhan, bratr Hatun, odsouzen na devět let a tři měsíce. Svého činu nelituje a pro mnoho mladých Turků a Kurdů se stal idolem a mučedníkem.¹⁴⁵ Druhý článek vypovídá o vraždě Hiny Saleemové, muslimky, kterou zabil její vlastní otec. Hina se zamilovala a chtěla žít jako každá jiná italská dívka. Začala bydlet u svého přítele a odmítala žít podle svazujících islámských tradic. Hina však narazila na odpor příbuzných, kteří se snažili zachránit jejich „rodinnou čest“. Její otec, Mohammed Saleem, muž, který do Itálie přišel z Pákistánu, jí ve spánku podřízl hrdlo a její tělo zakopal na zahradě. Tělo Hiny zde bylo později policií nalezeno. Vražda dívky šokovala Itálii.¹⁴⁶

Třetí a zároveň poslední článek vypovídající o násilím páchaném na ženách, vypráví o příběhu ženy, která byla bita svým manželem a již nebylo dovoleno se s ním rozvést. Soudkyně z Frankfurtu nad Mohanem odmítla vyhovět žádosti o rozvod s odvoláním na Korán. Soudkyně posuzovala žádost šestadvacetileté Němky s marockými předky, která se chtěla rozvést kvůli opakovanému násilí ze strany jejího marockého manžela, a nevyhověla této žádosti o rozvod s odůvodněním, že oba manželé pocházejí z marockého kulturního prostředí a žijí život podle Koránu.¹⁴⁷

III.1.1.5. Politika

O účasti muslimských žen v politice byly v deníku napsány tři články. Ve všech třech zprávách nahlíželi jejich autoři na muslimské ženy v politice pozitivně.

V prvním článku se autorka věnuje jordánské královně Ranje. Podle deníku se stala Ranja pro západ velmi oblíbenou a úspěšnou ženou, protože pro něj ztělesňuje moderní, vstřícnou a přitom hrdou verzi islámu. Královna bojuje proti tzv. vraždám pro pošpinění pověsti a podporuje vzdělávání dívek a zapojování žen do politiky. Kromě toho je Ranja pro mnohé muslimské ženy také velkým vzorem díky svému způsobu

---

¹⁴⁵ Senková, Zita. „Vraždí dcery ve jménu cti.“ [online], 22.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=295025>>.

¹⁴⁶ „Itálii děsí vražda muslimky: hrdlo ji podřízl vlastní otec.“ [online], 16.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: < <http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=761409>>.

¹⁴⁷ „SRN: Dle Koránu si bití zasloužíte!“ [online], 23.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=94936>>.

oblékání. Ranja nechodí zahalená a je vždy oblečená podle poslední módy. Tradiční oděv včetně závoje je podle ní věcí osobní volby každé muslimky.¹⁴⁸

Další článek vypráví o muslimské ženě, která začala působit jako ministryně spravedlnosti ve Francii. Rachida Datiová se během krátké doby stala jednou z nejuznávanějších političek Francie. Ještě před nedávnem ji nikdo neznal. Nicolas Sarkozy z Datiové udělala svou tiskovou mluvčí v době prezidentské kampaně a nyní už je první muslimkou v historii Francie, která zastává významný vládní post. Ministryně spravedlnosti se stala jednou z nejmocnějších žen Francie a je velkým vzorem pro mladé muslimky z francouzského předměstí, které to ve Francii také chtějí někam dotáhnout.¹⁴⁹

V posledním článku píše Johanna Grohová o Asmě Abdol Hamidové, muslimce, která je kandidátkou červenozelené koalice levicových a ekologických stran v Dánsku. Po narození Asmy se její rodina přestěhovala z Palestiny do Dánska. Život v Dánsku Asmě otevřel možnosti, o jakých se většině žen v muslimských zemích může jen zdát. Asmaa, vystudovala sociální práci a nyní chce získat magisterský titul na univerzitě. Kromě toho se stala sociální pracovnící a byla zvolena členkou zastupitelstva města Odense. Také Asma se stala příkladem pro mnoho muslimek žijících v této bohaté evropské zemi.¹⁵⁰

III.1.1.6. Ostatní

Do kategorie ostatní jsem zařadila jeden článek, který se zabýval odlišným tématem než kategorie předchozí. Na níže popsané téma nahlížela jeho autorka negativně. Autorka článku píše o skutečnosti, že roste počet utlačovaných muslimských žen, které o svých problémech promlouvají v médiích. Mnoho muslimských žen našlo odvahu mluvit o svých problémech v televizi a rozhlasu. Podle Zity Senkové tyto ženy ale díky své odvaze dopadnou obvykle ještě mnohem hůř. Příbuzní je často za jejich činy brutálně potrestají. Příkladem toho mohou být dívky polité kyselinou, pořezané

---

¹⁴⁸ Formánková, Pavlína. Dává islámu přívětivou tvář. [online] 29.09 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=911892>>.

¹⁴⁹ Nídr, Tomáš. Arabka dle Sarkozyho gusta. [online] 19.09 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=575176>>.

¹⁵⁰ Grohová, Johanna. Muslimka, feministka. [online] 15.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=333477>>.

střepinami, zohyzděné, zmrzačené nebo dokonce zavražděné. Tento článek jsem zařadila do této kategorie, a nikoliv do kategorie násilí, protože hlavním tématem zprávy není násilí na ženách, ale účast muslimských žen v médiích.¹⁵¹

III.1.2. Deník Právo a Seznam.cz

V on-line magazínu deníku Právo a Seznam.cz mezi lety 2005 až 2007 jsem vyhledala 30 článků týkajících se problematiky muslimských žen. Reportéři deníku nejvíce psali články o problematice muslimských práv a násilí páchaném na muslimských ženách. Pouze v jednom článku se deník zabýval oblékáním muslimek. O muslimských ženách v politice jsem mezi lety 2005 až 2007 nenašla žádný článek. Této kapitole se proto u deníku Právo nebudu vůbec věnovat.

III.1.2.1. Oblékání

Otázce oblékání žen se v letech 2005 až 2007 věnuje pouze jeden článek. V tomto článku je na oblékání muslimských žen nahlíženo pozitivně, a proto jsem ho zařadila mezi kladné zprávy týkající se oblékání muslimských žen. Zpráva pojednává o přehlídce v Malajsii, během které byla představena nová móda pro muslimské ženy. Na této přehlídce mohli lidé vidět, že i muslimky mohou chodit oblečené velmi moderně. Příkladem toho byly předváděné modely různých stylů a barev, určené pro modernější oblékání muslimských žen.¹⁵²

III.1.2.2. Terorismus

Násilí páchanému ze strany muslimek se v deníku v daném časovém rozmezí věnovaly čtyři články. Ve všech čtyřech článcích se jejich autoři stavěli k dané problematice záporně.

První článek pojednává o atentátech, které byly spáchány proti luxusním hotelům v jordánské metropoli Ammánu. Tyto sebevražedné atentáty údajně provedla

---

¹⁵¹ Senková, Zita. „Trpím, už nemůžu. Napíšu o tom.“ [online], 26.01 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=445446> >.

¹⁵² OBRAZEM: „Módní hity muslimských žen.“ [online], 27.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/127644-obrazem-modni-hity-muslimskych-zen.html> >.

čtyřčlenná skupina Iráčanů, v níž byla jedna žena. Jako sebevražedná útočnice byla uvedena Um Umajrová.¹⁵³

V následujícím článku píše Břetislav Tureček o sebevražedném útoku, který spáchala Belgičanka, jež konvertovala během svého života k islámu. Muriel Degauqueovou roztrhala bomba na jejím těle, s níž 9. listopadu 2005 zaútočila u Bagdádu na americké vojáky. Jedinou obětí sebevražedného atentátu se stala ona sama. Podle deníku ale nemusí být šokující čin Degauqueové poslední akcí belgických extremistů.¹⁵⁴

Ve třetím článku píše deník o sebevražedném atentátu, který spáchala v Gaze padesátisedmiletá žena. Fátima Umar Nadžar svým činem protestovala proti izraelskému ostřelování Bejt Hanúnu, při němž zahynulo 19 civilistů. Fátima se stala zřejmě dosud nejstarší sebevražednou atentátnicí. Do této doby patřily podle deníku k sebevražedkyním především mladé a svobodné ženy. K útoku, při němž žena zahynula, se přihlásilo vládní hnutí Hamás. Fátima spáchala první sebevražedný útok Hamásu od roku 2005.¹⁵⁵

Poslední článek se věnuje sebevražedné atentátnici v Pákistánu. Atentátnice odpálila bombu v blízkosti vojenského kontrolního stanoviště a křesťanské školy ve městě Pěšávar na severozápadě Pákistánu. Podle deníku se jednalo o první útok ženy-sebevražedkyně v dějinách této země. Při útoku žena zabila pouze sebe, nikdo jiný nebyl ani zraněn.¹⁵⁶

III.1.2.3. Ženská práva

V on-line magazínu deníku Právo a Seznam.cz bylo mezi lety 2005 až 2007 napsáno celkem 12 článků, které se zabývaly problematikou práv muslimských žen. Pět

---

¹⁵³ „Atentáty v Jordánsku spáchali tři muži a jedna žena.“ [online], 11.11 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/69563-atentaty-v-jordansku-spachali-tri-muzi-a-jedna-zena.html>>.

¹⁵⁴ Tureček, Břetislav. „Sebevražedná atentátnice šokovala Belgičany.“ [online], 03.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/71209-sebevrazedna-atentatnice-sokovala-belgicany.html>>.

¹⁵⁵ „Sebevražedný atentát spáchala v Gaze 57letá babička.“ [online], 24.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/102132-sebevrazedny-atentat-spachala-v-gaze-57leta-babicka.html>>.

¹⁵⁶ „V Pákistánu poprvé zaútočila sebevražedná atentátnice.“ [online], 04.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/128210-v-pakistanu-poprve-zautocila-sebevrazedna-atentatnice.html>>.

článků bylo napsáno s negativním pohledem na ženská práva, dva s pozitivním pohledem a pět s pohledem neutrálním.

Mezi pět negativně nahlížejících článků na práva muslimek patří zpráva o protestech, které provázely soutěž Miss Universe v roce 2005. Stovky Indonésanek vyšly do ulic s transparenty, jejichž prostřednictvím sdělovaly, že se ohrazují proti zneužívání žen v soutěžích, jakou je například Miss Universe. Podle deníku indonéské ženy odmítají účast žen na soutěžích miss, protože to podle nich poškozuje jejich čest. Indonéští muslimové proto také protestovaly proti účasti indonéské kandidátky Artiky Sari Dewiové v této soutěži.¹⁵⁷

Druhá negativně laděná zpráva mluví o pěti ženách ze Saudské Arábie, které si kvůli mužské nadvládě v zemi nechaly změnit pohlaví. V této konzervativní arabské zemi, ženy nesmějí například řídit auto a objevovat se na veřejnosti, aniž by je doprovázel některý mužský příbuzný. Podle deníků těchto pět žen už nedokázalo daná omezení snášet a proto odcestovali do zahraničí, kde celá pětice v uplynulých dvanácti měsících podstoupila příslušnou hormonální léčbu i konečný chirurgický zákrok.¹⁵⁸

Následující článek se staví negativně k právům muslimek žijících v Saudské Arábii. Zpráva se zabývá především otázkou nedobrovolných sňatků v Saudské Arábii. Břetislav Tureček píše ve své zprávě o tom, že v Saudské Arábii stále dochází k nuceným sňatkům, které jsou mnohdy domluvené již v dětství. Častým účelem podle autora bývá upevnění vazby různých klanů, či urovnávání sporů mezi jednotlivci. Prosazení změny v otázce nucených sňatku bude podle článku do budoucna velice obtížné.¹⁵⁹

Čtvrtý článek je věnován muslimským ženám, které demonstrovaly v Pákistánu za svá práva. Zdejší ženy bojovaly za více svobody, za rovná práva a za zrušení všech proti nim namířených diskriminačních opatření. Kromě toho se asi tisícovka žen, shromáždila také před pákistánským parlamentem v metropoli Islámábádu a požadovala

---

¹⁵⁷ „Miss Universe provázely protesty muslimů.“ [online], 01.06 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/57638-miss-universe-provazely-protesty-muslimu.html>>.

¹⁵⁸ „Pět žen si kvůli mužské nadvládě změnilo pohlaví.“ [online], 19.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83171-pet-zen-si-kvuli-muzske-nadvlade-zmenilo-pohlavi.html>>.

¹⁵⁹ Tureček, Břetislav. „Saudská Arábie postavila nucené sňatky mimo zákon.“ [online], 14.04 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83171-pet-zen-si-kvuli-muzske-nadvlade-zmenilo-pohlavi.html>>.

zrušení zákona ztěžujícího obvinění ze znásilnění. Podle autora článku nepřiznávají především tradiční muslimské země, jakými je například Pákistán, ženám ani základní lidská práva.¹⁶⁰

Poslední negativně nahlížený článek píše o tradici polygamie v Turecku. Přestože Atatürk zakázal mnohoženství ve snaze modernizovat Tureckou republiku a posílit postavení žen, dochází podle deníku v kurdském regionu, kde žije třetina ze 71 miliónů tureckých obyvatel, k neustálému dodržování této tradice.¹⁶¹

Ve dvou člancích nahlíželi autoři na problematiku práv žen pozitivně. První článek se zabývá zavedením nové pracovní příležitosti pro ženy v Maroku. Maroko umožnilo zdejší ženám pracovat ve funkci duchovních a kázat tak v mešitě tolerantní islám. Vyškoleny pro tuto pozici už bylo padesát žen. Úkolem žen-duchovních nemá být nahrazení imámů, kteří řídí modlitby. Ženy by měly v mešitě spíše zastávat funkci poradkyní a vést debaty o víře.¹⁶²

Druhý článek se zabývá volbou královny krásy v Anglii. Královnou krásy Anglie se pro rok 2005 stala Hammasa Kohistaniová, osmnáctiletá muslimka původem z Afghánistánu. Podle deníku dali Angličané volbou muslimky jasně najevo, že nemají nic proti "normálním" muslimům, kteří jsou ochotni se integrovat do života země, do níž se přistěhovali.¹⁶³

V pěti člancích bylo na práva muslimských žen v deníku nahlíženo neutrálně. Na práva muslimských žen bylo v pěti člancích v deníku nahlíženo neutrálně. Každý článek se zabýval odlišnou problematikou, ale vždy se jednalo pouze o konstatování zprávy. Proto jsem tyto články zařadila do kategorie neutrální.

První článek píše o tom, že dámské spodní prádlo v Saudské Arábii už nebudou prodávat muži. Ministerstvo práce rozhodlo, že v obchodech se spodním prádlem nebudou moci prodávat muži, jak tomu bylo doposud. Obchody s prádlem budou muset

---

¹⁶⁰ „Tisíce muslimských žen demonstrovaly za svá práva.“ [online], 08.03 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/79500-tisice-muslimskych-zen-demonstrovaly-za-sva-prava.html> >.

¹⁶¹ „Tradice polygamie je v Turecku stále ještě živá.“ [online], 18.07 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/90737-tradice-polygamie-je-v-turecku-stale-jeste-ziva.html> >.

¹⁶² „Maroko chce zavést tolerantní islám, pomohou ženy.“ [online], 24.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83580-maroko-chce-zavest-tolerantni-islam-pomohou-zeny.html> >.

¹⁶³ „Anglickou královnou krásy je muslimka.“ [online], 04.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/64299-anglickou-kralovnou-krasy-je-muslimka-z-afghanistanu.html> >.

být navíc vybaveny tak, aby do nich nebylo zvenku vidět. Ve velkých obchodních domech musí mít obchody se spodním prádlem navíc zvláštní vchod, aby se ženy nemusely potkávat s cizími muži.¹⁶⁴

Ve druhém neutrálně laděném článku píše deník, o tom, že v Dubaji začala pracovat první žena jako taxikářka. Sabha Jakúbová se stala první ženou, která bude jezdit v ulicích Abú Zabí jako taxikářka. Nově zavedený zákon, který umožnil ženám ucházet se o práci řidiček, vyřešil také častý odpor mnohých muslimek jet v autě s neznámým mužem, byť taxikářem.¹⁶⁵ Další zpráva se týká jedné Arabky, která odpověděla na nabídku k sňatku s podmínkou, aby si její nastávající vzal spolu s ní také její dvě kolegyně z práce. Muž o nabídce dlouho váhal, ale nakonec ji po poradě s přáteli přijal.¹⁶⁶

Čtvrtá zpráva vypovídá o povolení, ke kterému došlo ve škole v severoindickém státě Uttarpradéš. Náboženským výnosem se zde rozhodlo, že uzavírání muslimských sňatků prostřednictvím internetových kamer je přijatelné a legální. Hlavním důvodem pro toto rozhodnutí způsobila skutečnost, že od roku 2005 se ve městě Lucknow rozhodly již dva muslimské páry pro uzavření sňatku touto nezvyklou cestou.¹⁶⁷

V poslední neutrální zprávě píše Jan Trojan o muslimské dívce Ajat Swailemové, která chtěla studovat na církevní škole v Brně, a nebylo ji to ředitelem školy povoleno. Podle vedení školy by totiž jako muslimka měla Ajat na křesťansky zaměřené škole praktické potíže.¹⁶⁸

III.1.2.4. Násilí

O násilím páchaném na muslimských ženách bylo v deníku Právo napsáno osm článků. Ve třech jejich autoři nahlíželi na násilí negativně, v pěti neutrálně.

---

¹⁶⁴ „Podprsenky už v Saúdské Arábii nebudou prodávat muži.“ [online], 04.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/60004-podprsenky-uz-v-saudske-arabii-nebudou-prodavat-muzi.html>>.

¹⁶⁵ „Dubaj má první taxikářku.“ [online], 14.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/126843-dubaj-ma-prvni-taxikarku.html>>.

¹⁶⁶ „Žena svolila k sňatku jen s podmínkou, že nebude jediná.“ [online], 15.02 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/109405-zena-svolila-k-snatku-jen-s-podminkou-ze-nebude-jedina.html>>.

¹⁶⁷ „Indičtí muslimové mohou uzavírat svatbu přes internet.“ [online], 13.07 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/118794-indicti-muslimove-mohou-uzavirat-svatbu-pres-internet.html>>.

¹⁶⁸ Trojan, Jan. „Muslimka věří, že se v Česku dostane do církevní školy.“ [online], 21.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/104630-muslimka-veri-ze-se-v-cesku-dostane-do-cirkevni-skoly.html>>.

Z osmi článků se dva zabývaly násilím způsobeným obřízkou, kterou provedl otec na své dceři. První z nich vypovídá o obvinění Švéda somálského původu Aliho Elmeho Hayowa, který vykonal obřízku na své třináctileté dceři,¹⁶⁹ a druhý článek vypráví o etiopském imigrantovi, který byl v USA odsouzen na deset let vězení, za to, že měl v roce 2001 zmrzačit genitálie své dvouleté dcery.¹⁷⁰

Třetí negativně laděný článek se zabývá vraždou ze cti. Jako příklad násilí vykonaného na ženě je zde uveden příběh dívky z Blízkého východu, která otěhotněla s cizím mužem a byla proto odsouzena svou rodinou ke smrti ze cti. Švagr dívku polil benzínem a zapálil. Dívka však nakonec přežila a napsala o svém utrpení knihu.¹⁷¹ Díky tomuto případu se pak podle deníku mohli lidé dozvědět o dalších tisícovkách žen, zavražděných a pohřbených v zahradách u domů.¹⁷²

Na násilí páchané na ženách nahlíželi autoři v pěti článcích neutrálně. V prvním neutrálně nahlíženém článku píše deník o vraždě ze cti, ke které došlo v Itálii. Obětí zločinu se stala dvacetiletá Pákistánka, které vlastnoručně probodl hrdlo její otec za asistence dalších příbuzných, protože se odmítala vrátit do vlasti a provdat se tam za svého bratrance.¹⁷³

Ve dvou článcích se deník věnuje problematice znásilňování muslimek. První píše o obvinění bývalého velitele mírových sil OSN v Bosně, generála Lewise Mackenzieho, ze znásilňování bosenských Muslimek¹⁷⁴ a druhý se zabývá bosenskosrbským policistou Draganem Zelenovičem, který byl obviněn za znásilňování a mučení muslimských žen během občanské války v letech 1992 až 1995.¹⁷⁵

---

¹⁶⁹ „Švédsko odsoudilo muže za obřezání dívky.“ [online], 28.06 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/89231-svedsko-odsoudilo-muze-za-obrezani-dcery.html>>.

¹⁷⁰ „Soud v USA poslal otce za obřízku dcery na 10 let za mříže.“ [online], 02.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL <<http://www.novinky.cz/clanek/100084-soud-v-usa-poslal-otce-za-obrizku-dcery-na-10-let-za-mrize.html>>.

¹⁷¹ Souad. Upálena zaživa. Praha: Ikar, 2004.

¹⁷² „Kdyby muslimské ženy měly slovo.“ [online], 18.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/93392-kdyby-muslimske-zeny-mely-slovo.html>>.

¹⁷³ „Pákistánec zabil v Itálii dceru, kvůli ”rodinné cti.“ [online], 16.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/93192-pakistanec-zabil-v-italii-dceru-kvuli-rodinne-cti.html>>.

¹⁷⁴ „Bývalý velitel sil OSN v Bosně obviněn ze znásilnění.“ [online], 12.10 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/98234-byvaly-velitel-sil-osn-v-bosne-obvinen-ze-znasilneni.html>>.

¹⁷⁵ „Bosenský Srb dostal 15 let za znásilňování.“ [online], 04.04 2007 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://www.novinky.cz/clanek/112699-bosensky-srb-dostal-15-let-za-znasilnovani-muslimek.html>>.

Další dva články píší o muži, který ve Francii věznil své čtyři dcery a manželku. Maročan věznil své čtyři dcery, protože ve jménu islámu nepřipouštěl, aby chodily do francouzských škol nezahalené. Muž podle deníku nedovolil dívkám vzdělávat se ani na dálku, protože se mu nelíbil obsah daného učiva.¹⁷⁶ Podle další zprávy přitom Maročan na výchovu a školní vzdělání dcer dostával měsíčně od francouzského státu přes 1400 eur. V roce 2005 se na týrání muže přišlo a byl odsouzen na deset měsíců podmíněně. Dcery byly umístěny do dětského domova, který se nachází v blízkosti nového bydliště jejich matky.¹⁷⁷

III.1.2.5. Ostatní

Do kategorie ostatní jsem zařadila pět článků, které se věnují obecně problematice ženské obřízky. Celkově jsem v deníku našla sedm článků zabývajících se tímto tématem. Dva články z nalezených sedmi se ale věnovaly především násilí, které bylo vykonáno ze strany otce na vlastní dceři. Tyto dva články jsem proto zařadila do kategorie násilí páchaného na ženách a nikoliv do kategorie ostatní.

Ve všech pěti člancích bylo na danou tematiku nahlíženo negativně. V první zprávě se píše o tom, že ženskou obřízku podstoupí na tři miliony žen ročně. Podle deníku se nejvíce musí podrobovat drastickému zásahu ženy v Africe. Praxe obřízky, která zahrnuje odstraňování klitorisu a někdy i části stydkých pysků, se považuje za rituál, při kterém dochází k proměně dívky v ženu. Zásah je pro postiženou velmi bolestivý, způsobuje dlouhé krvácení a v důsledku infekcí často končí smrtí. Na celém světě je každým rokem obřezáno na tři milióny zástupkyň něžného pohlaví.¹⁷⁸

V dalším článku se píše o ženské obřízce ve Velké Británii. Ženská obřízka se zde stává stále větším problémem. V Británii byla proto spuštěna kampaň, která upozorňuje, že tento zákrok je nezákonný. Přes zákaz vykonávání tohoto zákroku, je

---

¹⁷⁶ „Muž, který ve Francii věznil své dcery, dostal podmínku.“ [online], 06.01 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/73914-muz-ktery-ve-francii-veznil-sve-dcery-dostal-podminku.html>>.

¹⁷⁷ „Maročan kvůli víře držel dcery v domácím vězení.“ [online], 02.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/71201-marocan-kvuli-vire-drzel-dcery-v-domacim-vezeni.html>>.

¹⁷⁸ „Tři miliony žen ročně podstoupí obřízku[online], 02.06 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/86980-tri-miliony-zen-rocne-podstoupi-obrizku.html>>.

podle deníku ve Spojeném království proveden ročně u čtyř až pěti set žen a dívek. Z velké části se jedná o přistěhovalce z Blízkého východu a Afriky.¹⁷⁹

Třetí článek se věnuje zákazu vykonávání obřízky v Egyptě. V zemi bylo provedení ženské obřízky povoleno pouze ze zdravotních důvodů, ale díky zneužívání ministerstvo zdravotnictví tuto praktiku zakázalo úplně. K tomuto rozhodnutí došlo poté, co při zákroku zemřela dvanáctiletá dívka. Ženská obřízka byla v Egyptě částečně zakázána již před deseti lety, mohla se však dál provádět ze zdravotních důvodů. Podle deníku, však nedávná studie prokázala, že na 90 procent egyptských žen je obřezáno i přes tento zákaz.¹⁸⁰

Poslední dva články se zabývají problematikou ženské obřízky v Německu a ve Francii. Podle prvního článku se stále více německých lékařů ve svých ordinacích setkává s obřezanou pacientkou.¹⁸¹ V druhém článku se zase můžeme dozvědět o tom, že ve Francii je ženská obřízka na ústupu, přesto však mladým Afričankám podle deníku nebezpečí stále hrozí. Podle odhadů dnes žije ve Francii okolo 60 000 obřezaných žen a dívek.¹⁸²

III.1.3. Eurabia

Na internetovém serveru Eurabia.cz bylo během let 2005 až 2007 napsáno 44 článků, které se věnovali problematice muslimských žen. Nejvíce psali reportéři Eurabie o násilí páchaném na muslimských ženách, zatímco o násilí páchaném ze strany žen jsem nenalezla na serveru žádný článek. Podkapitolu týkající se terorismu jsem proto úplně vynechala.

---

¹⁷⁹ „Velká Británie bojuje s ženskou obřízkou.“ [online], 11.07 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/118710-velka-britanie-bojuje-s-zenskou-obrizkou.html>>.

¹⁸⁰ „Egypt zcela zakáže ženskou obřízku.“ [online], 29.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/117955-egypt-zcela-zakaze-zenskou-obrizku.html>>.

¹⁸¹ „Ženská obřízka způsobuje problémy už i v Německu.“ [online], 08.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/82203-zenska-obrizka-zpusobuje-problemy-uz-i-v-nemecku.html>>.

¹⁸² „Ve Francii je obřízka na ústupu, ale nebezpečí hrozí stále.“ [online], 05.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/103127-ve-francii-je-obrizka-na-ustupu-ale-nebezpeci-hrozi-stale.html>>.

III.1.3.1. Oblékání

Otázkou oblékání muslimských žen se na serveru zabývalo sedm článků. Ve čtyřech člancích jejich autoři na problematiku oblékání nahlíželi negativně, ve třech pak neutrálně.

První článek je věnován redaktorce, která se společně se svoji muslimskou přítelkyní vydala zahalená do ulic Brna. Podle redaktorky Hany Černohorské jsou muslimské ženy kvůli nutnosti nošení závoje velmi utlačované. Proto si také chtěla vyzkoušet jaké to je, jít po ulici v hidžábu. Po zkušenosti, kdy se autorka článku převlékla do oblečení muslimky, se však ještě hlouběji utvrdila v tom, jak moc negativně se na zahalenou ženu dívají lidé nejen ve světě, ale také v České republice.¹⁸³

Také v dalším článku, se jeho autorka staví k zahalování žen negativně. Denisa Hradská v článku píše o své muslimské přítelkyni Fátimě, která je podle autorky hezká a inteligentní žena, která by si přála chodit moderně oblečená, ale její společnost ji to nedovoluje. Fátima proto musí chodit zahalena do závoje a dlouhého černého kabátu.¹⁸⁴

Ve třetím článku se reportérka zabývá problémem nošení burky v Itálii. V Itálii došlo ke sporu o právo muslimských žen za nošení tradičních oděvů, které zahalují celé tělo i tvář. Rozruch způsobil prefekt z města Treviso nedaleko Benátek, který povolil nošení burky, a to i navzdory tomu, že v celé Itálii platí zákaz takového zahalování těla a obličeje, které by znemožňovalo identifikaci. Podle reportérky Kateřiny Hůlkové je burka považována za nejextrémnější příklad zahalování muslimské ženy. Zakrývá celé tělo od hlavy až k patě, včetně obličeje, jen pro oči nechává mřížku.¹⁸⁵

V posledním článku píše jeho autor o tom, že by se mělo zakázat nošení burky a hidžábu. Autor říká, že kdysi exotické formy odívání žen a jejich zahalování hlav se dnes stává na Západě stále častějším jevem a také zároveň otázkou mnoha politických a právních diskuzí. Podle Pipese by měli být burky a hidžáby zakázané na všech veřejných místech, protože představují nebezpečí. Pod hidžábem by se totiž mohl

---

¹⁸³ „Černohorská, Hana. Muslimka: Někdy si přeji být neviditelná.“ [online], 09.09 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1237-muslimka-nekdy-si-preji-byt-neviditelna.aspx>>.

¹⁸⁴ Hradská, Denisa. „Žena muslimka.“ [online], 16.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/26-zena-muslimka.aspx>>.

¹⁸⁵ Hůlková, Kateřina. „Italský problém s burkami.“ [online], 11.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1406-italsky-problem-s-burkami.aspx>>.

skrývat kdokoliv - ať už muž či žena, slušný občan nebo kriminálník. Podle autora článku nemůžeme nikdy vědět kdo se pod hidžábem skrývá a jaké úmysly má.¹⁸⁶

Mezi neutrálně nahlížené články patří tři zprávy popisující zahalování žen. V první zprávě píše server o zákonu, který byl zaveden v Německu. Zemský soud ve Wiesbadenu rozhodl, že zákon spolkové země Hesensko zakazující nošení šátků ve školách a na úřadech zůstává v platnosti. Došlo tak k odmítnutí stížnosti, podle které jsou ženy v této oblasti znevýhodňovány.¹⁸⁷

Druhý článek informuje o rostoucím počtu zahalených žen v Turecku. Podle průzkumu nosilo v roce 2003 šátek 64 procent turecký žen, a dnes už ho nosí téměř 70% dívek a žen. Z tohoto počtu si 16% kompletně zakrývá vlasy, což je v Turecku chápáno jako jasné přihlášení ke konzervativnímu pojetí islámu. Podle průzkumu patří mezi ženy, které nosí nejčastěji šátek, muslimky mezi 18 a 28 lety.¹⁸⁸

V posledním zprávě píše Edvard Steinský o pokutě, kterou dostala majitelka ubytovny, za to, že nechtěla ve svém penzionu ubytovat dvě zahalené muslimky. Žena u soudu uvedla, že nechtěla ženy ubytovat, protože byly zahalené a závoj je prostředkem podřízení a útlaku.¹⁸⁹

III.1.3.2. Ženská práva

Otázkou ženských práv se server Eurabia zabýval celkem v devíti článcích. V pěti článcích na danou tematiku nahlíží jejich autoři negativně, na žádný pak pozitivně a na čtyři neutrálně. Záporně na ženská práva nahlíží autoři v pěti článcích. Podle prvních dvou článků je žena ve vztahu k muži velmi znevýhodňována, protože ji islám určuje podřízené postavení.¹⁹⁰

---

¹⁸⁶ „Pipes, Daniel. Zakažte burku-a rovnako aj nidžáb.“ [online], 17.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1493-zakazte-burku-a-rovnako-aj-nidzab.aspx>>.

¹⁸⁷ „Německo: Zákaz šátků ve školách a úřadech potvrzen.“ [online], 17.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1491-nemecko-zakaz-satku-ve-skolach-a-uradech-potvrzen.aspx>>.

¹⁸⁸ „V Turecku roste počet zahalených žen.“ [online], 07.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1469-v-turecku-roste-pocet-zahalenyh-zen.aspx>>.

¹⁸⁹ Steinský, Edvard. „Soud potrestal Francouzsku, nechtěla ubytovat zahalené muslimky. „ [online], 11.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1328-soud-potrestal-francouzsku-nechtela-ubytovat-zahalene-muslimky.aspx>>.

¹⁹⁰ Wahlenová, Milena. „Kultura totalitarismu, kultura smrti (III., dokončení).“ [online], 16.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/639-kultura-totalitarismu-kultura-smrti-iii-dokonceni.aspx>>.

Podle Karoliny Kopecké nemají ženy v islámu základní lidská práva a nemohou tak svobodně rozhodovat ani o svém vlastním životě.¹⁹¹

Také třetí článek vypráví o porušování práv muslimských žen. Tento článek je však zaměřený především na porušování práv muslimských žen žijících v muslimských komunitách ve Velké Británii.¹⁹²

V dalším článku píše Eurabia o tom, jak je právní stát v Evropě nahrazován šáriou. V mnoha evropských zemích směřjí podle článku muslimští muži zacházet se svými ženami, jak se jim zlíbí. Nucená manželství, otrocké postavení žen, mrzačení ženského pohlavního ústrojí a vraždy „ze cti“ nejsou pro Muslimy v Evropě trestným činem. Podle serveru evropské soudy za tyto činy muslimy neodsuzují, protože se k tomu neodvážejí díky strachu o vlastní život. V praxi se tedy šaría podle článku již provozuje a evropské zákony tomu nedokáží zabránit.¹⁹³

Poslední negativně nahlížející článek se zabývá právy žen v Saudské Arábii. Karel Orlík ve svém článku píše o tom, jak je situace žen v Saudské Arábii tíživá. Ženy si nemohou vybrat, za koho se provdají, a nemohou se nechat ani rozvést. Dívky mohou studovat jen na ženských školách, ale nesmějí studovat práva, inženýrství a ropnou problematiku. Ženy nemají také svobodu pohybu, nesmí řídit auto a na veřejnost se smí pohybovat pouze v mužském doprovodu. Parky, muzea, knihovny či kulturní festivaly jsou výhradně jen pro muže. Žena se může účastnit jen velmi výjimečně.¹⁹⁴

Neutrálně na problematiku ženských práv muslimek nahlíží server ve čtyřech článcích. Ve všech čtyřech článcích, server o daných zprávách pouze informoval a proto jsem jejich obsahy zařadila do kategorie neutrální.

---

¹⁹¹ Kopecká, Karolína. „Islámská počestnost nebo sexuální frustrace?“ [online], 19.08 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/54-islamska-pocestnost-nebo-sexualni-frustrace-.aspx>>.

¹⁹² Prokop, David. „Vražda ze cti, ženská obřízka a burka.“ [online], 18.09 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1266-vrazda-ze-cti-zenska-obrizka-a-burka.aspx>>.

¹⁹³ Kuras, Benjamin. „Konec právního státu v Evropě aneb jak je právní systém nahrazován šáriou.“ [online], 11.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/580-konec-pravniho-statu-v-evrope-aneb-jak-je-pravni-system-nahrazovan-sariou.aspx>>.

¹⁹⁴ Orlík, Karel. „Ženy v Saudské Arábii.“ [online], 02.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1461-zeny-v-saudske-arabii.aspx>>.

První článek se věnuje problému dvačtyřicetileté Liny Joy, která se rozhodla konvertovat od islámu ke křesťanství. Jejímu přání však nebylo vyhověno. O její náboženské příslušnosti má podle úřadu rozhodnout šariátský soud.¹⁹⁵

Další zpráva informuje o tom, že muslimové žijící v Británii mohou žádat o přídavky na svůj harém. Pokud si muž totiž vzal své ženy v zemi, ve které je polygamie legální, a usadil se s nimi v Británii, potom sociální úřady považují jeho ženy za příbuzné a podle toho jim také přispívají.¹⁹⁶

Ve třetím článku píše Eva Polanská o přednášce týkající se ženských práv, kterou pronesl saudský duchovní Abd Al-Aziz Al-Fawzana v televizním přenosu na kanálu Al-Majd 11. června 2007. Účelem přednášky Al-Fawzana je vypěstování v mužích pochopení pro slabosti, poklesky a omyly jejich manželek. Ty mají totiž podle něj původ v samotném stvoření ženy.¹⁹⁷

V posledním článku se server zabývá zavedením výroby kol pro ženy v Iránu. Jízdní kola budou mít kabinu, která bude zakrývat celé tělo jezdce. Architekt projektu Elaheh Sofali uvedl, že Írán chce podporovat ženské sporty.¹⁹⁸

III.1.3.3. Násilí

Problematice násilí páchaného na muslimských ženách bylo na serveru věnováno devatenáct článků. Na osm článků bylo nahlíženo negativně, na žádný pozitivně a na jedenáct neutrálně.

Redaktoři nahlíželi v osmi člancích na problematiku násilí na ženách s negativním postojem. Z negativně orientovaných článků se sedm zabývá vraždami ze cti. V prvním článku píše Milena Wahlenová o násilí a vraždách ze cti, které jsou vykonávány na tureckých ženách. Autorka v článku uvádí příběh šestnáctiletého

---

¹⁹⁵ „Křesťanka proti právu šaría.“ [online], 30.12. 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1510-krestanka-proti-pravu-saria.aspx>>.

¹⁹⁶ „Muslimové mohou v Británii žádat o extra přídavky na svůj harém.“ [online], 02.06. 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/967-muslimove-mohou-v-britanii-zadat-o-extra-pridavky-na-svuj-harem.aspx>>.

¹⁹⁷ Polanská, Eva. „Ženy jsou hloupé a podvodné, protože je tak Alláh stvořil.“ [online], 03.07. 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1064-zeny-jsou-hloupe-a-podvodne-protoze-je-tak-allah-stvoril.aspx>>.

¹⁹⁸ „Írán bude vyrábět islámská kola pro ženy.“ [online] 24.06. 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1052-iran-bude-vyrabet-islamska-kola-pro-zeny.aspx>>.

Ahmeda, který v Turecku ubil svoji těhotnou a jen o málo starší sestru. Během vraždy, prováděné postupně holí, velkým kamenem a dlouhým nožem k podřezávání zvířat, drželi oběť její strýc a bratranec. Oba podporovali Ahmeda výkřiky „Ubij ji!“ Žena nakonec zemřela společně se svým dítětem.¹⁹⁹ Také druhý článek se věnuje vraždám ze cti vykonaných na tureckých ženách. Jako příklad uvedla autorka článku vraždu mladé Turkyňe v Německu. Podle Kristiny Köhlerové, mluvčí CDU/CSU, je třeba bojovat proti vraždám ze cti v Německu a postihovat tyto zločiny co nejpřísněji.²⁰⁰

Další článek vypovídá o „vraždách ze cti“, které byly vykonány ukamenováním ženy. Jako příklad je zde uveden případ Malak Ghorbanyové, která byla odsouzena za cizoložství k smrti ukamenováním. Dva muži, které tentýž soud shledal vinnými za vraždu, dostali pouze šest let vězení. Podle článku bývají z cizoložství odsouzeny obvykle dívky, které byly znásilněny, a za to se odsuzují k smrti. Jejich nejhorší zločinem je tedy podle autora článku pouze to, že byly znásilněny.²⁰¹

V následujícím článku píše jeho autorka Karolína Kopecká korespondenci ředitelce odboru církví Ministerstva kultury ČR paní ing. Pavle Bendové. Autorka článku se staví proti registraci muslimské náboženské společnosti, která se na svých internetových stránkách www.islamweb.cz hlásí k trestům smrti pro nevěrné ženy. Pavla Bendová ve své odpovědi říká:

„V současné době je v České republice z náboženských skupin vyznávajících islám registrována pouze náboženská společnost Ústředí muslimských obcí. Z obsahu jejího registrovaného základního dokumentu nevyplývá, že by její činnost a učení byly v rozporu s ochranou veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví, principy lidskosti a snášenlivosti a bezpečnosti občanů, nebo že by popírala nebo omezovala osobní a jiná práva fyzických osob pro jejich náboženské vyznání či z jiných důvodů.“²⁰²

Také v dalším článku se věnuje Karolína Kopecká vraždám ze cti. Autorka reaguje na článek, který zveřejnil v Hospodářských novinách dne 5. Února 2007

---

¹⁹⁹ Wahlenová, Milena. „Kultura totalitarismu, kultura smrti (II.)“ [online], 15.12.2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/638-kultura-totalitarismu-kultura-smrti-ii-.aspx>>.

²⁰⁰ Ryantová, Olga. „Červen 2005- na návštěvě ve středověku“ [online], 12.07.2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/23-cerven-2005-na-navsteve-ve-stredoveku-ii-.aspx>>.

²⁰¹ Hentoff, Nat. „Ukamenování žen k smrti.“ [online] 27.01.2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/711-ukamenovani-zen-k-smrti.aspx>>.

²⁰² Kopecká, Karolína. „Korespondence s ministerstvem kultury o trestech smrti pro cizoložnice.“ [online] 08.11.2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/576-korespondence-s-ministerstvem-kultury-o-trestech-smrti-pro-cizoloznice.aspx>>.

Vladimír Sánka. V článku Sánka opravuje nepravdivý pohled na islám a vraždy ze cti, který vyslovila euro poslankyně Hybášková v televizním pořadu „Salam alejkum Evropo. Hubáčková se vyjádřila v tom smyslu, že aplikování islámského práva šarí'a může vést k vraždám ze cti žen, které byly obviněny z cizoložství. Karolína Kopecká v článku na Eurabii hájí názory poslankyně Hybáškové a staví se negativně k názorům pana Vladimíra Sánky.²⁰³

V následujícím článku je popsán rozhovor mezi redaktorkou Olgou Ryantovou a Serap Cileli, ženou, která byla v mládí proti své vůli provdána do Turecka a nyní se žíví jako spisovatelka píšící o násilí a vraždách ze cti páchaných na muslimských ženách. V článku jsou uvedeny negativně laděné otázky týkající se násilí a vražd ze cti, na které autorce článku Olze Ryantové spisovatelka odpovídá.²⁰⁴

V dalším článku je uveden rozhovor mezi reportérem Jiřím Ovečkou a Hansem Peterem Raddatzem. Jiří Ovečka nahlíží na problematiku vražd ze cti rovněž s negativním pohledem. V článku poukazuje především na problematiku Turecké komunity, která žije v Německu. Podle Ovečky je právě tato komunita velice nebezpečná díky „vraždám ze cti“.²⁰⁵

Poslední negativně nahlížený článek se věnuje otázce bití muslimských žen. V článku nahlíží negativním pohledem Šárka Daňková na případ bití ženy v Německu. Marocká žena se rozhodla požádat o rozvod, protože ji její arabský manžel neustále byl. Frankfurtská soudkyně však žádost zamítla s tím, že oba manželé pocházejí ze stejného kulturního prostředí, byli oddáni na základě islámského práva, a proto podle koránu může muž trestat svou ženu a to když nyní žijí v Německu.²⁰⁶

Neutrálně nahlíželo na problematiku násilí na serveru Eurabia jedenáct článků. Vždy se jednalo pouze o konstatování dané zprávy. První dvě zprávy informují o

---

²⁰³ Kopecká, Karolína. „Vladimír Sánka o neislámských vraždách ze cti.“ [online], 08.02 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/730-vladimir-sanka-o-neislamskych-vrazdach-ze-cti.aspx>>.

²⁰⁴ Ryantová, Olga. „Rozhovor se Serap Cileli o vraždách ze cti, multikulturalismu a přistěhovalcích.“ [online], 13.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/72-rozhovor-se-serap-cileli-o-vrazdach-ze-cti-multikulturalismu-a-pristehovalcich.aspx>>.

²⁰⁵ Ovečka, Jiří. „Vraždy ze cti.“ [online], 14.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/144-vrazdy-ze-cti.aspx>>.

²⁰⁶ Daňková, Šárka. „Německý soud rozhodl podle Koránu.“ [online], 26.03 200 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/832-nemecky-soud-rozhodl-podle-koranu.aspx>>.

vraždách ze cti v Německu. Podle první zprávy neustále přibývá vražd ze cti v Německu. Olga Ryantová ve svém článku uvádí názory Hanse Raddatze. Orientalista Hans Raddatz uvádí, že je Německu ročně zavražděno 70 až 100 žen. Podle Radattze žijí muslimské ženy v srdci Evropy jako utlačovaná menšina. Podléhají šaría, islámskému právu, které ženu považuje za méněcennou.²⁰⁷

Ve druhém článku informuje Eurabia o vraždě 24leté Turkyně ve Wiesbadenu. Mladou ženu ubodal její manžel po rodinné hádce.²⁰⁸

V Dalším článku píše Viktor Svoboda o odpadlici od islámu, které hrozí její rodina vraždou. Dcera britského imáma musela být vzata pod policejní ochranu poté, co ji bylo od své rodiny vyhrožováno vraždou za konverzy ke křesťanství.²⁰⁹

Následující zpráva je věnována studiím dr. Patricka Sookhdea, ředitele *Institutu pro studium islámu a křesťanství*, díky nimž byly odhaleny vraždy ze cti, polygamie, dětská manželství a mrzačení. Ke zjištění došlo poté, co *Daily Express* oznámil, jak tajné soudy prosazují islámské právo a vytváří dvouvrstvý právní systém.²¹⁰

Mezi další články patří zpráva o vdově, která přivedla na svět chlapce šest let po manželově smrti, a byla proto odsouzena k trestu kamenování,²¹¹ zpráva o tělesném násilí, kterému jsou již několik dní po svatbě vystavovány turecké ženy,²¹² nebo zpráva o tom čím by měli muži své ženy být.²¹³ Dále je na serveru uveden článek o tom, co si

---

²⁰⁷ Ryantová, Olga. „Vražd ze cti v Německu přibývá.“ [online], 02.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/63-vrazd-ze-cti-v-nemecku-pribyva.aspx>>.

²⁰⁸ „Další vražda ze cti ve Wiesbadenu.“ [online], 23.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/599-dalsi-vrazda-ze-cti-ve-wiesbadenu.aspx>>.

²⁰⁹ Svoboda, Viktor. „Britské odpadlici od islámu hrozí rodina vraždou.“ [online], 23.09 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1473-britske-odpadlici-od-islam-u-hrozi-rodina-vrazdou.aspx>>.

²¹⁰ „Šokující tajemství soudu šaría v Británii.“ [online], 03.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/793-sokujici-tajemstvi-soudu-saria-v-britanii.aspx>>.

²¹¹ „Saúdská Arábie: vdově, která porodila, trest kamenování.“ [online], 22.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/596-saudska-arabie-vdove-ktera-porodila-trest-kamenovani.aspx>>.

²¹² „Miliony tureckých žen jsou analfabetky.“ [online], 19.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/823-miliony-tureckych-zen-jsou-analfabetky.aspx>>.

²¹³ Polanská, Eva. „Bijte je párátkem.“ [online], 15.11 2007 [cit.2008-03-12] URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1414-bijte-je-paratkem.aspx>>.

myslí české konvertitky o znásilňování žen,²¹⁴ a zpráva, ve které prezident káhirské univerzity al-Azhar vysvětluje bití žen v islámu.²¹⁵

Mezi poslední dva články jsem zařadila zprávy, ve kterých jsou uvedena videa o násilí vykonávaném na muslimských ženách. Prvním článek obsahuje video o mužích, kteří trestají své ženy elektrickými kabely, ale i o důvodech, proč je třeba ženy bít.²¹⁶ V druhém článku je pak video zaměřeno na bití muslimských žen obecně.²¹⁷

III.1.3.4. Politika

Mezi lety 2005 až 2007 se internetový server Eurabia zabýval otázkou muslimských žen v politice pouze v jednom článku. Na danou problematiku nahlížel jeho autor pozitivně.

V článku píše Karel Orlík o velké odvaze, kterou prokázala královna Ranja, manželka jordánského krále. Královna Ranja prohlásila, že islám nikdy nepřikazoval ženám, aby se zahalovaly. Podle královny má každá muslimská žena právo rozhodnout se, zda chce chodit zahalená nebo nezahalená.

III.1.3.5. Ostatní

Do kategorie ostatní jsem zařadila celkem osm článků. Ve všech těchto článcích nahlíželi jejich autoři na daná témata neutrálně. Zprávy nehodnotili, pouze o nich informoval.

Z osmi neutrálních článků se v pěti Eurabia věnovala četbě veršů, které jsou uvedeny v Koránu. Autorem všech článků, ve kterých byly sepsány jednotlivé verše je Robert Spencer. Verše věnující se vztahu mezi nemuslimskými muži a ženami jsou obsažené v četbě súry 5. Verš 5 povoluje muslimským mužům brát si "muhsany z věřících žen a muhsany z těch, jimž dostalo se Písma před vámi". Tento verš ale neříká

---

²¹⁴ „Co si myslí české konvertitky k islámu o znásilnění.“ [online], 02.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/615-co-si-mysli-ceske-konvertitky-k-islamu-o-znasilneni-.aspx>>.

²¹⁵ „Azhar: Proč bít svoji ženu.“ [online], 31.08 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1209-azhar-proc-bit-svoji-zenu.aspx>>.

²¹⁶ „Video: O bití žen, židovském spiknutí a politicky nekorektním songu.“ [online] 05.08 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1157-video-o-biti-zen-zidovskem-spiknuti-a-politicky-nekorektnim-songu.aspx>>.

²¹⁷ „Video: Bití žen je krásné.“ [online], 30.01 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/717-video-biti-zen-je-krasne.aspx>>.

nic o tom, že by si muslimské ženy mohly brát nemuslimské muže, a vskutku, islámské právo to zakazuje. Jde o součást podřízeného postavení dhimmi, "lidí pod ochranou", pod islámem: protože tradičně si muž bere ženu do svého domu, a nikoliv naopak, zákaz sňatků mezi muslimskými ženami a nemuslimskými muži, a povolení opačných sňatků, znamená, že islámská komunita bude vždy ve výhodě a bude růst, zatímco nemuslimská bude upadat.²¹⁸

Převážně se, ale muslimskou ženou zabývá Korán v sůře ženy. Na serveru Eurabia je četba této sůry věnována v článcích nejprve ve verši 1-16²¹⁹, poté 17-34²²⁰ a 35-104²²¹. Jako poslední jsou uvedeny verše 104-176.²²²

V posledních třech článcích se autoři zabývali muslimskými ženami v knihách. V prvním článku představuje Karolína Kopecká knížku Magdaleny Frouzové *Závoj a džíny*. Kniha obsahuje třináct příběhů, ve kterých se vypráví o ženách v islámské společnosti. Jednotlivé kapitoly jsou zároveň příběhy reálných žen.

V druhém článku je uveden doslov arabisty Zdeňka Müllera, ke knize Roberta Spencera *Islám bez závoje*. Také v této knize je jedna kapitola věnována právům a životu muslimských žen.²²³

Jako poslední je uveden doslov ke knize Barbary Victorové „Armáda růží“, která pojednává o sebevražděných palestinských atentátnicích. Autor článku ve zprávě informuje o vydání této knihy.²²⁴

---

²¹⁸ Spencer, Robert. „Čtete si korán - súra 5, "Prostřený stůl", verše 1-60.“ [online] 23.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: < <http://www.eurabia.cz/Articles/1429-cteme-si-koran-sura-5-prostreny-stul-verse-1-60.aspx>>.

²¹⁹ Spencer, Robert. „Čtete si korán - súra 4, "Ženy", verše 1-16“ [online], 22.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1351-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-1-16.aspx>>.

²²⁰ Spencer, Robert. <<http://www.eurabia.cz/Articles/1377-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-17-34.aspx>> [online] 31.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1377-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-17-34.aspx>>.

²²¹ Spencer, Robert. „Čtete si korán - súra 4, "Ženy", verše 35-104“ [online], 06.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1397-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-35-104.aspx>>.

²²² Spencer, Robert. „Čtete si korán - súra 4, "Ženy", verše 104-176“ [online], 13.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: < <http://www.eurabia.cz/Articles/1413-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-104-176.aspx>>.

²²³ Müller, Zdeněk. „Arabista Zdeněk Müller: Doslov ke knize Roberta Spencera „Islám bez závoje.“ [online], 30.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: < <http://www.eurabia.cz/Articles/612-arabista-zdenek-muller-doslov-ke-knize-roberta-spencera-islam-bez-zavoje.aspx>>.

²²⁴ Keller, Karel. „Doslov ke knize Barbary Victorové „Armáda růží“. [online], 03.01 2007 [cit.2008-03-12]. URL: < <http://www.eurabia.cz/Articles/667-doslov-ke-knize-barbary-victorove-armada-ruzi-.aspx>>.

III.1.4. Shrnutí

Cílem výzkumu, jenž byl založen na zpracování článků, které přinesla tři zmiňovaná média, bylo nejprve zjistit, jaké problematice týkající se muslimských žen se média věnují nejvíce a jaké nejméně. Podle obsahů zveřejněných článků v daných médiích jsem vytvořila šest kategorií, do kterých jsem jednotlivé články uspořádala. Mezi těchto šest kategorií jsem zařadila oblékání, práva muslimských žen, účast muslimských žen v politice, násilí, které bývá páchano na ženách, a násilí vykonávané ze strany muslimských žen. Poslední, sedmou kategorii jsem nazvala ostatní a zařadila do ní články, které se netýkaly předchozích témat.

Poté jsem se zaměřila na to, jak nahlíží jednotlivá média na danou problematiku. Konkrétně zda autoři jednotlivých článků dvou deníků a internetového serveru nahlíží na problematiku záporně, kladně či neutrálně. Výzkum byl vytvořen na základě analýzy ze sto dvou článků.

Z tabulky číslo 1 vyplývá, že články serveru Eurabia se problematice muslimských žen ve sledovaném období ze všech třech médií věnují nejvíce. Mladá fronta Dnes poskytla článků nejméně. Podle tabulky 2 se všechna tři média zabývají v největší míře násilím, které bylo páchané na muslimských ženách. Hned za problematikou násilí stojí otázka práv muslimských žen. Nejméně článků píše autoři o muslimkách vystupujících v politice a o násilí vykonaném ze strany muslimských žen. Tabulku dvě zachycují v grafické podobě grafy 1 a 2.

Deník Mladé fronty Dnes se nejvíce zabývá oblékáním muslimských žen, oproti tomu deník Právo této problematice ve sledovaném období z let 2005 až 2007 věnoval pouze jeden článek. Tento deník se nezmínil ani v jednom případě o muslimských ženách, které vystupují v politice. Také server Eurabia neposkytl na svých stránkách ani jeden příspěvek o terorismu ze strany muslimských žen. Články tohoto serveru se ze všech tří médií nejvíce věnují problematice násilí na muslimských ženách. Jediný deník, který přispěl ke všem šesti problematikám, byl deník Mladá fronta Dnes.

Pohled autorů na postavení muslimských žen je převážně negativní, o čemž se můžeme přesvědčit v tabulkách číslo 3, 4 a 5. Naopak pozitivní pohled autorů na dané problematiky je minimální. Ze všech třech médií nejvíce pozitivních článků přinesl deník Mladá fronta Dnes. Z grafu číslo 3 lze vyčíst, že z dvaceti osmi článků, které

tento deník poskytl, je to rovných třicet šest procent. Ze všech třech médií přispěli autoři serveru Eurabia největším počtem neutrálně zaměřených článků na postavení žen. Na tomto serveru byl mezi roky 2005 až 2007 napsán pouze jeden článek s pozitivním náhledem autora na muslimské ženy. Rovněž v deníku Právo je pozitivní pohled na muslimské ženy nejméně častý.

Tento výzkum potvrzuje fakt, že v českých médiích bývají muslimské ženy považovány za utlačované. Což je také výsledkem tohoto průzkumu. Tabulky dokazují, že se média v největší míře věnují problematice již zmíněného násilí na ženách a právům žen. Dále to potvrzuje převaha záporných pohledů vyplývajících z článků, které byly vydané mezi lety 2005 až 2007.

IV. Srovnání reality s jejím mediálním obrazem

Otázka postavení ženy v islámu se dnes stala jedním z nejčastěji probíraných témat v médiích. Když se řekne slovo islám, tak si většina lidí ze „Západu“ představí terorismus a nesvobodné postavení žen žijících v muslimských zemích. Mediální zájem o islám a muslimské ženy radikálně stoupl po útocích z 11. září 2001. Díky těmto útokům se začalo o Muslimech více mluvit. A právě jedna z nejčastěji řešených otázek kromě terorismu je otázka postavení žen v muslimských zemích.

K tématu postavení muslimské ženy bylo napsáno mnoho knih a článků. Abych mohla porovnat realitu s jejím mediálním obrazem, bylo zapotřebí vycházet z kanonické knihy islámu, Koránu a ze zpráv o výročí a činech Muhammada, z hadíthů. Verše těchto posvátných spisů bývají novináři a autory mnohých nereseriozních knih často citovány a různě komentovány. Ve většině případů jsou však interpretovány nepřesně, což má následně velký vliv na chápání islámu mezi lidmi.

Ve své práci jsem čerpala převážně z knih, jejichž autoři se islámem zabývají, a proto na postavení muslimských žen nahlížejí s jistým odstupem a znalostmi. Oproti tomu jsem zmínila také myšlenky z knih, jejichž autoři považují muslimskou ženu za utlačovanou a nesvobodnou bytost. K pracím, které nahlíží na muslimskou ženu jako na utlačovanou a nesvéprávnou, patří především knihy Ibn Warraqa a Roberta Spencera. Mezi knihy, které jsem v práci použila a ve kterých je žena v islámu popisována nepředpojatě, s velkým nadhledem a bez zaujetí, patří práce českých orientalistů Luboše Kropáčka a Miloše Mendela. K objektivně nahlížejícím pracím patří také knihy české politoložky Magdaleny Frouzové a články zveřejněné v *Religiu*, odborném časopise zabývajícím se religionistikou.

Většina lidí však tyto a další seriózní zdroje nikdy nečetla a úroveň jejich znalostí ohledně islámu je proto velmi nízká. Jediné informace o tomto náboženství se často dozvídají z méně seriózních a mnohdy také jednostranně kritických článků vydávaných v ženských časopisech či denících, mezi které patří například *Mladá Fronta Dnes*, deník *Právo* nebo *Lidové noviny*. Díky oblíbenosti těchto deníků a mnohých časopisů bývají často mezi lidmi šířeny ne zcela pravdivé a podložené informace ohledně postavení ženy v islámu.

Ve své práci jsem se zaměřila na průzkum a vyhodnocení článků týkajících se muslimské ženy, které byly publikovány ve třech českých médiích. Konkrétně se jednalo o deník Mladá Fronta Dnes, deník Právo a internetový server Eurabia.cz. Po přečtení všech článků zabývajících se muslimskými ženami, které byly zveřejněny v těchto médiích od začátku roku 2005 do konce roku 2007, jsem mohla zjistit, kterým problematikám týkajících se muslimských žen se tato média nejvíce věnují. Podle obsahu zveřejněných článků v daných médiích jsem vytvořila sedm kategorií, do kterých jsem jednotlivé články uspořádala. Mezi těchto sedm kategorií jsem zařadila oblékání, práva muslimských žen, účast muslimských žen v politice, násilí, které bývá páchano na ženách, a násilí vykonávané ze strany muslimských žen. Poslední, sedmou kategorií jsem nazvala ostatní a zařadila do ní články, které se netýkaly předchozích témat.

Svým výzkumem jsem zjistila, že všechna tři média se zabývají v největší míře násilím na muslimských ženách, oblékáním muslimek a problematikou práv muslimských žen. Během vypracování svého výzkumu jsem přečetla kromě článků v daných třech médiích také mnohé jiné články v ženských časopisech a dalších denících. Mohla jsem se tak přesvědčit, že tyto tři problematiky jsou nejčastěji probírané nejen v deníku Mladá fronta dnes, deníku Právo a serveru Eurabia.cz, ale i v jiných českých médiích. Z deníků by se daly uvést například Lidové noviny a deníky Bohemia. Z časopisů píše o muslimských ženách nejčastěji Reflex a ženské měsíčníky Bazaar, Cosmopolitan či Dáma.

Ve všech třech zkoumaných médiích se jejich autoři v největší míře zabývali problematikou násilí páchaného na muslimských ženách. Vysoký počet článků k tomuto tématu byl dán především díky serveru Eurabia.cz, který ve velmi vysoké míře zařazuje právě články s touto tematikou.

K otázce násilí na muslimských ženách jsou nejčastěji psány články o vraždách ze cti a o bití muslimských žen. Podle většiny novinářů a jejich článků je každá muslimská žena podřízena svému manželovi, pokud by si dovolila vykonat něco, co se jejímu muži nebude líbit, tak bude hned bitá nebo v horším případě dokonce zavražděná. Obvykle jsou uváděny zprávy o muslimských ženách, které byly zavražděny, protože si odmítly vzít předem vybraného muže za manžela, nebo kvůli

tomu, že se zamilovaly do někoho jiného. V denících jsem se setkala například s článkem, podle kterého byla dívka zavražděna svou rodinou za to, že otěhotněla s cizím mužem²²⁵, nebo zprávou, ve které bylo uvedeno, že muslimskou ženu zmrzačil její bratr, protože nedodržovala islámské tradice.²²⁶ Článků tohoto typu najdeme dnes v médiích mnoho. K násilí na muslimských ženách dnes opravdu stále ještě dochází, ale je velmi důležité uvědomit si, že násilí není dáno islámem, jak se často píše, ale hlavně tradicemi jednotlivých oblastí a států.

V literatuře a člancích se často mluví o tom, že žena zaujímá v islámu nižší postavení než muž. Často je citován verš z Koránu, který poukazuje podle mnohých médií na podřízenost muži:

"Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednom z vás před druhými, a proto že muži dávají z majetků svých. A ctnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit. A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijete je!"²²⁷

O tomto verši se ve společnosti často diskutuje. Podle českých médií tento verš dává mužům právo chovat se k ženám nadřazeně a bít je. Většina islámských učenců však verš, ve kterém se říká, že muži zaujímají vyšší postavení nad ženami, chápe tak, že muž je od přírody fyzicky silnější a proto má také větší zodpovědnost, která se týká ekonomické podpory a celkové ochrany ženy. Pokud jde o problematiku bití, poukazují islámští učenci na to, že Muhammad povoloval pouze symbolické bití žen. Přesto dnes stále ještě existuje ve velké části muslimské společností mylný pocit o tom, že muž má na toto násilí právo.

Hned za problematikou násilí páchaného na ženách se novináři nejčastěji zabývají otázkami týkajícími se práv muslimských žen. Ve většině článků jejich autoři poukazují na to, že muslimské ženy nemají téměř žádná práva. Na rozdíl od problematiky násilí na ženách však autoři na práva muslimek nahlíží v některých člancích také pozitivně. Autoři článků mluví kladně především o tom, že mnohá

---

²²⁵ Ryantová, Olga. „Červen 2005- na návštěvě ve středověku“ [online], 12.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/23-cerven-2005-na-navsteve-ve-stredoveku-ii-.aspx>>.

²²⁶ Suad. *Upálena zaživa*. Praha: Ikar, 2004.

²²⁷ Hrbek, Ivan. *Korán, Súra Ženy 4: 34*. Praha: Levné knihy, 2006

povolání, kterým se dříve věnovali pouze muži, dnes mohou vykonávat také ženy. V některých člancích se tak můžeme například dočíst o tom, že v Maroku mohou ženy pracovat jako duchovní²²⁸ nebo že ve Spojených arabských emirátech můžeme potkat ženy pracující jako taxikářky.²²⁹ Žena v islámu je také často chápána jako někdo, kdo nemá právo se vzdělávat. Velká část lidí se domnívá, že islámská žena sedí celý den jen zavřená doma a nemůže pracovat ani studovat. V mnohých zemích tomu tak opravdu je, ale ve většině arabských zemí dnes již mnoho žen studuje na univerzitách. Také není pravda, že by muslimky nemohly pracovat. Navzdory západnímu názoru, že muslimky nepracují a jsou pouze v domácnosti, dnes existuje mnoho žen, které pracují na různých pozicích. Řada z nich pracuje jako úřednice v bankách, zdravotní sestry, učitelky, policistky nebo například ženy v armádě.

O tom, že muslimky mají svá práva, píše také novinář deníku Mladá fronta Dnes, který mluví o bahrajnské atletce, která se zúčastnila olympiády²³⁰. Negativně na práva muslimských žen nahlíží novinář deníku Právo například v článku o nucených sňatcích v Saudské Arábii nebo ve zprávě, podle které se kvůli mužské nadvládě nechalo pět žen přeoperovat na muže.²³¹ O pravdivosti takového článku se však můžeme pouze dohadovat. K právům muslimek jsem také zařadila článek pojednávající o polygamii v Turecku.²³² Právě problematika polygamie bývá v českých médiích v souvislosti s muslimskou ženou často řešena.

Džamál Badawí ve své knize píše, že spojování polygynie s islámem, jako by byla islámem zavedena či jako by to byla norma jeho učení, patří k nejtrvalejším mýtům používaným v západní literatuře a médiích.²³³

V literatuře a médiích bývá nejčastěji zdůrazňován verš z Koránu, ve kterém se praví: *Berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři a čtyři, avšak*

---

²²⁸ Novotný, Pavel. „Maročtí muslimové si zvykají na ženy duchovní.“ [online], 27.02 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=336162>>.

²²⁹ „Dubaj má první taxikářku.“ [online], 14.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/126843-dubaj-ma-prvni-taxikarku.html>>.

²³⁰ Macek, Tomáš. „Zahalená atletka vítězí.“ [online], 15.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=2910>>.

²³¹ „Pět žen si kvůli mužské nadvládě změnilo pohlaví.“ [online], 19.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83171-pet-zen-si-kvuli-muzske-nadvlade-zmenilo-pohlavi.html>>.

²³² „Tradice polygamie je v Turecku stále ještě živá.“ [online], 18.07 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/90737-tradice-polygamie-je-v-turecku-stale-jeste-ziva.html>>.

²³³ Badawí, Jamal. *Gender Equity in Islam*. Basic principles, 1995, s. 26

*bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy si vezměte jen jednu nebo ty, jimiž vládnou pravice vaše....*²³⁴

Médii a západním člověkem je polygynie chápána jako něco strašného a velmi neetického. Většina lidí má představu, že v arabských zemích má každý muž kromě své ženy ještě tři další. Málokdo, ale ví, že polygynie byla běžná již dávno před příchodem islámu. Mezikmenové války, ke kterým v raném středověku často docházelo, měly za následek úbytek mužů. Díky úbytku mužů zůstala řada žen v té době bez jakékoliv opory. Polygamie jim však dala novou možnost tuto oporu získat. Proto by se o ní v té době mohlo mluvit spíše jako o pozitivním jevu. S příchodem islámu byla polygynie redukována na možnost mít maximálně čtyři manželky.

Ačkoliv muž žijící v arabské zemi dnes opravdu může mít až čtyři manželky, stává se tento jev přesto stále méně častým. V otázce polygamie je pro ženy velmi důležitý fakt, že podle muslimského práva nemůže být nikdo k polygamii nucen. Manželka může s tím, že si její muž přivede domů jinou ženu souhlasit, ale zároveň má i právo se nechat s mužem rozvést. Toto právo ženy ohledně vztahu v polygamii však nebývá téměř médii zveřejňováno. Žena se může už při sňatku rozhodnout, zda-li bude svému muži tolerovat polygamii. Žena je chápána jako osoba, která se musí polygamii přizpůsobit a nemá možnost se svobodně rozhodnout, zda s mužem zůstane či nezůstane. Je ale potřeba zdůraznit, že mezi Arabkami existují i ženy, které život v polygamii preferují. Při psaní své práce jsem se dočetla často o ženách, které se v takovém to vztahu cítí spokojenější než ve vztahu, kde by byla jen jedna žena a muž.

Také otázka ohledně způsobu islámského rozvodu bývá v Evropě často mylně chápána. V právní normě sice platí, že manžel může zapudit svou ženu trojím vyslovením slova „zapuzuji tě,“ ale ve skutečnosti není celá záležitost zdaleka tak jednoduchá. Rozvod v muslimské společnosti má velký vliv na řadu rodinných vztahů. Rozvod i svatba jsou záležitostmi všech členů rodiny, a proto není rozvod zdaleka tak jednoduchým obřadem jak se často v západním tisku píše.

Velmi nespravedlivé se zdá mnohým lidem také právo týkající se dědictví ženy. Skutečnost, že ženy zdědí o polovinu méně než muži, je pro většinu lidí nepochopitelná.

---

²³⁴ Hrbek, Ivan. Korán, Súra Ženy 4: 3. Praha: Levné knihy, 2006

Mnoho lidí si ale neuvědomuje, že je žena v islámu po celý život finančně zabezpečena mužem. Také dnes, kdy už má mnoho z muslimek práci, si ženy všechny peníze, které vydělají, nechávají jen pro sebe, a zároveň také dostávají často nemalé částky od svých mužů jako kapesné. Proto podle islámu ženy nepotřebují tolik peněz z dědictví jako muži.

Mnoho západních novinářů a spisovatelů se ve svých pracích o muslimských ženách zaměřuje z velké části především na jejich způsob oblékání. Také v mém výzkumu ze tří zmiňovaných médií, jsem se mohla přesvědčit, že otázka oblékání a zahalování muslimských žen je v médiích jednou z nejčastějších. Ačkoliv některé články mluvily i o čím dál modernějším způsobu oblékání muslimských žen, převažuje u novinářů stále ještě velmi negativní pohled na oblékání a s ním spojené zahalování muslimských žen.

V otázce zahalování „západní“ lidé chápou muslimskou ženu jako někoho, kdo je díky silnému útlaku ze strany islámu nucen nosit nehezké závoje a kabáty. Články v časopisech navíc bývají často doprovázeny fotkami muslimek v tradičním oblečení. Jen málokdy jsou ale na fotkách zveřejňovány dívky například ze Spojených Arabských emirátů, které jsou vždy upravené a moderně oblečené. Mnohem častěji jsou uveřejňovány fotky chudých žen například z Afghánistánu, které chodí v tradičním často nehezkém a špinavém oblečení. Díky takovýmto věcem je pak v západním člověku vyvoláván pocit, že je žena v arabských zemích utlačovaná a nesvéprávná. Na dovolené v Tunisu jsem měla možnost vidět, jak se mnohé ženy v této arabské zemi oblékají. Za svůj pobyt jsem se nesetkala s Tunisankou, která by byla oděna do špinavého, roztrhaného a nehezkého oblečení. Právě naopak mohu říci, že většina z nich působila ve svém oblečení velmi moderně a elegantně.

Ve většině arabských států se však ženy zahalují. Některé ženy tak činí z osobního přesvědčení, ale mnohdy tomu tak je z důvodu podřízení se tlaku okolí. Nošení šátku může být znakem vymezení se od mužů, ale zároveň také může i znamenat odmítnutí zkaženého západního světa. Hidžáb má také chránit ženu před zvědavými pohledy cizích mužů, před pokušením, které je spojováno s necudným či provokativním oblečením, a také před tím, aby byla žena obtěžována anebo vnímána pouze jako sexuální objekt, a ne jako plnohodnotný člověk. Na jedné straně existují

muslimské feministky jako například Fátima Mernissi, které hledají v pramenech důkazy toho, že islámské zahalování je starobylý zvyk, který se dostal do současného chápání islámu a nemá s islámem nic společného. Na straně druhé však stojí radikální islamisté, kteří trvají na tom, že nosit závoj je pro ženy povinné a jako jediný problém vidí nejasnosti ohledně počtu zahalovaných míst na těle islámské ženy. Je nutné zdůraznit, že důvodů pro zahalování je mnoho a že závoj pro muslimky neznamena pouze symbol útlaku, jak je často médii chápán, ale že je pro mnohé z žen právě naopak znakem osobní svobody, díky níž může být žena hodnocena pouze podle svých schopností a dovedností a nikoliv podle vzhledu, jak tomu často na „Západě“ bývá.

Je důležité si uvědomit, že arabský svět nevypadá vždy tak, jak nám je prezentován médii. Velká část novinářů často píše o muslimských ženách, aniž by znali pořádně islámskou kulturu. Hrubá neznalost islámu a islámských zemí mezi mnohými českými novináři a spisovateli má za následek negativní pohled lidí na islám a jeho kulturu. Za další chybu českých novinářů považuji fakt, že často posuzují islám podle chování menšiny muslimů. Takovéto chování nemůžeme považovat za objektivní, jelikož zkresluje realitu islámu a vytváří pouze barikády mezi „Západem“ a islámskou společností.

Při přednáškách o islámském světě a po přečtení Koránu a několika seriózních knih týkajících se islámu jsem měla možnost se o této kultuře dozvědět více. Díky tomu jsem si také uvědomila, že to, co je nám předáváno z novin, časopisů a dalších médií, není vždy tak pravdivé jak to vypadá.

Závěr

Postavení muslimské ženy je dnes jedním z nejcitlivějších a nejkontroverznějších témat. Toto téma vyvolává odedávna diskuze, emoce a spory. K problematice postavení muslimských žen bylo publikováno nesčetně knih a článků. V těchto knihách a člancích někteří muslimové nahlíží na postavení žen v islámu tak, že říkají, že to byl právě islám, který dal ženě práva a čest. Většina západních spisovatelů a publicistů ale islám naopak obviňuje, protože je podle nich příčinou negativních aspektů postavení muslimské ženy. Existuje ale také mnoho vzdělaných orientalistů, kteří díky vysoké úrovni znalostí o islámu dokážou nahlížet na postavení muslimských žen velmi objektivně a s nadhledem.

Pro pochopení postavení ženy v islámu bylo zapotřebí hned v první kapitole pohlédnout na to, jak byla chápána osobnost ženy v předislámské Arábii. Ve srovnání s pohledem na postavení žen předislámské džáhílii není třeba pochybovat o tom, že osobní příklad Muhammadův a posvátná kniha islámu Korán poskytly ženám mnohem důstojnější a bezpečnější postavení. Proto, abych mohla provést srovnání reality s jejím mediálním obrazem, bylo zapotřebí vycházet z některých veršů Koránu, které se věnují otázce postavení žen v islámu. Dále jsem zmínila také některé hadíthy, které se taktéž věnují postavení žen v islámu. Rovněž jsem se věnovala islámskému právu šaría. Zde jsem se zaměřila na práva ženy v rodině, trestné právo a práva muslimských žen týkající se dědictví. Díky podrobnějšímu průzkumu jednotlivých právních oblastí jsem se lépe seznámila s postavením ženy v islámském právu. Na závěr jsem uvedla podkapitolu, ve které jsem popsala pravidla oblékání mezi muslimskými ženami. Zde jsem se například dozvěděla, jaké části těla by si měly ženy zahalovat a z jakých důvodů se hlavně skrývají pod šátkem.

Následující kapitola se zabývá postavením muslimských žen v současném světě. V úvodu kapitoly jsem popsala historický vývoj postavení muslimských žen a některé interpretace, které byly v průběhu vývoje vytvořeny. Jednalo se především o teorie významných filozofů a teologů. Mezi tyto vzdělance patří například například At-Tabáří či Ibn-Sírína. Kromě výkladů od těchto autorů jsem uvedla také interpretace islámských feministek. Zde byly zajímavé především interpretace Riffat Hassan a Fatima Mernissi.

Riffat Hassan zastává názor, že tradiční patriarchální křesťanství a islám diskriminují ženy mimo jiné i proto, že se vžilo špatné čtení Bible a Koránu. Hassanová chce prokázat, že Korán přiznává ženám i mužům stejnou váhu a že nadřazování mužů bylo vyvozeno z mylné interpretace. Fatima Mernissi tvrdí, že ještě desetiletí po Prorokově smrti neexistoval ustálený text Koránu, hadíthy byly neustále falzifikovány a nesprávně reprodukovány a navzdory veškeré opatrnosti generací učenců se do kánonu pravděpodobně dostaly některé chybné. Hlavním cílem této kapitoly bylo ale popsat postavení žen v některých muslimských a západních státech. Je velmi důležité si uvědomit, že postoj k ženám není v muslimském světě zdaleka jednotný. Co stát, to odlišné pojetí. Z muslimských států jsem ve své práci uvedla sekularizované státy, jako Turecko či Tunisko, tradiční státy jako Afghánistán a Saudskou Arábii a v neposlední řadě také Irán jako šíitský stát. Výběrem těchto států jsem se mohla přesvědčit o odlišnosti postavení muslimské ženy v různých státech. Z evropských států jsem se zabývala Německem a Francií, státy s nejvyšším počtem muslimů.

Další část práce se zabývá pohledem českých médií na ženy v islámském světě. Jádrem této kapitoly se stala mnou vytvořená analýza článků ze tří českých médií, které se během let 2005 až 2007 zabývaly otázkami týkající se muslimských žen. Při analýze jsem vycházela konkrétně z informací, které mi poskytly deník Mladá fronta Dnes, deník Právo a internetový server Eurabia.cz. Celkově jsem zpracovala informace ze 102 článků vydaných v daném časovém rozmezí ve třech zmiňovaných médiích.

Získané informace z médií jsem přehledně zpracovala v tabulkách a grafech. Podle témat článků zveřejněných v médiích jsem vytvořila šest kategorií, do kterých jsem jednotlivé články uspořádala. Mezi těchto šest kategorií jsem zařadila oblékání, práva muslimských žen, účast muslimských žen v politice, násilí, které bývá páchano na ženách a násilí vykonávané ze strany muslimských žen. Poslední, šestou kategorii jsem nazvala ostatní a zařadila do ní články, které se netýkaly předchozích témat.

Můj výzkum dokazuje fakt, že v českých médiích bývají muslimské ženy považovány za utlačované. Z tabulek je zřejmé, že se média v největší míře věnují problematice násilí páchaného na ženách, právům žen a oblékání muslimských žen. Dále to potvrzuje převaha záporných pohledů v článcích, které byly vydané mezi lety 2005 až 2007.

V závěrečné kapitole své práce jsem provedla srovnání reality s jejím mediálním obrazem. V kapitole jsem se zaměřila na nejčastěji řešené problematiky v daných třech médiích a následně jsem provedla jejich srovnání s realitou.

Za cíl své práce jsem si kladla popsat co nejobektivněji postavení muslimských žen a následně ukázat reflexi této problematiky v českých médiích. Mým dalším cílem bylo srovnání muslimských reálií s reflexí v českých médiích. Díky svému výzkumu jsem se mohla přesvědčit o tom, že zkoumaná média nahlízejí na osobnost muslimské ženy a sní spojené problematiky většinou negativně. Domnívám se, že se mi podařilo stanovené cíle splnit a že má práce přispěje k prohloubení znalostí o postavení žen v muslimské společnosti a poukáže na to, že to, co je psáno v médiích, nemůžeme vždy považovat za seriózní, a proto bychom z toho neměli vycházet ve svých hodnoceních týkajících se otázky postavení muslimských žen.

Seznam literatury:

1. MUSLIMSKÉ ZDROJE:

A) Prameny islámu:

Hrbek, Ivan. *Korán*. Praha: Levné knihy, 2006.

Hadíthy

Al-Bucháří. *But if you Desire God and his Messenger*, Helsinky: Sylvia Ikar, 2006.

Abú Dawúd, Chapter on Dressing, no.3585

Abú Dawúd, Chapter of Dressing, no.3580.

Al-Bucháří. Chapter on Menstruation, no. 313.

Al-Buchání, Chapter on Prayer, no. 359.

Al-Bucháří. Chapter of Gifts, no.1166.

B) Muslimské zdroje:

Badawí, Jamal. *Gender Equity in Islam*. Basic principles, 1995.

Darsh, S. M. *An Outline of Islamic Family Law*. London 1984.

El Saadawi, Nawal. *The Hidden Face of Eve: Women in the Arab World*. New York 1980.

Chajríf, Šajch Fadlulláh. *Islám*. Praha: Ikar, 2001.

Warraq, Ibn. *Proč nejsem muslim*. Praha: Votobia, 2005.

2. NEMUSLIMSKÉ ZDROJE:

- Ardagh, John. *Svět Francie*. Praha: Balila, 1998.
- Bouček, Jaroslav. *Stručná historie Saudská Arábie*. Praha: Libri, 2005.
- Delcambrová, Anne-Marie. *Muhammad slovo Alláhovo*. Bratislava: Slováry, 1996.
- Cvrkal, Zdeněk. *Stručná historie státu Irán*. Praha: Libri, 2007.
- Frederick M. Denny. *Islám a muslimská obec*, Praha: Prostor, 2003.
- Frouzová, Magdalena (ed.). *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2006.
- Frouzová, Magdalena (ed.). *Mříže v ráji*. Praha: Vyšehrad, 2006.
- Girgle, Patrik. *Stručná historie státu Tunisko*. Praha: Libri, 2007.
- Hesová, Zora. „Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové. *Revue Politika*. 2005, roč. 4.
- Kouřilová, Iveta; Mendel, Miloš. *Cesta k prameni*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003.
- Koval, Josef. Svobodová, Lenka. *Turecko*. Praha: Ikar, 2003.
- Kropáček, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.
- Kropáček, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996.
- Kropáček, Luboš. „Žena v islámské kultuře. *Religio*. roč.4, č.2.
- Křikavová, Adéla; Mendel, Miloš; Müller, Zdeněk. *Islám- ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.
- Lunde, Paul. *Islám*. Praha: Euromedia Goup, 2004.
- Marek, Jan. *Stručná historie státu Afghánistán*. Praha: Libri, 2003.
- Müller, Zdeněk. *Islám*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1997.
- Němcová, Dagmar. *Tunisko*. Jindřichův Hradec: Globus, 1995.
- Pirický, Gabriel. *Stručná historie státu Turecko*. Praha: Libri, 2006.
- Spencer, Robert. *Islám bez závoje*. Praha: Triton, 2006.

Šťastná-Bešćecová, Kateřina. „Němečtí muslimové žádají rovnoprávnost. *Katolický týdeník*. 2007, roč.17.

Seznam použitých internetových zdrojů:

Abú Dawúd. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti“. [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

Al-Bucháří. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti“. [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: < <http://islamweb.cz/>>.

Anglickou královnou krásy je muslimka. [online], 04.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/64299-anglickou-kralovnou-krasy-je-muslimka-z-afghanistanu.html> >.

„Anglickou miss se stala muslimka.“ [online], 05.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=158138> >.

„Atentáty v Jordánsku spáchali tři muži a jedna žena.“ [online], 11.11 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/69563-atentaty-v-jordansku-spachali-tri-muzi-a-jedna-zena.html> >.

„Azhar: Proč bít svoji ženu.“ [online], 31.08 2007 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://www.eurabia.cz/Articles/1209-azhar-proc-bit-svoji-zenu.aspx> >.

„Bosenský Srb dostal 15 let za znásilňování.“ [online], 04.04 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/112699-bosensky-srb-dostal-15-let-za-znasilnovani-muslimek.html> >.

„Bývalý velitel sil OSN v Bosně obviněn ze znásilnění.“ [online], 12.10 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/98234-byvaly-velitel-sil-osn-v-bosne-obvinen-ze-znasilneni.html> >.

Co si myslí české konvertitky k islámu o znásilnění. [online], 02.12 2006 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://www.eurabia.cz/Articles/615-co-si-mysli-ceske-konvertitky-k-islam-u-znasilneni-.aspx> >.

Černohorská, Hana. Muslimka: Někdy si přeji být neviditelná. [online], 09.09 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1237-muslimka-nekdy-si-preji-byt-neviditelna.aspx> >.

Čtk. „Iránskému konzervativci se nelíbí oblékání žen.“ [online], 24.03 2000 [cit.2008-03-12]. URL: <http://revue.idnes.cz/lidicky.asp?r=lidicky&c=A000324171353lidicky_jpl >.

„Další vražda ze cti ve Wiesbadenu“ [online], 23.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/599-dalsi-vrazda-ze-cti-ve-wiesbadenu.aspx>>.

Daňková, Šárka. „Německý soud rozhodl podle Koránu.“ [online], 26.03 200 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/832-nemecky-soud-rozhodl-podle-koranu.aspx>>.

„Deligözová, Ekin. „Šátky jsou pro muslimku údělem“. [online], 30.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=287441>>.

„Dubaj má první taxikářku.“ [online], 14.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/126843-dubaj-ma-prvni-taxikarku.html>>.

Dvorská, A. „Ženy v islámu“. [online], 25.6. 2005. [cit.2008-01-10]. URL: <<http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=269476>>.

„Egypt zcela zakáže ženskou obřízku.“ [online], 29.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/117955-egypt-zcela-zakaze-zenskou-obrizku.html>>.

Fingerland, Jan. „Sebevražedné atentátnice.“ [online], 21.04 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=997310>>.

Formánková, Pavlína. Dává islámu přívětivou tvář. [online] 29.09 2006 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=911892>>.

Grohová, Johanna. Muslimka, feministka. [online], 15.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=333477>>.

Grohová, Johanna. „Co říká muslimka, která nenosí šátek.“ [online], 30.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=747768>>.

„Hadíthy-předmluva.“ [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: <Dostupné z <http://islamweb.cz>>.

„Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“ [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: <<http://islamweb.cz/>>.

Hentoff, Nat. Ukamenování žen k smrti. [online], 27.01 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/711-ukamenovani-zen-k-smrti.aspx>>.

Hradská, Denisa. „Žena muslimka.“ [online], 16.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/26-zena-muslimka.aspx>>.

Hůlková, Kateřina. „Italský problém s burkami.“ [online], 11.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1406-italsky-problem-s-burkami.aspx>>.

„Indičtí muslimové mohou uzavírat svatbu přes internet.“ [online], 13.07 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/118794-indicti-muslimove-mohou-uzavirat-svatbu-pres-internet.html>>.

Institut islámských informací a výchovy. „Otázka hidžábu.“ [cit.2008-03-07]. URL:<<http://groups.msn.com/islamiccommunityofczechsisters/hidbzahalen.msnw>>.

„Irán hodlá přitvrdit v odívání žen.“ [online], 22.05 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=317287>>.

„Irán bude vyrábět islámská kola pro ženy.“ [online] 24.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1052-iran-bude-vyrabet-islamska-kola-pro-zeny.aspx>>.

„Itálii děsí vražda muslimky: hrdlo ji podřízl vlastní otec.“ [online], 16.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=761409>>.

Jana al-Oukla. „Dívčí válka o muslimký šátek.“ [online], 03.04 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=18306>>.

Janečková, Zuzana. „Zahalená: zlodějka či teroristka?“ [online], 14. 12 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=224254>>.

Karásková, Ivana. „Církevní škola nepřijala muslimku.“ [online], 14.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=218059>>.

Keller, Karel. Doslov ke knize Barbary Victorové „Armáda růží“ [online], 03.01 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/667-doslov-ke-knize-barbary-victorove-armada-ruzi-.aspx>>.

Kopecská, Karolína. „Islámská počestnost nebo sexuální frustrace? □ [online], 19.08 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/54-islamska-pocestnost-nebo-sexualni-frustrace-.aspx>>.

Kopecská, Karolína. „Korespondence s ministerstvem kultury o trestech smrti pro cizoložnice. □ [online], 08.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/576-korespondence-s-ministerstvem-kultury-o-trestech-smrti-pro-cizoloznice.aspx>>.

Kopecská, Karolína. „Vladimír Sánka o neislámských vraždách ze cti. □ [online] 08.02 2007 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://www.eurabia.cz/Articles/730-vladimir-sanka-o-neislamskych-vrazdach-ze-cti.aspx>>.

„Kdyby muslimské ženy měli slovo.“ [online], 18.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/93392-kdyby-muslimske-zeny-mely-slovo.html> >.

Kropáček, Luboš. „Ženy v islámu.“ [online], [cit.2008-01-10]. URL:<<http://econnect.ecn.cz/soc/Texts/tema/Islam/Islam-index.html>>.

Křest'anka proti právu šaría. [online] 30.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1510-krestanka-proti-pravu-saria.aspx> >.

Kryzánek, Ladislav. „V Bagdádu zvolili diskrétně královnu krásy.“ [online], 04.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=120311> >.

Kuras, Benjamin. „Konec právního státu v Evropě aneb jak je právní systém nahrazován šáriou.“ [online] 11.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/580-konec-pravniho-statu-v-evrope-aneb-jak-je-pravni-system-nahrazovan-sariou.aspx>>.

„Maročan kvůli víře držel dcery v domácím vězení.“ [online], 02.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/71201-marocan-kvuli-vire-drzel-dcery-v-domacim-vezeni.html> >.

„Maroko chce zavést tolerantní islám, pomohou ženy.“ [online], 24.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83580-maroko-chce-zavest-tolerantni-islam-pomohou-zeny.html> >.

Macek, Tomáš. „Zahalená atletka vítězí.“ [online], 15.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=2910> >.

„Miliony tureckých žen jsou analfabetky.“ [online], 19.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/823-miliony-tureckych-zen-jsou-analfabetky.aspx> >.

„Miss Universe provázely protesty muslimů.“ [online], 01.06 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/57638-miss-universe-provazely-protesty-muslimu.html>>.

„Muslim, Al- Bucháří. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti.“ [online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: <<http://islamweb.cz/>>.

Muslim. „Hadíthy o etice a chování v rodině a společnosti“.[online], datum poslední aktualizace 20.10 2006 [cit.2008-01-10]. URL: <<http://islamweb.cz/>>.

„Muslimky vyhlásily globální džihád mužské nadřazenosti.“ [online], 02.11 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=474941> >.

„Muž, který ve Francii věznil své dcery, dostal podmínku.“ [online], 06.01 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/73914-muz-ktery-ve-francii-veznil-sve-dcery-dostal-podminku.html>>.

„Muslimové mohou v Británii žádat o extra přídavky na svůj harém.“ [online], 02.06 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/967-muslimove-mohou-v-britanii-zadat-o-extra-pridavky-na-svuj-harem.aspx>>.

Müller, Zdeněk. „Arabista Zdeněk Müller: Doslov ke knize Roberta Spencera „Islám bez závoje.“ [online], 30.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/612-arabista-zdenek-muller-doslov-ke-knize-roberta-spencera-islam-bez-zavoje.aspx>>.

Německo. „Hrozby smrti za výzvu k odložení šátků.“ [online], 30.10 2006 URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=287441>>.

„Německo: Zákaz šátků ve školách a úřadech potvrzen.“ [online], 17.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1491-nemecko-zakaz-satku-ve-skolach-a-uradech-potvrzen.aspx>>.

„Neviditelné Evropanky.“ [online], 30.11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=746471>>.

Nídr, Tomáš. „Arabka dle Sarkozyho gusta.“ [online] 19.09 2007 [cit.2008-03-12]. Dostupné z <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=575176>>.

Novotný, Pavel. „V Ankaře vedou minisukně nad šátky.“ [online], 21.07 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=172298>>.

Novotný, Pavel. „Přejí si Saúdové Mekku bez žen?“ [online], 05.09 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=49984>>.

Novotný, Pavel. „Maročtí muslimové si zvykají na ženy duchovní.“ [online], 27.02 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=336162>>.

OBRAZEM: „Módní hity muslimských žen.“ [online], 27.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/127644-obrazem-modni-hity-muslimskych-zen.html>>.

Orlík, Karel. Ženy v Saúdské Arábii. [online], 02.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1461-zeny-v-saudske-arabii.aspx>>.

Ovečka, Jiří. Vraždy ze cti. [online], 14.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/144-vrazdy-ze-cti.aspx>>.

„Pákistánec zabil v Itálii dceru, kvůli rodinné cti.“ [online], 16.08 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/93192-pakistanec-zabil-v-italii-dceru-kvuli-rodinne-cti.html> >.

„Pět žen si kvůli mužské nadvládě změnilo pohlaví.“ [online], 19.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83171-pet-zen-si-kvuli-muzske-nadvlade-zmenilo-pohlavi.html> >.

Pipes, Daniel. „Zakažte burku-a rovnako aj nidžáb.“ [online] 17.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1493-zakazte-burku-a-rovnako-aj-nidzab.aspx> >.

Polanská, Eva. „Bijte je párátkem.“ [online], 15.11 2007 [cit.2008-03-12] Dostupné z <<http://www.eurabia.cz/Articles/1414-bijte-je-paratkem.aspx> >.

„Podprsensky už v Saúdské Arábii nebudou prodávat muži.“ [online], 04.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/60004-podprsensky-uz-v-saudske-arabii-nebudou-prodavat-muzi.html> >.

Polanská, Eva. „Ženy jsou hloupé a podvodné, protože je tak Alláh stvořil.“ [online] 03.07 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1064-zeny-jsou-hloupe-a-podvodne-protoze-je-tak-allah-stvoril.aspx> >.

Prokop, David. „Vražda ze cti, ženská obřízka a burka.“ [online], 18.09 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1266-vrazda-ze-cti-zenska-obrizka-a-burka.aspx> >.

Ryantová, Olga. „Rozhovor se Serap Cileli o vraždách ze cti, multikulturalismu a přistěhovalcích.“ [online], 13.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/72-rozhovor-se-serap-cileli-o-vrazdach-ze-cti-multikulturalismu-a-pristehovalcich.aspx> >.

Ryantová, Olga. „Vražd ze cti v Německu přibývá.“ [online], 02.09 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/63-vrazd-ze-cti-v-nemecku-pribyva.aspx> >.

Ryantová, Olga. „Červen 2005- na návštěvě ve středověku.“ [online], 12.07 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/23-cerven-2005-na-navsteve-ve-stredoveku-ii.aspx> >.

„Saúdská Arábie: vdově, která porodila, trest kamenování.“ [online], 22.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/596-saudska-arabie-vdove-kttera-porodila-trest-kamenovani.aspx> >.

Saqálibí, A, Hasna. „Zahalování od A do Z.“ [online], datum poslední aktualizace 23.03 2007, [cit. 2008-03-07]. URL: <<http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/zahalovani/zahalovani-od-a-do-z>>.

„Sebevražedný atentát spáchala v Gaze 57letá babička.“ [online], 24.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/102132-sebevrazedny-atentat-spachala-v-gaze-57leta-babicka.html>>.

Senková, Zita. „Hledám manžela. Zn.: Jsem muslimka.“ [online], 13.08 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=975948>>.

Senková, Zita. „Trpím, už nemůžu. Napíšu o tom.“ [online], 26.01 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=445446>>.

Svoboda, Viktor. Britské odpadlici d islámu hrozí rodina vraždou. [online], 23.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1473-britske-odpadlici-od-islam-hrozi-rodina-vrazdou.aspx>>.

„Soud skončil kvůli zahalené tváři advokátky. [online], 09.11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=350841>>.

„Soud v USA poslal otce za obřízku dcery na 10 let za mříže.“ [online], 02.11 2006 [cit.2008-03-12]. URL <<http://www.novinky.cz/clanek/100084-soud-v-usa-poslal-otce-za-obrizku-dcery-na-10-let-za-mrize.html>>.

Spencer, Robert. „Čteme si korán - súra 4, "Ženy", verše 17-34. [online], 31.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1377-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-17-34.aspx>>.

Spencer, Robert. Čteme si korán - súra 5, "Prostřený stůl", verše 1-60. [online], 23.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1429-cteme-si-koran-sura-5-prostreny-stul-verse-1-60.aspx>>.

Spencer, Robert. Čteme si korán - súra 4, "Ženy", verše 1-16. [online], 22.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1351-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-1-16.aspx>>.

Spencer, Robert. Čteme si korán - súra 4, "Ženy", verše 35-104 [online], 06.11 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1397-cteme-si-koran-sura-4-zeny-verse-35-104.aspx>>.

„SRN: Dle Koránu si bití zasloužíte!“ [online], 23.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=94936>>.

Steinský, Edvard. „Soud potrestal Francouzsku, nechtěla ubytovat zahalené muslimky.“ [online], 11.10 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1328-soud-potrestal-francouzku-nechtela-ubytovat-zahalene-muslimky.aspx>>.

Streusand, E. Douglas. „Evropský islám nebo islámská Evropa?“ [online], 07.06 2006 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://liberalnimuslimove.blog.cz/0606/evropsky-islam-nebo-islamska-evropa>>.

„Šokující tajemství soudu šaría v Británii.“ [online], 03.03 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/793-sokujici-tajemstvi-soudu-saria-v-britanii.aspx>>.

„Švédsko odsoudilo muže za obřezání dívky.“ [online], 28.06 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/89231-svedsko-odsoudilo-muze-za-obrezani-dcery.html>>.

„Tisíce muslimských žen demonstrovaly za svá práva.“ [online], 08.03 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/79500-tisice-muslimskych-zen-demonstrovaly-za-sva-prava.html>>.

„Tradice polygamie je v Turecku stále ještě živá.“ [online], 18.07 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/90737-tradice-polygamie-je-v-turecku-stale-jeste-ziva.html>>.

Trojan, Jan. „Muslimka věří, že se v Česku dostane do církevní školy.“ [online], 21.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/104630-muslimka-veri-ze-se-v-cesku-dostane-do-cirkevni-skoly.html>>.

„Tři miliony žen ročně podstoupí obřezku.“ [online], 02.06 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/86980-tri-miliony-zen-rocne-podstoupi-obrizku.html>>.

Tureček, Břetislav. „Sebevražedná atentátnice šokovala Belgičany.“ [online], 03.12 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/71209-sebevrazedna-atentatnice-sokovala-belgicany.html>>.

Tureček, Břetislav. „Saúdská Arábie postavila nucené sňatky mimo zákon.“ [online], 14.04 2005 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/83171-pet-zen-si-kvuli-muzske-nadvlade-zmenilo-pohlavi.html>>.

„V Iránu dohlíží na veřejný pořádek policistky.“ [online], 27.04 2007 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://www.zenyamedia.cz/clanky/zeny-a-islam/v-iranu-dohlizi-na-verejny-poradek-policistky>>.

„V Pákistánu poprvé zaútočila sebevražedná atentátnice.“ [online], 04.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/128210-v-pakistanu-poprve-zautocila-sebevrazedna-atentatnice.html>>.

„V Turecku roste počet zahalených žen.“ [online] 07.12 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/1469-v-turecku-roste-pocet-zahalenych-zen.aspx>>.

Vaňková, Blanka. „Bikiny nebo Burkiny: Přichází nová plavková móda?“ [online], 31.03 2007 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=976162>>.

„Ve Francii je obřízka na ústupu, ale nebezpečí hrozí stále.“ [online], 05.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/103127-ve-francii-je-obrizka-na-ustupu-ale-nebezpeci-hrozi-stale.html>>.

„Video: O bití žen, židovském spiknutí a politicky nekorektním songu.“ [online], 05.08 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/1157-video-o-bitizhen-zidovskem-spiknuti-a-politicky-nekorektnim-songu.aspx>>.

„Video: Bití žen je krásné.“ [online], 30.01 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/717-video-bitizhen-je-krasne.aspx>>.

„Velká Británie bojuje s ženskou obřízkou.“ [online], 11.07 2007 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/118710-velka-britanie-bojuje-s-zenskou-obrizkou.html>>.

Vodička, Milan. „Móda evropské budoucnosti? [online], 30. 11 2006 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=115261>>.

Vodička, Milan. „Vstanou nové bojovnice. [online], 10.12 2005 [cit.2008-05-09]. URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=866939>>.

Wahlenová, Milena. „Kultura totalitarismu, kultura smrti (III., dokončení).“ [online], 16.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://eurabia.cz/Articles/639-kultura-totalitarismu-kultura-smrti-iii-dokonceni-.aspx>>.

Wahlenová, Milena. „Kultura totalitarismu, kultura smrti (II.).“ [online], 15.12 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.eurabia.cz/Articles/638-kultura-totalitarismu-kultura-smrti-ii-.aspx>>.

Zimová, Iva. „Afghánské ženy.“ [online], 22.03 2004 [cit.2008-03-09]. URL: <<http://www.berkat.cz/Galerie/lepsicasy/Afgh.htm>>.

Žena svolila k sňatku jen s podmínkou, že nebude jediná.“ [online], 15.02 2007 [cit.2008-03-12]. <<http://www.novinky.cz/clanek/109405-zena-svolila-k-snatku-jen-s-podminkou-ze-nebude-jedina.html>>.

Ženská obřízka způsobuje problémy už i v Německu. [online], 08.04 2006 [cit.2008-03-12]. URL: <<http://www.novinky.cz/clanek/82203-zenska-obrizka-zpusobuje-problemy-uz-i-v-nemecku.html>>.

„Ženy v islámu“ [online], [cit.2008-05-22]. URL: <<http://econnect.ecn.cz/soc/Texts/tema/Islam/Islam-index.html>>.

Seznam příloh:

1. Příloha č. 1: Oděv muslimských žen tzv. jilbab
(<http://www.muslimka.estranky.cz/fotoalbum/odev/abaya>)
2. Příloha č. 2: Šátek muslimských žen určený k jejich zahalování tzv. bijan
(<http://www.muslimka.estranky.cz/fotoalbum/odev/abaya>)
3. Příloha č. 3: Muslimská abaya
(<http://www.muslimka.estranky.cz/fotoalbum/odev/abaya>)
4. Příloha č. 4: Muslimská ženy
(<http://www.muslimka.estranky.cz/fotoalbum/odev/abaya>)

Příloha č. 1: Oděv muslimských žen tzv. jilbab

Příloha č. 2: Šátek muslimských žen určený k jejich zahalování tzv. hijab

Příloh č. 3: Muslimská abaya

Příloha č. 4: Muslimská ženy

